

IZVEDBENI KURIKULUM

VRTCA TRNOVO

---

8. CELOLETNI PROJEKT

»RO IN OMIKRON«

šolsko leto 2014/2015

mag. Suzana Antič, mag. Mojca Garvas ter vzgojitelji in vzgojiteljice Vrtca Trnovo

Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo, 8. Celoletni projekt: »Ro in omikron«, šolsko leto 2014/2015

Avtorji: mag. Suzana Antič, mag. Mojca Garvas ter vzgojitelji in vzgojiteljice Vrtca Trnovo

Vodja projektne skupine Izvedbenega kurikuluma: mag. Mojca Garvas

Konzulentka: dr. Natalija Komljanc

Lektorica: Alenka Komljanc

Avtorji fotografij: arhiv Vrtca Trnovo

Oblikovanje in prelom: Renata Mrvar Pršuh in Mojca Zupan

Izdal: Vrtec Trnovo

Dostopno na spletni strani Vrtca Trnovo v PDF obliki <http://www.vrtectrnovo.si>

Ljubljana, maj 2016

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.2(035)(0.034.2)

OSMI

8. celoletni projekt Ro in Omikron [Elektronski vir] : izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo : šolsko leto 2014/2015 / [avtorji] Suzana Antič, Mojca Garvas ter vzgojitelji in vzgojiteljice Vrtca Trnovo ; [avtorji fotografij arhiv Vrtca Trnovo]. - El. knjiga. - Ljubljana : Vrtec Trnovo, 2016

ISBN 978-961-93552-6-8 (pdf)

1. Antič, Suzana 2. Garvas, Mojca

284786176

VSEBINA

MNENJE KONZULENTKE	3
UVODNI POZDRAV	5
PDL – IZVEDBENI KURIKULUM VRTCA TRNOVO	6
LUTKA IN LITERARNO-DIDAKTIČNA ZGODBA V PDL	8
PRIPRAVA NA NOVO EPIZODO IZVEDBENEGA KURIKULUMA	10
KREIRANJE LITERARNO-DIDAKTIČNE ZGODBE	11
LITERARNA ZGODBA	
Izbrana literarna zgodba	11
Kdo je osrednja junakinja v letošnji zgodbi?	15
Kako smo jo ustvarili / izdelali?	15
Kakšen je njen izziv / problem?	16
DIDAKTIČNA ZGODBA	17
Didaktični zemljevid / načrt	18
Didaktični zemljevid za celoten vrtec (Skupni DZ)	18
Didaktični zemljevid za posamezno skupino (Individualni DZ)	19
IZVEDBENI DEL	21
PRED ETAPA	22
PRVA ETAPA	48
DRUGA ETAPA	87
TRETJA ETAPA	117
ZAKLJUČNA PRODUKCIJA	139
SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE IZVEDENEGA PROJEKTA	141
VIRI	145
LITERATURA	146

MNENJE KONZULENTKE

»Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo v predstavljeni obliki na več kot sto straneh z dokazili o izvedbi je v slovenskem prostoru didaktični unikat. Zakaj? Ker:

Gradivo izkazuje polno stalno oz. stabilno (trajno) a) angažiranost vseh strokovnih delavcev in b) njihovo avtonomijo v odločanju in prilagajanju vzgoje in izobraževanja konkretnim skupinam otrok. S tovrstno strategijo in s tem gradivom do/izkazujejo: 1. zavedno, načrtno in nenehno – dinamično načrtovanje vzgoje in izobraževanja, 2. kakovostno formativno spremljanje učno vzgojnih akcij skupaj z refleksijami (samostojnimi v skupinah oz. v okviru celotnega kolektiva), 3. zavedanje pomembnosti aktivnega participiranja (pridajanja) staršev v celotnem vzgojno-izobraževalnem delu, 4. v inovativnih iskanjih didaktičnih rešitev in kar je najbolj nenavadno, 5. vzgojiteljice si upajo oblikovati unikatno optimalno zastavljeno vzgojo in izobraževanje skupaj z najmlajšimi ter to 6. jasno predstaviti, zapisati. Prav korajža in sprejemanje inovativnega izziva, ki ga izžarevajo otroci Vrtca Trnovo, v situacijskem učenju s pomočjo odgovornega vodenja in porazdeljenega ekipnega dela predstavljata na koncu smiselno zaokroženo gradivo, ki je izjemno natančno, celovito in pravočasno (aktualno) poročilo o delu (vzgoji in izobraževanju lastnem in drugih). A ne le to, je hkrati navdihujoče gradivo za iskanje novih realističnih idej in izkustvenih izboljšav holističnega vzgojno-izobraževalnega udejstvovanja. To je vzgoja in izobraževanje za 21. stoletje, je svojstven primer *Post15Education*, ki ga priporoča UNESCO v globalni viziji razvoja vzgoje in izobraževanja, *Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo za šolsko leto 2014 – 15* je globalni primer vzgoje in izobraževanja najmlajših. Kratka utemeljitev:

1. Že kazalo samo, v nadaljevanju pa vsebina posameznega poglavja, bralcu nakazujeta metodološko pot posodabljanja izvedbenega kurikuluma. PDL je projekt, je lutka, je inovacija, ki kroji celovito in hkrati poglobljeno, smiselno zaokroženo didaktično udejstvovanje v formiranju, doživljanju in podoživljanju lastne, pa tudi skupne učne zgodbe – poti učenja celega leta.
2. Strokovni delavci natančno predstavijo potek nastajanja, izvedbo in vrednotenje kakovosti učne zgodbe. Skupno akcijsko načrtovanje omogoča aktualizacijo predznanja in vključuje pričakovanja učečih se v nadaljevanju učnega procesa razvoja in rasti.
3. Didaktične etape so natančno ilustrativno in med seboj smiselno predstavljene, tako da bralec lahko sledi in si predstavlja svojo zgodbo, hkrati pa podoživlja zgodbo učečih se v Vrtcu Trnovo.

4. Uporabljena literatura nakazuje aplikativno vrednost gradiva na osnovi večletnega samostojnega raziskovanja lastne učne prakse v javni instituciji.

Avtorji/ce sami/e celotnemu oblikovanju izvedbenega kurikulumu pravijo *snovanje*, s čimer poudarjajo pomen avtonomnega umetniškega in znanstvenega ustvarjanja na osnovi doživetega (izkušenj), potreb in pričakovanj učečih se.

1. Lutka izkazuje poseben pedagoški pomen; pogloblja odnose med učečimi se in obenem razvija inovativne oblike spodbujanja medsebojnega (inkluzivnega) podpiranja v procesu »polnega« umevanja.
2. Vzgojitelj s skupino sodelavcev pogloblja svojo empatično zmožnost, hkrati pa kaže pot, kako lahko najmlajši otroci intenzivirajo socializacijske vidike oz. zmožnosti za skupno umevanje in participiranje (pridajanje) k skupnemu rezultatu.
3. Literarna zgodba poteši lakoto po umetniškem izražanju, didaktični del pa podpre ustvarjalno reševanje življenjskih situacij.
4. Materiali omogočajo odkrivanje, rokovanje, preoblikovanje in umno poustvarjanje.
5. V didaktičnem delovanju se prepletata vidika pomoči in podpore ter nakazujeta zmožnost prehajanja (transformacije) iz nudenja pomoči v intelektualno podpiranje, pa ne le za samoaktualizacijo, ampak predvsem v podporo za aktualizacijo drugega/drugih oz. »nas«.
6. Ro spodbuja h gibanju, rokovanju, premišljevanju, poustvarjanju, odkrivanju kaj je matematični jezik, kakšne možnosti izražanja ponuja, kakšna je razlika med gibom, vzgibom, vrtenjem ..., omogoča celovitejši intelektualni; čustveni, fizični oz. mentalni vzgib, valovanje, žarčenje za porajanje zdrave strasti, ki omogoča miselne preboje ter zato izkazovanje učnih presežkov (lastnih in skupnih).
7. Čar, čud in trud imajo primerno amplitudo delovanja za imaginacijo – oblikovanje miselnih predstav, za obogatitev mladega spomina z novimi izkušanji, imajo stalno možnost presojanja (samostojnega in skupnega, oba sta slišana in uglašena sproti) z merili, ki so otrokom blizu in jih naravno uporabljajo v sobivanju. Vse to zagotavlja trdno, trajno in odprto umevanje v vseživljenjskem učenju.

Iz navedenih razlogov čestitam snovalcem za unikatni izvedbeni kurikulum, ki ni le študija primera, ampak študija odlične prakse vredne idejnega posnemanja.«

dr. Natalija Komljanc

UVODNI POZDRAV

Vsako leto znova strokovni delavci snujemo knjižico **izvedbenega kurikuluma** našega vrtca. Namenjena je nam, ki živimo in delamo v vrtcu, staršem naših otrok in drugim zainteresiranim. Vanjo vpletemo vse uvide, spoznanja, vse na novo odkrito in raziskano, tisto, kar je v tekočem letu zaznamovalo naše vsakdanje življenje in ustvarjanje v vrtcu kot tudi vse dosežke, dobrobiti in dodane vrednosti, ki jih požanjemo ob vsakokratnem zaključku projekta.

V pričujočem zapisu predstavljamo naš celoletni projekt. Tako razčlenjujemo kronološki potek Projektnega dela z lutko, katerega vsebino si zamislimo, načrtujemo, izvajamo, spremljamo in evalviramo po načelih akcijskega raziskovanja. V zapisu hkrati analiziramo bistvene postaje oz. t.i. etape vzgojno-izobraževalnega Projektnega dela z lutko in principe našega dela z lutko, opremljene z inovacijskimi elementi.

Besedilo smo zaradi boljšega vpogleda v potek vzgojno-izobraževalnega procesa opremili s fotodokumentacijo in z anekdotskimi zapisi otrok.

Ustvarjalci izvedbenega kurikuluma Vrtca Trnovo

PROJEKTNO DELO Z LUTKO -

IZVEDBENI KURIKULUM VRTCA TRNOVO

Vsako (novo) šolsko leto v Vrtcu Trnovo pričnemo z novo, enkratno epizodo izvedbenega kurikulumu, ki jo skozi celoletni projekt – Projektno delo z lutko (PDL), ustvarimo vsi strokovni in drugi delavci vrtca skupaj z otroki vseh starostnih skupin in njihovimi starši.

Projektno delo z lutko (PDL) je naš spiralni, procesno in postopno načrtovan, izvajan in ovrednoten izvedbeni kurikulum vrtca. Je unikatni, svojski pristop delovanja celotne skupine vrtca; izhaja iz potrebe vsakega otroka in tudi odraslega, ki na sebi lasten način, s svojim lastnimi značilnostmi, naborom znanj in spretnostmi, z naravno radovednostjo in čudenjem teži k odkrivanju in spoznavanju novega, še neraziskanega. Otroka, ki je ves čas v središču delovanja projektnega dela z lutko, strokovni delavci v vrtcu s hevrstičnimi metodami vodimo v ustvarjanje, odkrivanje, raziskovanje, eksperimentiranje, snovanje rešitev, proaktivnost in učinkovitost. To pot naredimo skupaj z lutko in njeno zgodbo, kjer se otrok prek izkustvenega in doživljajskega učenja ter z izražanjem in ustvarjanjem sooča s temeljnimi področji človekove kulture in civilizacije: z znanostjo, umetnostjo, tehniko, mediji, komunikacijo idr. Ob tem se, z neposredno izkušnjo, srečuje s celo paleto socialnih situacij in socializacijskih procesov ter se kali za življenje – za prosocialnost, solidarnost, mir in medkulturnost. Skozi celoletni projekt se otrok uči tako, da sam postavlja hipoteze (odkriva), preizkuša (izkuša, ekperimentira), preverja in aktivno uporablja vire ter prihaja do zaključkov. Z izkušnjami, čuti in čustvi prehaja iz domišljjskega v realni svet. Odkriva in raziskuje sebe in svet, ki ga obdaja, obdeluje materiale na tehnični, umetniški in socialni način, spoznava bistvo, način in smisel ustvarjanja človeške civilizacije in kulture ipd.

Nam, strokovnim delavcem, PDL pomeni vsebinski in organizacijski okvir; je enkratni, zaključen, epizoden in razvojno naravnan. Je strategija izkustvenega, situacijskega, akcijskega in reflektivnega učenja otrok in vzgojiteljev. Predstavlja umetnostno pedagoški koncept vzgojno-izobraževalnega dela, pri čemer izvedbeni kurikulum temelji na medsebojno povezanih elementih kot so: ustvarjanje učnega sožitja, ustvarjanje pedagoške zgodbe in lutke, ustvarjanje pedagoškega odra, miselno odkrivanje, spremljanje in vrednotenje.

Usmerjen je k spodbujanju aktivne participacije vseh strokovnih delavcev vrtca, otrok in njihovih staršev. Njegove glavne značilnosti so: timsko delovanje, skupno načrtovanje,

izvajanje in evalviranje, prehajanje otrok in vzgojiteljev med skupinami, sodelovanje s starši ter odkrivanje – inventiranje in inoviranje. Povezujemo ga z zunanjimi inštitucijami in sodelujemo v različnih projektih na državni in evropski ravni.

V izvedbenem kurikulumu skozi dolgoletno delo beležimo kar nekaj izvirnih, inovacijskih elementov kot so:

- povezovanje in uravnovešanje področij kurikulumuma s temeljnimi dosežki človekove civilizacije in kulture, t.i. področji temeljnih človekovih dejavnosti (TČD)
- večplastno prepletanje teorije, didaktike in vzgojnega dela z otroki
- vloga lutke in vsakokratne zgodbe, ki nastaja v procesnem skupinskem delu
- načrtovanje dela po etapah, izvajanje kurikulumuma in sprotne evalvacije na nivoju celotnega vrtca z mrežo smiselno oblikovanih timov, povezujočih se z namenom in ciljem čim večje kvalitete dela z otrokom
- izbira delovanja po principih akcijskega raziskovanja, ki teče dvotirno, tako pri odraslem kot otroku
- vloga otroka v raziskovanju v lastnem tempu z lastnimi viri ob optimalnem vodenju odraslega; »prehajanje« otroka med dejavnostmi, strokovnimi delavci in vrstniki, po njegovi lastni izbiri
- visok nivo pripadnosti vrtčevskemu timu, dobra delovna klima, spodbudno delovno okolje, naravnano k dvigovanju kvalitetnega strokovnega vzgojno-izobraževalnega dela z otroki in k osebni in profesionalni rasti vsakega posameznika in skupine kot celote
- interno izobraževanje vseh strokovnih delavcev
- povezanost celotnega kolektiva /učenje drug od drugega/
- iskanje novih, sodobnih oblik odprtega in intenzivnega povezovanja in sodelovanja s starši /intranet/ ter spodbujanje aktivne vpetosti v življenje in delo v vrtcu.

LUTKA IN LITERARNO-DIDAKTIČNA ZGODBA V PDL

Osnova Projektnega dela z lutko je lutka in njena zgodba, ki se odvija celo leto in otroka motivira, da se na ustvarjalen, igriv in zanj globoko smiselni način udeležuje predlaganih vzgojnih dejavnosti.

Lutka je junak (protagonist), ki povezuje in osmišlja naš vzgojno-izobraževalni proces. Skupaj s svojo zgodbo predstavlja rdečo nit celoletnega vzgojnega projekta, v katerem ima močno umetnostno, psihološko in socialno vlogo. Je podpornik in pomočnik v procesu prilagajanja – učenja, vzgoje, samovzgoje z natančno določenim namenom, odprtim za aktualne od/izzive, oz. procesni miselni razvoj otroka in vzgojitelja (v Antič idr., 2015).

Ko lutka vstopi na pedagoški oder in povabi otroka, da se vanjo, v njeno situacijo in način mišljenja vživi, ima zaradi svoje specifične situacije in njenega magičnega vpliva sposobnost, da otroka dolgoročno motivira za delovanje, raziskovanje in ustvarjanje. Skozi odprta vrata ga vabi v svet odkrivanja in raziskovanja in mu tako ponuja številne možnosti za razumevanje sveta z različnih zornih kotov. Nagovarja ga k radovednosti in nenehnemu spraševanju zakaj je tako, k eksperimentiranju, preizkušanju, razmišljanju pa tudi izražanju in sprejemanju različnih čustev.

Literarno-didaktična zgodba v PDL je skupna zgodba, ki jo oblikujemo in razvijamo samo za namene posameznega projekta. Ima določeno pedagoško funkcijo, traja eno leto in se kasneje ne ponovi več. Narejena je za naše otroke, za naše potrebe in za naš izvedbeni kurikulum. Vsako leto znova jo zasnujemo tako, da vzpostavlja dolgoročno celoletno motivacijo in otroke motivira tudi znotraj posamezne etape. Je sredstvo za doseganje naših načrtovanih ciljev in vsebuje jasno rdečo nit, skozi katero otroci postopoma, po etapah razkrivajo problem/izziv osrednjega junaka. Problem/izziv razkrivajo na način, ki omogoča široke možnosti za igro, izkušnje, preizkušanje, rokovanje z različnimi materiali ipd. Na ta način razvijajo svojo intelektualno, emocionalno in socialno plat osebnosti.

Za uspeh projekta je ključno, da zgodbo ustvarimo skupaj vsi strokovni delavci. Pri ustvarjanju **literarne zgodbe (umetniškega dela)** je pomembno, da vsak od nas vloži del sebe, svoj sanjski, pravljичni in realni del, da se z zgodbo identificira. Da se oblikuje temeljna zamisel in naredi okvir zgodbe z zapleti, izoblikuje lik in njegov karakter.

Iz literarne zgodbe kasneje razvijamo **didaktično zgodbo**, ki jo celo leto skupaj živimo vzgojitelji, otroci in njihovi starši. To je zgodba, ki nastaja sproti, se dopolnjuje in prilagaja

pričakovanjem in potrebam otrok in odraslih. Ob njej se skupaj učimo, razmišljamo, se veselimo, skupaj pletemo in razpletamo svoje misli, uresničujemo cilje idr. Ustvarjena je z raziskovalnim vprašanjem, ki ga vsako šolsko leto dva do trikrat nadgradimo z reševanjem literarno-didaktičnega zapleta/vozla, oblikovanega kot učni izziv. Zaplet/vozel nam predstavlja učno zagato, potrebo, problem, ki otroka vznemiri in ga povleče v to, da začne z rabo različnih tehnik, veščin, osmišljenih materialov ipd. ter začne z iskanjem najboljše rešitve za nastali problem, da gre v akcijo in v odkrivanje nečesa novega, neznanega.

V nadaljevanju podrobneje predstavljamo, kako celoletna literarno-didaktična zgodba nastane in se razvija, kako jo načrtujemo, izvajamo in evalviramo.

PRIPRAVA NA NOVO EPIZODO IZVEDBENEGA KURIKULUMA

Pogled skozi okno nam je že pokazal obarvane drevesne krošnje, veter je pričel odnašati odpadlo listje, narava se je zdela spokojna, le otroški vrvež je odmeval od vsepovsod. **September je**; čas, ko vrtec znova napolnijo otroška radost, smeh, navihanost, pa tudi trma, solze in jok. Pred nami je novo vrtčevsko leto. Otroci pa tudi strokovni delavci ter starši smo v veselem pričakovanju dogodivščin, ki nas čakajo v novem šolskem letu. Tako kot leta poprej, bomo tudi v tem letu načrtovali novo literarno-didaktično zgodbo, z novim protagonistom in novimi zapleti. Nihče namreč ne ve, kam nas bo literarni tok odnesel tokrat. Nas pa vedno znova obdaja vse večja odgovornost, saj stremimo k nenehnem iskanju novih in boljših rešitev.

Vzdušje na prvem skupnem srečanju vzgojiteljev in pomočnikov je veselo, pozitivno naravnano, energično ter spodbudno. Vsi smo pripravljene na kreiranje in ustvarjanje nove literarno-didaktične zgodbe. Prvi korak, ki si ga pri načrtovanju zgodbe zadamo je **izbira glavnega področja kurikula** oz. tema, ki jo bomo želeli obdelati v projektu, in drugi določitev, kako bomo zgodbo prikazali oz. kaj želimo z njo doseči na področju otrokovih izkušenj. To je tema, v okviru katere se želimo strokovni delavci z otroki v letošnjem šolskem letu igrati, raziskovati in odkrivati. Kot krovno področje našega Projektnega dela z lutko skupaj izberemo **matematiko**, saj tega področja do sedaj v naših celoletnih projektih še nismo poglobljeno raziskovali, a smo ga želeli otrokom približati v tokratnem projektu. To je področje, ki igra v otrokovem življenju pomembno vlogo, kajti z njim se srečuje vsakodnevno in na vsakem koraku. Naš namen je, da bo raziskovano področje tista rdeča nit, ki bo otroke in nas odrasle skozi igro, druženje, odkrivanje, raziskovanje in razmišljanje vodila do spoznanja, da je moč nekatere naloge in vsakodnevne probleme rešiti učinkoviteje, če se uporablja tudi »matematične« strategije mišljenja.

Poleg glavnega področja zberemo tudi **materiale** (papir, svetloba ter gibljivi in vrtljivi predmeti), ki v naši literarno-didaktični zgodbi pomenijo vodilo, sredstvo, so izziv za igro, za ustvarjanje. Pri izbiri materialov/virov je pomembno, da je material otroku zanimiv dlje časa, da se ga ne more naveličati, da lahko znova in znova preizkuša njegove in svoje z/možnosti, ki mu jih rokovanje in raziskovanje materiala nudi. Osredotočimo se na materiale/vire iz otrokovega naravnega okolja in na izbrane cilje v projektu; z namenom, da bo otrok, ko bo reševal različne izzive, manipuliral z različnimi predmeti in ob tem razvijal nove strategije,

pridobival nove izkušnje in nova znanja, razvijal senzomotoriko idr. Število materialov prilagodimo številu tematskih etap (navadno tri etape), ki se smiselno nadgrajujejo.

KREIRANJE LITERARNO-DIDAKTIČNE ZGODBE

LITERANA ZGODBA

Ko so področje raziskovanja in materiali izbrani, pričnemo s *procesom kreiranja literarne zgodbe*. Oblikujemo temeljno zamisel in naredimo okvir zgodbe. Usmerjeni smo v oblikovanje zgodbe z zapleti in (iz)oblikovanje lika in njegovega karakterja. V tem delu se popolnoma prepustimo domišljiji in sanjam. Da bi zgodba dosegla svoj namen, pritegnila otrokovo radovednost in pozornost, vzbudila njegova čustva in ga motivirala za celo leto, pri njenem ustvarjanju sledimo ključnim elementom, ki jih mora imeti vsaka zgodba in brez katerih zgodbe ni; to so: *močno sporočilo*, ki naj ga otrok skozi zgodbo dobi, *zaplet oz. voz*, ki spravi zgodbo v pogon, ki otroka vznemiri in ga povleče v to, da začne iskati najboljše rešitve za nastali problem, *dobra izbira glavnega junaka oz. protagonista*, ki ima v zgodbi glavno vlogo, ima svoje posebne lastnosti in sposobnosti in si prizadeva doseči nek cilj, strukturo poteka (uvod, zaplet/vrh in zaključek), *serija dogodkov, nadaljnjih zapletov/vozlišč*, s katerimi se junak sooča, *vrhunec zgodbe, razplet, in rešitev oz. zaključek*, ko se vse sestavi skupaj.

Med različnimi literarnimi zgodbami, ki si jih strokovni delavci zamislimo v skupinskem delu, izberemo tisto, ki nas vodi v domišljjski svet in je hkrati najprimernejša za vključevanje vseh smernic našega procesnega akcijskega načrtovanja ter najbolj zadosti vse naše cilje in namene. Oblikovano zgodbo razčlenimo na posamezne pod-tematske etape, z zajetimi posameznimi materiali, vozlišči, raziskovalnimi vprašanji in uravnoteženo integriranimi ostalimi kurikularnimi področji. Tako sestavljena zgodba nam predstavlja rdečo nit celoletnega načrtovanja in dolgoročno motivacijo ne le za otroke, pač pa tudi za strokovne delavce in starše, hkrati pa nam njene posamezne etape omogočajo dovolj prostora za avtonomnost, kreacijo, prilagajanje in odvzemanje, lastno posameznim skupinam otrok ali značilnostim razvojnih posebnosti posameznih starostnih skupin otrok (npr. lutka ima drugačno vlogo pri starejših kot pri mlajših otrocih).

IZBRANA LITERARNA ZGODBA

Kaj letošnja literarna zgodba (umetnostno besedilo), ki smo jo izbrali med šestimi različnimi zgodbami, ustvarjenimi v skupinskem delu, pripoveduje, kakšno je njeno sporočilo?

»V **pravljlični deželi mavričnih barv in tisočerih oblik**, na meji med realnim in domišljijiskim, tam je s svojimi petimi brati in sestrami*, ljubečo mamo Sigmoido ter skrbnim očetom Tauom živela ljubka okrogla Ro. Bila je živahna, poskočna, malo nagajiva in zelo radovedna, rada je imela družbo, najraje od vsega pa je spoznavala nove kraje, zato je potovala skozi različne dežele. Slednje ji je omogočal njen **Omikron**, prav posebna naprava, njen napajalnik energije, v katerem je zažarela in s pomočjo katerega se je selila iz ene dežele v drugo. **

Nekega dne, ko so otroci zunaj lovili še zadnje sončne žarke, **je nenadoma nekaj preletelo nebo**. Premikalo se je v vse smeri, se obračalo, nato pa odletelo kdo ve kam ... Začudeni pogledi so spremljali okroglo stvar in jo še naprej iskali ... Kaj je bilo to?? In kje je zdaj? Prebudila se je otroška radovednost.

Naslednji dan je otroke med igro na igrišču zopet nekaj presenetilo. **Zaslišali so klice na pomoč**. Kaj je to? Od kod prihaja? Kdo kliče? Kdo potrebuje pomoč? In potem so jo **zagledali na drevesu** ... Ro je prestrašeno pogledovala naokoli in upala, da jo kdo sliši. Vesela, da je le pritegnila pozornost otrok, se ji je po večkratnih poskusih s pomočjo otrok le uspelo rešiti z drevesa. Pogledala je okoli sebe in se spraševala: »Kam me je pa tokrat prineslo? Ali sploh še kaj žarim?«

Presenečena je zagledala okoli sebe kopico radovednih in vprašujočih oči. Kljub svoji težavi se je Ro počasi le sprostila in zapletla v živahen klepet s presenečenimi otroki. Navdušeno jim je opisovala svoja **čarobna popotovanja**. Prepotovala je deželo visokih dreves, puščav, hladnih pokrajin, strmih gora in globokih dolin, deželo vil, škratov in drugih čarobnih bitij ... Otroci so jo z zanimanjem in odprtimi usti poslušali.

Otroci in Ro so sčasoma postali pravi prijatelji. Skupaj so preživljali dneve v vrtcu, se spoznavali in postajali vedno bolj povezani.

Nekega dne pa otroci opazijo, da je Ro vedno počasnejša, ne skače več tako kot prej, hitro se utruji, njena energija pojenjuje in je vse manj vesela. **Kaj je narobe**, le kaj se z njo dogaja? Kako bi jo zopet razvedrili, da bi bila takšna kot prej?

Naposled jim Ro le zaupa, da bi za svoje »žarenje« in čarobna popotovanja, ki jo tako veselijo in osrečujejo, **potrebovala Omikron, a kako priti do njega?**

»Kaj? Koga? Kaj je to?«, odmeva v glavah otrok.

Ro povabi otroke, da se skupaj sprehodijo po poteh, ki jih je preletela prvi dan, ko je prišla mednje. Gledajo, iščejo, brskajo in nazadnje v travi med listjem opazijo skrajno nenavaden košček papirja. Ro se razveseli: »Ja, to je z mojega Omikrona! Pa nam bo le uspelo narediti novega!«

Z obilo kreativnosti otroci pridejo do rešitve. **Izdelajo ogrodje Omikrona.**

»Ja, super! To je to!«, se Ro že veseli novih potovanj in dogodivščin, a ko vstopi v napravo, jo postane strah. »Kako temno je tukaj! Nič ne vidim! V mojem omikronu je vedno svetlo ...«
Ojoj, Ro še vedno ni srečna in ne žari ...

Otroci se z zavzetostjo lotijo odkrivanja sveta svetlobe in po napetem raziskovanju ter odkrivanju čarov svetlobe osvetlijo Omikron. »Končno, zdaj mi bo pa le uspelo!« si vesela misli Ro.

Ro je sicer zadovoljna z osvetlitvijo Omikrona, a ko je želela z njim potovati, se Omikron ni premaknil niti za ped, kaj šele, da bi Ro v njem zažarela. Kaj pa zdaj?!

Otroci in Ro nekega dne naenkrat zaslišijo močan glas, ki pravi: »Zelo ste blizu rešitve, a poslušajte me dobro: če hočeš Ro žareti in odpotovati, morajo otroci vrtljivo stvar izbrati. **Kajti ko se bo naprava tresla in vrtela, boš lahko spet potovala in žarela!**«

S pomočjo zadnjega namiga otrokom uspe. Omikron zaženejo v tek ter srčno upajo, da s tem Ro končno le uresničijo željo po žarenju in popotovanjih.

Toplega junijskega popoldneva naposled **napoči čas za odločilni preizkus Omikrona.** Vsi polni pričakovanj, ali bo Ro v njem zažarela in odpotovala, močno stiskajo pesti ... Ro previdno vstopi vanj, se ozre k otrokom in jim pomaha. Skupaj si vroče zaželi, da bi Omikron deloval. Omikron se zapre ... pojavi se močna svetloba ... začne se sukati in tresti ... zasliši se močan zvok in ...

Vsi zadržujemo dih in počasi, previdno, z mešanimi občutki pričakovanja in radovednosti pogledamo v Omikron ...

... Ro je končno uspelo odpotovati v čarobno deželo!

Nepopisno veselje, sicer z bridkim priokusom zavedanja, da je Ro dokončno odšla, preplavi vse prisotne. A zadovoljstvo prevlada, saj iz njihovih src in spomina ne bo odšla nikoli.«

Opombe:

* **Ro ima pet bratov in sester**, in sicer: kocka, kvader, valj, piramida in stožec (ona je šesta – krogla). Mama in oče sta tako kot Ro krogli in imata svoje ime (Sigma in Tau), bratci in sestrice pa so brez imen.

** Ro jé vse, kar jedo prebivalci dežele, v kateri se nahaja, pri nas torej jé vse, kar jemo mi, ljudje (vso hrano).

Avtorice originalne zgodbe: Nina Zorko, Frančka Šoštarič, Petra Arko, Sabina Kržič, Lili V. Glamočanin, Ana Lepoša

Avtorice dodelane zgodbe: Nina Zorko, Teja Tomažič, Petra Arko, Klara Velkoverh, Katja Leskovic

KDO JE OSREDNJA JUNAKINJA V LETOŠNJI ZGODBI?

Letošnja osrednja junakinja je ljubka, okrogla in radovedna RO (izmišljeno ime). Skupaj s starši, ljubečo mamo Sigo ter skrbnim očetom Tauom, živi v pravljlični deželi mavričnih barv in tisočerih oblik. Ima pet bratov in sester po imenu Kocka, Kvader, Valj, Piramida in Stožec in je najmlajša, šesta po vrsti. Rada ima družbo, najraje od vsega pa spoznava nove kraje, zato pogosto potuje skozi različne dežele časa in prostora. Slednje ji omogoča njen Omikron, prav posebna naprava, njen napajalnik, v katerem zažari in s pomočjo katerega se žarči iz ene dežele v drugo.

KAKO SMO JO USTVARILI/IZDELALI?

Ko smo v našem lutkovnem laboratoriju pričeli z izdelovanjem in oblikovanjem nove lutke, smo veliko časa namenili likovni stilizaciji. Dogovoriti smo se morali o izboru barv, materiala, velikosti lutke, saj nam, in tako navaja tudi Majaron: »prav likovna stilizacija pomaga ustvariti lutkin značaj: že izbor materiala usmerja gledalčevo dožemanje (prijetno/neprijetno, pomaga mu oblika (okroglo dojemamo drugače kot ovalno ali oglato), izbor barve je med odločilnimi prepoznavnimi znaki, ki sugerirajo tudi lutkin značaj. /.../, omenimo še velikostne odnose med deli telesa in lutke in v odnosu do lutkarja« (Majaron v Korošec in Majaron 2002,62).

Vsak tip lutke ima svoje zakonitosti, način izdelave, a vselej se proces prične pri likovni podobi in pripravi skice. Upoštevati je treba vsebino zgodbe, videz in izraz lutke, iz katerega materiala bo narejena, kako se bo gibala ipd. Ker smo si zamislili lutko Ro kot mimično lutko, za katero je med drugim značilno, da odpira in zapira usta in s tem spreminja mimiko obraza, smo zaradi zahtevnosti izdelave lutke, kljub lastnim, večletnim izkušnjam in veščinam, zaprosili za kakovostno in profesionalno podporo zunanjo strokovnjakinjo. Izdelali smo pet identičnih lutk (dvojnike – za vsako nadstropje svojo lutko), kar je terjalo izredno preciznost in natančnost v vseh fazah izdelave lutke, saj otroci opazijo še tako majhne razlike. Še posebej za mlajše otroke (prva starostna skupina), ki lutko spoznavajo in z njo komunicirajo preko svojih čutil (tip, vid), je pomembno, da je lutka na otip mehka, prijetna, nežna. Njena mehkoča in nežnost v otrocih vzbujata čustva in omogočata lažje čustveno navezovanje. Pri izbiri barv smo se držali osnovne barvne lestvice. Uporabili smo sončno rumeno za telo. Na telo, ki je hkrati tudi njena glava, smo pritrdili geometrijske like v modri in rdeči barvi ter dodali dve roki, eno zeleno in drugo oranžno. Barvi smo dobili z mešanjem osnovnih barv, zeleno z mešanjem rumene in modre ter oranžno z mešanjem rumene in rdeče barve. Seveda nismo pozabili na njene oči in lase. Oči so

velike, premikajoče se, živahne, ki pritegnejo pogled, z dolgimi trepalnicami. Lasje so raznobarvni.

In končno, RO je pripravljena, da vstopi med otroke...

KAKŠEN JE NJEN IZZIV/PROBLEM?

Konec jeseni, ko se je okrogla, živahna in zvedava Ro že dobro spoprijateljila z otroki, je postajala **počasnejša**, hitreje se je utrudila, energija ji je pojenjala. »*Le kaj je narobe?*«, smo se spraševali. »*Kako ji lahko pomagamo?*«

Kmalu smo ugotovili, da se je Ro med žarčenjem iz ene dežele v drugo, ravno v trenutku, ko je preletela naš vrtec, razletel njen Omikron. Da bi lahko spet potovala in žarela ter bila polna energije, Ro potrebuje nov Omikron. Še dobro, da je pristala v Vrtcu Trnovo. Otroci Vrtca Trnovo so v preteklosti namreč že pomagali Kralju Matjažu, mornarju Karlu, pastirju Cenetu, palčici Minu, vesoljani Traji, papigi Perliti in pujsi Srečki, zato bodo zagotovo rešili tudi Ro.

Otroci predlagajo, da ji sami izdelajo nov Omikron. Ugotovijo, da morajo združiti svoja znanja in moči in se skupaj spopasti s prvim izzivom. A to ni tako preprosto, življenje je polno zapletov. Po prvem poskusu Ro kljub novemu Omikronu še vedno ni uspelo zažareti, kajti v njem je bilo premalo energije. Otroci so bili soočeni z novim, naslednjim izzivom. Razmišljali, raziskovali in odkrivali so, kako ga močnejše osvetliti. To jim je sicer uspelo, a še ne dovolj da bi Ro lahko z njim potovala. Potrebovali smo le namig, da se mora Omikron vrteti, kar bi mu omogočalo dovolj svetlobne energije.

Vas zanima, je otrokom uspelo? Je RO končno lahko odpotovala? Kako se je razvijala njena zgodba oz. naša didaktična zgodba, naš celoletni projekt, kaj nas je navduševalo, kje smo dobivali motivacijo, kaj in kako smo načrtovali, izvajali in spremljali? Vse to in še več si lahko preberete v nadaljevanju ...

DIDAKTIČNA ZGODBA

Kaj potem, ko je literarna zgodba napisana in dodelana, nova lutka pa ustvarjena?

Ko je literarna zgodba enkrat napisana in dodelana, nova lutka pa ustvarjena, se lotimo poglobljenega načrtovanja didaktične zgodbe.

Didaktična zgodba je proces, ki se razvije iz literarne zgodbe in ga celo leto spremljamo/živimo skupaj vsi zaposleni, otroci in njihovi starši. Je naša skupna zgodba, ki nastaja sproti in se dopolnjuje. Ob njej se skupaj učimo, razmišljamo, raziskujemo znano in odkrivamo novo. V tej fazi najprej vsi strokovni delavci skupaj določimo raziskovalno temo, ki jo razdelimo na več etap, navadno so tri, ki so med seboj povezane v zgodbo. Na začetku vsake etape si zastavimo raziskovalno vprašanje/problem, ki predstavlja določeno mesto v zgodbi, ko lutka naleti na težavo, zaplet – torej tisti moment, ko je potrebna pomoč, akcija. Zaključek posamezne etape da odgovor na raziskovalno vprašanje. Na ta način poskrbimo, da so otroku ves čas jasni cilj delovanja, namen raziskovanja in vrednostni smisel njegovega prizadevanja. Določimo še okvirne cilje ter razmišljamo o možnih dejavnostih, ki jih bomo z otroki izvedli.

DIDAKTIČNI ZEMLJEVID

Kako načrtujemo didaktično zgodbo?

Pri načrtovanju in izvajanju večplastnega, izvedbenega kurikulumuma oz. didaktične zgodbe že nekaj let koristno uporabljamo svojski pedagoški instrument, ki smo ga poimenovali **Didaktični zemljevid** (inovacija 4. nivoja). Je naše izvirno delo in nam predstavlja dokument(acijo) posamezne in skupne izvedbe načrta programa življenja in dela v vrtcu. Je zapis, iz katerega lahko razberemo strokovno bogato strukturo vsebinskega načrtovanja, potek in proces raziskovalnih dejavnosti, vlogo otroka in njegov razvoj ter vlogo vzgojitelja, v samem raziskovalnem procesu našega dela. Pomeni nam urejeno, pregledno in učinkovito o(g)rodje za načrtovanje, izvajanje, spremljanje in evalvacijo vzgojno-izobraževalnega procesa ter nam pomaga smiselno in sistematično voditi spremljanje razvoja otrok, strokovnih delavcev in izvedbenega kurikulumuma. Njegova notranja zgradba prikazuje razvoj didaktične zgodbe skozi raziskovalne teme, raziskovalno vprašanje, didaktične etape, področja dejavnosti iz kurikulumuma in temeljnih človekovih dejavnosti (izkušnje in dosežki človekove kulture in civilizacije), vozlišča, materiale in butične izvedbene dejavnosti.

Ko pričnemo z načrtovanjem izvedbenega kurikuluma najprej vsi strokovni delavci skupaj naredimo skupni, vrtčevski didaktični zemljevid/načrt – strukturo pedagoškega dogajanja za celoten vrtec. To je pregleden in logičen zapis, ki je fiksno oblikovan, se ne spreminja in je enak za celoten vrtec. V pomoč nam je pri načrtovanju nadaljnjega procesa dela oz. izvedbi posameznega izvedbenega kurikuluma oz. didaktične zgodbe (za posamezno skupino).

DIDAKTIČNI ZEMLJEVID/NAČRT ZA CELOTEN VRTEC (SKUPNI DZ)

Skupni, vrtčevski načrt za izvedbo letošnje didaktične zgodbe

1. IZBIRA PODROČJA RAZISKOVANJA

Matematika (v povezavi z vsemi kurikularnimi področji in temeljnimi človekovimi dejavnostmi)

2. MATERIALI RAZISKOVANJA V POSAMEZNIH ETAPAH

- a) pred etapa: lutka
- b) prva etapa: papir
- c) druga etapa: svetloba
- d) tretja etapa: gibljivo, vrtljivo

3. GLAVNA RAZISKOVALNA TEMA CELEGA LETA

»Izumimo nov Omikron (čarobni stroj)«

4. ETAPNE RAZISKOVALNE TEME (didaktične enote, vsebine)

- a) Pred etapa: Srečanje z RO (*oktober - november 2015*)
- b) Prva etapa: Omikron* (*december- januar 2015*)
- c) Druga etapa: Svetloba/žarenje (tudi čustveno) (*februar- marec. 2015*)
- d) Tretja etapa: Gibljivo, vrtljivo (*april-junij 2015*)

5. RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, IZZIV CELEGA LETA

»Kako pomagati RO, da bo ponovno zažarela in odpotovala nazaj v čarobno deželo?«

6. RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, IZZIV POSAMEZNE ETAPE

- a) Pred etapa: Kdo je RO – raziskovanje njene identitete?
- b) Prva etapa: Kaj je Omikron in kako ga zasnovati?
- c) Druga etapa: Kako svetloba naredi, da nekaj osvetli/zažari?
- d) Tretja etapa: Kako lahko spravimo Omikron v pogon?

7. CILJI

8. ZAKLJUČNI PRODUKT/PRIKAZ POSAMEZNE ETAPE

- a) Pred etapa: Čarobna dežela barv, oblik, teles
- b) Prva etapa: Razstava načrtov, ogrodij Omikrona
- c) Druga etapa: Svetlobni efekti in čustveno, energetsko žarenje (fotografije)
- d) Tretja etapa: Nov Omikron - čarobni stroj

9. KONČNA, ZAKLJUČNA PRODUKCIJA: »Slovo od RO«

DIDAKTIČNI ZEMLJEVID/NAČRT ZA POSAMEZNO SKUPINO (INDIVIDUALNI DZ)

Individualni načrt za izvedbo letošnje didaktične zgodbe

Ko je skupni didaktični načrt narejen, v skladu z njim, vsaka vzgojiteljica v nadaljevanju načrtuje svoj Didaktični zemljevid. Sledi skupnemu, istemu cilju, dejavnosti pa načrtuje in izvaja na sebi lasten način. Za vsako posamezno etapo posebej pripravi načrt predvidenih dejavnosti za svojo skupino, ki ga oplemeniti z otrokovimi željami, pričakovanji, idejami in njihovimi predlogi.

Pri načrtovanju, izvajanju in vrednotenju vsi strokovni delavci izhajamo iz nacionalnega kurikulumu (upoštevamo principe nacionalnega kurikulumu) in Projektne delu z lutko, z namenom:

- razvijanja otrokovih in vzgojiteljevih kompetenc
- socialnega učenja (spoznavanje, razumevanje in usmerjanje sebe in drugih, medosebne interakcije v formalnih in neformalnih skupinah, zavestna izbira učinkovitih in zadovoljivih ravnanj v socialnih situacijah s posebno pozornostjo na čustveni dimenziji)
- situacijskega učenja (praktično učenje, kjer novo znanje in kompetence pridobivajo tako otroci kot tudi vzgojitelji v interakciji z drugimi ljudmi in v konkretnih situacijah; učenju drug od drugega ...)
- razvoja didaktik oz. specialnih metodik s področij kurikulumu in medpodročnega povezovanja
- usposabljanja in izpopolnjevanja timskega načrtovanja in izvajanja
- razvoja metodologije spremljanja in evalviranja izvedbenega kurikulumu

Sledimo sodobnim didaktičnim načelom, ki jih razumemo kot odprtost za:

Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo, šolsko leto 2014/2015

- aktivno vlogo otroka in vzgojitelja
- razvijanje zmožnosti vseživljenjskega učenja (motivacija in strategije)
- razvijanje višjih oblik mišljenja
- skrb za otrokov celovit razvoj, skozi razvoj kompetenc, ki vključujejo znanje, veščine, stališča, vrednote, odnos ...
- proces učenja, idr.

IZVEDBENI DEL

RAZVOJ DIDAKTIČNE ZGODBE PO ETAPAH

Pomemben (osrednji) del didaktične zgodbe je sam proces izvajanja vzgojne/nih dejavnosti. Zaznamujejo ga aktivnosti raziskovanja (odkrivanja) in ustvarjalnost otrok in vzgojiteljev ter drugih akterjev v procesu. Gre za živ proces, za katerega sta pomembna visoka motivacija posameznika in aktivno ter avtonomno participiranje glede na skupinske oz. posameznikove interese, njegova znanja in sposobnosti. Ko izvajamo načrtovane dejavnosti, veliko pozornosti namenimo ustvarjanju svojske poti in skrbimo za bogatenje osebnih in strokovnih znanj ter kompetenc vsakega posameznika. Ob tem upoštevamo potrebe in predznanja naših otrok, strokovnih delavcev in staršev, našo vizijo, bivalno okolje, nacionalne standarde in vidike globalnega učenja.

S prikazom celovite slike našega pedagoškega dogajanja (načrtovanje, izvajanje, spremljanje in vrednotenje učinkov) želimo v nadaljevanju podati vpogled v to, kako se je razvijala letošnja didaktična zgodba oz., kako je potekal celoletni projekt. Kaj, kako in zakaj smo delali, kako smo ustvarjali pogoje, da so se misli odvijale, s kakšnimi strategijami, načini, sredstvi in vsebinami smo dosegali cilje projekta, da smo zadostili kriterijem, ki smo si jih določili v projektnem načrtu.

PRED ETAPA

Kako smo načrtovali prihod Ro (uvod v etapo)?

Za pred etapo je pomembno, da lutka osmišljeno in osupljivo vstopi v življenje otrok. Z namenom narediti močan vtis na vsakega otroka, smo strokovni delavci prihod in vstop lutke (prelet in reševanje Ro z drevesa) skrbno načrtovali. Za letošnji projekt smo si zamislili, da bi Ro v vrtec vstopila tako, da bi nekaj trenutkov preletala vrtčevsko igrišče, medtem ko bi bili vsi otroci zunaj, na igrišču, naslednji dan pa bi ujeta na drevesu klicala otroke na pomoč. Z idejo, da za prelet lutke uporabimo napravo dron, smo s pomočjo enega od staršev skupaj določili scenarij in se dogovorili o podrobnostih. Za naslednji dan – dan reševanja lutke – smo se dogovorili z gasilci, da v bližini vrtca počakajo na naš klic na pomoč in nam pomagajo uspešno rešiti Ro z drevesa.

PRVO SREČANJE RO IN OTROK

Kje smo se srečali, kako je srečanje potekalo (kdaj je prišla RO v vrtec, zakaj ravno v naš vrtec, prelet, reševanje, prvi trenutki, odzivi otrok, vtisi in izrazi, čustveni kontakti ...)?

Ko smo lepega jesenskega dne otroci in strokovni delavci ob jesenski čistilni akciji zunaj pometali in grabili listje, smo nekaj zaslišali ... nek čuden zvok. Radovedni pogledi so begali naokoli, ko smo nekaj vendarle zagledali. Letelo je sem ter tja, se spuščalo, prihajalo bliže in se spet oddaljilo ... »juhu«, »kuku«, »hihihi«, »živjo« je bilo slišati ...

Otroci so sprva le presenečeno opazovali, a so se kmalu opogumili in pričeli mahati in nagovarjati, naj pride bliže. A preblizu si niso upali, saj niso vedeli, kdo oz. kaj to je. »Kaj je to?«, so spraševali.

Otroci so ugibali:

- + letalček je
- + žogica nogica je
- + helikopter; v tisto smer je šel (pokaže proti šoli)
- + rumena je
- + komet iz vesolja; obraz ima in roke
- + komet je z očmi in obrazom; nekdo ga je pobarval; prižgejo ga in ugasnejo; lahko govori
- + žoga je
- + avion je, samo brez ljudi; to je igračka
- + helikopter z baterijo, brez ljudi notri; izdelali so ga šolarji
- + neki se vrti; liste piha stran
- + helikopter govori, kot da bi bila punčka, rumena
- + mogoče je Tolja (bratec) v helikopterju
- + mogoče je Srečka; podobna je Srečki (lanskoletna lutka)

In potem je nenadoma, tako kot je prišlo, tudi odšlo ... »Kam? Kje je? Kam je šel/šla? Ni ga/je več...«. Nekaj časa smo ga/jo še iskali, gledali v prazno nebo, potem pa se vrnil nazaj k igri.

Tudi najmlajši, jaslični otroci, so nad svojo teraso opazili leteče čudo, ki je preletavalo vrtec. »Ooo, kaj je to, kdo nas je obiskal, kam pa gre« ... Zanimiv zvok in nenavadna rumena reč jih je popolnoma prevzela. Opazovali so in se čudili.

Nekateri so skakali in vpili ter s prstom kazali na letečo čudo. Klicali so jo: »Hej, kje si, pidi, pidi sem (pridi, pridi sem) in jo z gesto roke vabili. Etalo, etalo, pidi, pidi«, (letalo, letalo, pridi, pridi) so ponavljali z gibom rok kot da jo vabijo k sebi.

Ko Ro že ni bilo več, so otroci še vedno stali ob ograji, gledali v nebo ter iskali s pogledom, kje je zdaj to čudo.

Naslednji dan, ko so se otroci sproščeno igrali na igrišču, se razgibavali in si še kako drugače krajšali čas, najmlajši pa se v vozičkih odpravljali na sprehod, so na enem izmed dreves ponovno zagledali rumeno kroglo, ki je glasno klicala ... *»Na pomoč! Tukaj gor sem, visoko! Ne tam, tukaj, me vidite?? Juhu, pomagajte mi prosim, rada bi šla dol, strah me je! Joj, kako je visoko! A me vidite?? Tukaj sem, gor, ja tukaj!!«*.

Ni bilo več pomembno, kdo je, kaj je, ampak, kako ji bomo pomagali. *»Kako jo lahko spravimo dol?«*. Otroci so nizali ideje, eno za drugo:

- ✚ z grabljami, metlo ali palico → ni šlo, prekratke so bile
- ✚ splezajmo do nje → ne otrokom, ne Roku (hišniku) ni uspelo
- ✚ Rok (hišnik) naj prinese lestev → lestev je bila prekratka

Nič ni pomagalo. Nastavili smo ji celo padalo in jo na ves glas spodbujali: *»Skoči, skoči, skoči!«* A ni upala ... Strah pred padcem je bil prevelik. Kmalu je od nekod (s strani otrok) prišla ideja: *»Pokličimo gasilce!«* In smo jih res.

Prišli so čisto pravi gasilci z gasilskim avtom in s čisto pravo sireno naznanjali, da je treba nekje, nekemu pomagati. Uprizorili smo čisto pravo reševalno akcijo.

Gasilci so prinesli lestev, ki pa je bila žal spet prekratka. A gasilci niso kar tako – le kdo jo bo rešil, če ne oni? Prinesli so še drugi del lestve, jo podaljšali in jo zopet v spremstvu pričakovanja vseh prisotnih prislonili na drevo. Jim bo tokrat uspelo? *»Še malo, samo še malo ... jaaa, uspelo je! Bravooo«*.

Vesela in presrečna se je RO zahvaljevala nam in gasilcem. Otroke je zanimalo, ali bo še prišla in obljubila jim je, da se bo z veseljem vrnila. Pomahali smo ji še, ko se je z gasilci, v varnem zavetju, odpeljala.

Ob veselju in ponosu, da smo ji lahko pomagali, nam je ostalo tooliko vprašanj: *»Kako je prišla na drevo, zakaj, kdo je, kaj je ... ?«* itd.

VSTOP RO V ODDELKE

Kako so otroci vzpostavljali prve stike z lutko, njihovo medsebojno spoznavanje in prijateljevanje?

Naslednji dan, potem ko smo Ro pomagali z drevesa, nas je presenetila sredi igre. Pojavila se je pred vrati in radovedno kukala v igralnice. Otroci so jo hitro opazili in povabili medse. Veselje je bilo obojestransko. *»O, žogica, pridi notri, pridi k nam«*, so jo spodbujali in jo vabili.

Vsaki skupini otrok je posebej hitela pripovedovati, kako si je želela priti nazaj, k svojim rešiteljem, da jih поблиže spozna, da se jim zahvali za njihov trud, saj so jo tako pogumno in zavzeto rešili. Otroci so bili seveda veseli, skupaj so podoživljali njeno reševanje, jo občudovali, ji navdušeno pripovedovali o svojih vtisih, doživetju ter jo radovedno spraševali: *»Kako ti je ime?«, »Kako se pa pišeš?«* (Ro ne ve, kaj to pomeni, pove, da je pač Ro, samo tako jo kličejo), *»Kje sta tvoja oči in mami?«, »Kje pa živiš?«, »A imaš kakšne prijatelje?«, »Kako*

pa jim je ime?». Izvedeli smo, da ji je ime RO, kje živi, kaj počne... Zaupala nam je, da ima mamo in očeta ter veliko prijateljev – tam, od koder prihaja. Doma je v čudoviti pravljичni deželi, kjer je veliko barv in oblik (povedala je toliko, kolikor so jo otroci vprašali).

Tako se je začela naša skupna zgodba z Ro, druženje in spoznavanje, navezovanje tesnejših prijateljskih vezi. Z nami se je igrala, spoznavala naš vsakdan v vrtcu, z nami praznovala rojstne dneve, zastavljala nenavadna vprašanja in počela še veliko drugega.

K najmlajšim otrokom je vstopila še posebej pazljivo, saj so se je nekateri otroci sprva nekoliko prestrašili, bili do nje zadržani in se pred njo skrivali. Večkrat, ko se nam je pridružila, bolj navdušeni so bili nad njeno igrivostjo, pozitivno energijo in nasmejanostjo. Po nekaj kratkih obiskih so jo že ljubeznivo božali, stiskali in jo tipali. Kmalu je postala njihova prijateljica, ki jih je obiskovala pri kosilu in se z njimi odpravila k počitku. Toplino so ji izkazovali tako, da so jo božali, se je dotikali, ji prinašali hrano, jo ljubkovali in zabavali, ji prinašali slikanice, z njo plesali, telovadili, ustvarjali, ji pokazali, kje je stranišče, ji ponujali svoje igrače. Sprejemali so jo kot prijateljico v igri, jo učili pravil igre, ji pripovedovali o njihovih družinah, bratih, sestrah, se poimenovali, prav tako so bili pozorni na njene like, ki jih je nosila na hrbtu, jo spraševali o njih, se o njih pogovarjali.

Tudi Ro se je v skupinah med otroki dobro počutila. Bila je vesela, poskočna, rada se je šalila, veliko je govorila, bila radovedna... dokler se niso začeli približevati novoletni prazniki.

IZVAJANJE UČNIH CILJEV IN DEJAVNOSTI/AKTIVNOSTI

Kaj in kako smo delali, kako je potekalo učenje in kako smo etapo zaključili?

Kmalu nam je RO zaupala, da kljub temu, da ji je pri nas sicer zelo lepo, pa vseeno malce pogreša svoj dom v pravljичni deželi. Še posebej, ker so se bližali prazniki. Kako pa je pri njej v pravljичni deželi? Morda bi mi znali pričarati takšno deželo – narediti njeno pravljичno deželo v vrtcu in jo s tem razvedriti? Kaj, če bi spremenili naš vrtec v mavrični vrtec raznolikih oblik in barv?

Z namenom da bi se Ro pri nas dobro počutila, smo konec meseca Novembra po celem vrtcu pričeli, tudi s pomočjo staršev, poustvarjati Rojino pravljичno deželo mavričnih barv in tisočerih oblik. Ustvarili smo prav posebne izdelke in okraske za igralnice, za garderobe in druge prostore in vrtec praznično okrasili v slogu Rojine mavrične dežele. Nastala je modro-srebrna dežela pravokotnikov in kvadrov, rumeno-rdeča dežela drugih geometrijskih likov in teles. Ro, otroci in odrasli smo bili nad svojo kreacijo navdušeni.

Ko je Ro opazovala hodnike in igralnice vrtca, ki so bili odeti v mavrične barve in like, v katere je bila sama odeta, in like, ki so bili podobni njenim družinskim članom, je skozi pripovedovanje o svoji družini in njenih članih, o njihovih navadah, skozi družbene, likovne, gibalne, dramske in druge dejavnosti, otroke popeljala na pot odkrivanja, spoznavanja, raziskovanja in eksperimentiranja, kjer so v mnogoterih didaktičnih igrah usvajali matematične predstave, pridobivali matematične izkušnje razvrščanja/urejanja, pridobivali jezikovne izkušnje poimenovanja/izražanja v skupnih evalvacijah in pestrih vzporednih dejavnostih in še veliko drugega.

PRIMERI DEJAVNOSTI POSAMEZNIH SKUPIN

Skupni cilj pred etape v vseh skupinah je bil spoznati se z RO, jo sprejeti in z njo vzpostaviti prijateljski odnos ter ustvariti presenečenje zanjo – ustvariti pravljичno deželo.

Cilj so otroci uresničevali na različne, unikatne in svoje načine:

Oddelek, starost otrok: Ježki, 1–2 leti

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Na vratih se je pojavila sila zanimiva stvar. Bila je Ro. Otroci so jo поблиže spoznali ...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kdo je to?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *Družba*
- *Jezik*

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

V četrtek, 13. 11. 2014, nas je Ro obiskala v vrtčevskih prostorih. Obiskala je tudi Ježke. Kukala je skozi vrata, se skrivala in skakala. Bila je zelo vesela, da smo ji pomagali in jo rešili z drevesa. Nato je za kratek čas odprla vrata. Otroci so jo najprej čudno pogledali, ko pa je hotela vstopiti, so se nekateri med njimi prestrašili, zato je sobo zapustila, pomahala v slovo in odpekotala naprej.

Oddelek, starost otrok: Gumbki, 1–2 leti

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Osnovne barve, ki jih ima na sebi tudi Ro/rdeča, modra, rumena/.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kakšne barve ima Ro?
- Kakšne barve so predmeti, liki, oblike ...
- Kakšne oblike ima Ro?
- Kje še najdemo te oblike?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

→ *Matematika* v povezavi z ostalimi področji dejavnosti.

- Spoznavanje in utrjevanje osnovnih barv.
- Spoznavanja in utrjevanje osnovnih oblik - trikotnik, krog, kvadrat.
- Primerjanje in razlikovanje barv med seboj.
- Iskanje barv v prostoru in pri uporabljenih sredstvih.
- Uporaba orodja - čopič in usvajanje tehnike, vztrajnost.
- Usvajanje tehnike lepljenja.
- Usvajanje tehnike, kompozicija.
- Zadovoljstvo ob delu in z narejenim.

**AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)**

Ustvarjanje mavrične dežele iz osnovnih barv; barvanje škatlic v vseh treh osnovnih barvah, sestavljanje, lepljenje oken, opazovanje narejene dežele na panoju.

Poznavanje rumene, rdeče, modre barve.

- Otrok spozna tri osnovne barve. Spozna se z rdečo, modro in rumeno barvo.
Barvne predmete razvršča v tri barvne zaboje in jih s tem usvaja. Barve primerja.

Otrok barva škatlice, pri tem uri svoje prste in usvaja tehniko uporabe čopiča. Spozna barve. Ro pripoveduje kaj dela, odgovarja na vprašanja. Vztraja v dejavnosti. Spozna kaj sledi ... opazuje končni produkt in pri tem spozna, da ga lahko samo gleda. Maže lepilo in lepi kvadratke, mlajši otroci samo lepijo kvadratke. Opazuje že narejene izdelke. Opazuje svoj izdelek.

- Barvanje škatlic
- Lepljenje oblik - oken

Oddelek, starost otrok: Zvezdice, 2–3 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

→ Prednovoletna delavnica s starši.

V Rojini čarobni deželi rastejo čarobne smreke, ki imajo posebno, čarobno moč. Ro si je zaželela, da bi vsak otrok in njegova družina imeli doma vsaj eno tako čarobno smreko.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

– Kako narediti čarobno smreko? Kdo nam pri tem lahko pomaga?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

→ *Družba* – cilj: razvijanje posebne vezi med otroki, starši in lutko.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- Aktivnost z vidika otroka: Otrok doživlja vrtec malo drugače; skupaj s svojimi starši in drugimi otroki ter starši ustvarja, se družijo, igra.
- Aktivnost z vidika vsebine: S prednovoletno delavnico smo povezali pravljичen prednovoletni čas ter prvi stik Ro in njene dežele s starši.
- Aktivnost z vidika metod: metoda aktivnega sodelovanja.

Oddelek, starost otrok: Mehurčki, 3–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ro je zanimalo, če imamo morda njen modri trikotnik, nikjer ga namreč ne najde ... Otroci so nemudoma pokazali, kje je, varno spravljen. Po tem srečanju smo ugotovili, da smo jo marsikaj pozabili vprašati. Otroci zato povedo, kaj jih zanima, s pomočnico pa njihova vprašanja zapiševa na list papirja.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Vprašanja otrok o Ro:
  - ✚ Kaj je, ali je žogica?
  - ✚ Koliko je stara?
  - ✚ Ali je fantek ali punčka?
  - ✚ Kako je ime mami in očku?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

→ Socialni kurikulum:

- otrok ima možnost čustvenega in socialnega navezovanja z lutko
- z lutko ustvariti dobre motivacijske pogoje za nadaljnja raziskovanja

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Otroci Ro pokažejo kam so shranili njen modri trikotnik.

Vnemo ga na njeno okroglo telo. Na njem je še več drugih stvari (likov). Ro se sprehodi po sobi in na mizi opazi osebne mape otrok, kamor smo pred tem lepili družinske fotografije. Vpraša, kaj je to, kdo je to. Deklica S. ji odgovori, da so to slikice, ki so jih otroci prinesli v vrtec. Skupaj si ogledujemo fotografije otrok in staršev in Ro najbolj zanimajo tiste, na katerih so otroci še čisto majhni (dojenčki). Pokomentira, da je bila tudi ona včasih čisto majhna kroglica. Otroci ji na slikah kažejo svoje starše in bratce/sestrice in Ro jim ne ostane dolžna – tudi ona ima mamico (Sigma) in očka (Tau). Mehurčki ji povedo tudi imena njihovih mamic in očkov.

Deček M. jo vpraša, zakaj ima takšne lase... otroci jih tipajo in komentirajo, kakšne barve so. Ro jim odgovori, da zato, ker prihaja iz Mavrične dežele tisočerih oblik in barv. Mehurčki pa

seveda povedo: *«Mi smo pa iz Ljubljane»*. Deklica še doda: *»Mi smo pa iz nove hiše»*. Ro zagleda na tleh kocke in otroci ugotovijo, da so kocke takšnih barv kot njeni lasje.

Iz kuhinjskega kotička prinesejo kostanje in jo hočejo nahraniti, a kostanj Ro ni bil preveč všeč (ni bil kuhan ali pečen). Ro se nato poslovijo. Še enkrat se zahvali za najden trikotnik.

Z Mehurčki ugotovimo, da smo jo pozabili vprašati, kar smo jo hoteli. S pomočnico se odločiva, da vprašanja kar zapišemo, da ob naslednjem obisku spet ne pozabimo. Mehurčki narekujejo vprašanja.

Medtem deklica J. reče otrokom:

✚ *»Vi ste se vsi rinili okoli Ro, da je nisem mogla nič vprašati!«*

Ampak zvedeli smo, da prihaja iz mavrične dežele. Le kakšna je ta dežela?

✚ J: *»Tam so mavrične trave pa v njeni deželi je mavrica«*.

Vprašam, kakšna je mavrica: J. odgovori, da je mavrična. S. pravi, da je zelena in rumena. T. reče, da je rumena in oranžna. R. – zelena, A. – vijolična, J. – rdeča. J. še doda, da je mavrična dežela tam, kjer so same mavrice. Pogovor se je nadaljeval o deželi, kjer so doma mavrice. Kako zanimivo, da je Ro tam doma. To jo moramo naslednjič vprašati – o mavricah.

Ampak naslednjič smo spet pozabili na vsa vprašanja, ker se je Ro hotela takoj igrati.

Malo smo se podili z njo okrog miz in se končno usedli na tla, kjer nam je Ro pokazala svoje like: trikotnik, krog, kvadrat,... No, otroci so se spomnili vprašati, kaj je ona in kako je ime mami in očku. Ro pove, da je kroglica, in da sta krogli tudi očka in mama. Očku je ime Tau, mama pa je Sigma. Otroci so dobro pretipali njene mehke like in jih vrnili na njeno telo.

Oddelek, starost otrok: Ribice, 3–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

O Ro želimo izvedeti več. Zanima nas njena družina, kdo so njeni prijatelji, koliko je stara ...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kakšna je Ro?
- Kje živi?
- Koliko je stara?
- S kom živi?
- Kdo so njeni prijatelji?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *Umetnost*: otrok se likovno izraža in ustvarja po čutnem doživljanju, otrok ustvarja iz likovnega materiala.
- *Matematika*: otrok šteje in prireja, otrok zapisuje s simboli; spoznavanje geometrijskih likov in teles; otrok razvršča.
- *Jezik*: otrok doživlja dogajanje skozi medij in podoživi dogajanje, otrok poimenuje in pravilno izraža imena geometrijskih teles in likov.
- *Gibanje*: otrok razvija koordinacijo, otrok razvija sposobnosti hitre reakcije.
- *Družba*: otrok spoznava okolje iz katerega Ro prihaja in njeno družino.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- Obiskala nas je Ro.

Z njo smo se pogovarjali o naših družinah, o njeni družini in njeni deželi. Otroci so jo spraševali osebne stvari. Predvsem jih je zanimalo od kod prihaja in koliko je stara. Povedala jim je, da prihaja iz čarobne dežele. V njej ima prijatelje kot so Kocka, Krogla, Kvader, ... Njena dežela je polna barv in različnih oblik. Hm ... zanimiva dežela je to.

- ✚ (D) »Kolk si ti stara?«
- ✚ (Ro) »Mnogo mnogo let.«
- ✚ (Ro) »Pri nas gre takole ... zelo malo, malo, malo več, mnogo, mnogo, mnogo in mnogo mnogo, mnogo let. Ali je tudi pri vas tako?«

- Oglede videoposnetka prihoda Ro

- Spoznavanje likov (krog, trikotnik, pravokotnik) in teles (krog, kocka, valj, kvader):
  - a. Liki in telesa v prostoru
  - b. Gibanje z liki
  - c. Razvrščanje likov (po obliki, po barvi)
  - d. Sestavljanje različnih oblik iz likov

Oddelek, starost otrok: Ribice, 3–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ideja otrok: »Naredimo vrtec tak kot je njena pravljica dežela. Presenetimo Ro!«

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kakšna je pravljica dežela, iz katere prihaja Ro?
  - ✚ »Ona je okrogla, naredimo ji okrogle stvari.«
  - ✚ »Lahko tudi kvadratne in trikotne.«
  - ✚ »Pa pisane barve naredimo.«
  - ✚ »Njeni prijatelji so oblike.«

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *Matematika*: otrok prireja barve, otrok prepozna geometrijske like iz različnih materialov in jih uporablja v igri.
- *Narava*: otrok poimenuje barve in spozna kako se barve mešajo.
- *Umetnost*: otrok ustvarja iz likovnega materiala.
- *Gibanje*: otrok razvija fino motoriko (škarje, ovijanje in lepljenje).
- *Jezik*: otrok izraža hipoteze in povezuje zgodbo lutke z ustvarjanjem.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- Spoznavanje barv in mešanje le teh
- Barvanje velikih likov iz kartona
- Striženje likov
- Barvanje velikih krogel
- Ovijanje različnih oblik škatel v krep papir
- Presenetimo Ro – pokažemo ji pravljčno deželo

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Staršem in drugim poskusimo prikazati, kakšna je naša nova prijateljica in kako smo jo reševali z drevesa ...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kakšna je Ro? Kako zgleda, kakšne barve je, kaj ima na sebi?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

→ *UMETNOST:*

- razvijanje umetniške predstavljalnosti in domišljije z zamišljanjem in ustvarjanjem
- razvijanje vizualnih predstav in predstav o drugih
- razvijanje sposobnosti umetniškega izražanja čutnega, čustvenega, miselnega in estetskega doživljanja

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- OTROK: likovno ustvarja oz. upodablja, se izraža.
- METODE: ustvarjanja.
- VSEBINA: Otroci so bili polni vtisov s prvih srečanj z Ro, ki smo jih skušali izraziti, upodobiti ... Kakšna je že bila? Kakšnih barv? Kaj je imela na sebi? In kako smo jo reševali! Čisto pravi gasilci so prišli, z lestvijo!

Nastale so čudovite risbe ...

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

RO pogreša svoj dom in si želi delček svoje dežele tudi v vrtcu ... ustvarimo ji pravljico/čarobno deželo tisočerih barv.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako je v pravljici/čarobni deželi tisočerih barv in oblik? Kakšne barve in oblike so tam? Kakšna je ta dežela?

HIPOTEZE OTROK:

Pogovor o tem, kako bi okrasili vrtec, da bi bilo Ro vseč in bi jo spominjalo na njen dom:

- ✚ G.: »Iz papirja bi izrezali okraske in bi jih obesili.«
- ✚ T.: »Hiško bleščečo pisano bi naredili.«
- ✚ K.: »Zvezde.«
- ✚ A.: »Blok, opeke in okenca.«
- ✚ T.: »Ro živi v mavrični deželi.«

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

→ **UMETNOST:**

- doživljanje umetnosti kot del družabnega in kulturnega življenja

- razvijanje umetniške predstavljalnosti in domišljije z zamišljanjem in ustvarjanjem
  - negovanje in razvijanje individualnih ustvarjalnih potencialov v fazah doživljanja
  - zamišljanja in izražanja na področju umetniških dejavnosti
  - spodbujanje splošne ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev in prostora
  - razvijanje prostorskih in vizualnih predstav
- *MATEMATIKA:*
- otrok spoznava razliko med geometrijskim likom in telesom
  - otrok spoznava pravokotnik in kvader, njune značilnosti ter razliko od kvadrata in kocke
- *GIBANJE:*
- razvijanje fine motorike

**AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)**

- **OTROK:** otrok likovno ustvarja oz. upodablja svoje ideje.
- **METODE:** likovno ustvarjanje.
- **VSEBINA:** Kmalu nam je Ro zaupala, da kljub temu, da ji je pri nas zelo lepo, vseeno malo pogreša svoj dom. Sploh, ker so se bližali prazniki. Kako pa je pri njej v pravljичni deželi?

Naj ji poskusimo pri nas, v našem vrtcu, pričarati njeno pravljичno deželo in jo s tem presenetimo? Bi spremenili naš vrtec v mavrični vrtec raznolikih oblik?

- Ustvarjali smo podobo pravljичne (mavrične) dežele, ki smo jo prikazali v garderobi. V naši garderobi smo ustvarili modro-srebrno deželo iz pravokotnikov in kvadrov. Druge skupine so v svojih garderobah ustvarjale v drugih barvah in z drugimi geometrijskimi liki in telesi.

ANEKDOTSKI ZAPISI:

Obisk Ro – ustvarjanje praznične dekoracije

- Ro otrokom pripoveduje, kako je v njeni deželi (mnogo barv in oblik) in pove, da si želi, da bi tudi mi letos tako okrasili vrtec, saj bi jo to spominjalo na njeno deželo.

Otroci:

- ✚ M.: »Kakšne barve je tvoja dežela?«
- ✚ »A take barve kot pri nas?«
- ✚ T.: »Kot mavrica, kot tvoji laske?«
- Pogovarjali tudi o likih, ki jih ima Ro na sebi (razložila je, da jih ima pri sebi zato, da jo spominjajo na njene domače, kot imamo mi npr. fotografije svojih bližnjih s seboj):
  - ✚ T.: »Kvadratke, trikotnike imaš, krogce ...«
  - ✚ L.: »A vse barve imaš doma?«
  - ✚ E.: »Imaš igračke?«
  - ✚ M.: »Kakšne pa imaš?«
- Ro je zanimalo, kakšne navade imamo mi, kako si mi okrasimo domove, vrtec:
  - ✚ L.: »Okraske bom dala gor.«

- ✚ J.: »A veš, da bom dobil za božič novo sobo? Zdej mam doma drugačno zmešano sobo.«
- ✚ T. pokaže na »vrata« od piskerčka (dramatizacija Mojce Pokrajculje), ki so oranžna z rumenimi pikami: »A tako imaš ti rada?«
- ✚ J. predlaga modro barvo za okrasitev. Pove, da ima tudi bleščice doma. Ro je navdušena nad barvo in bleščicami in predlaga otrokom, da lahko za okrasitev uporabijo tudi bleščice, da bo bolj praznično.
- ✚ A. predlaga še srebrno barvo.

Ko se dogovorimo o novoletni dekoraciji v celotnem vrtcu (različne barve), A. reče, da se bo vrtec zdaj imenoval mavrični vrtec.

ZAKLJUČEK PRED-ETAPE

Rezultat pred-etape je bila ustvarjena čarobna dežela - dežela tisočerih barv, oblik in teles. Z izdelki, ki so nastali, smo v garderobnih prostorih oblikovali estetsko razstavo (služila je tudi kot novoletna dekoracija).

EVALVACIJA, REFLEKSIJA PRED ETAPE

Kaj so v pred-etapi pridobili otroci: kaj so se naučili, spoznali, katere izkušnje so pridobili, kako so sooblikovali kurikulum, kako so se odzivali v učnem okolju (ožje, širše), kako so razvijali veščine, priložnosti za ustvarjalnost, inovativnost, kakšne so bile interakcije, kakšne uvide smo pridobili vzgojitelji, kakšne starši, dileme, kaj nas je na poti do cilja oviralo?

Glavni namen vsakoletne pred etape celoletnega projekta je spoznavanje otrok z lutko, njena vključitev v vrtčevski vsakdan (v skupino) in razvijanje čustvenih vezi med likom in otroci. Spremljanje komentarjev otrok in njihovih odzivov nam pomaga usmerjati zgodbo in prikazovati 'pot' zgodbe, ki jo krojijo otroci s svojimi rešitvami, idejami in predlogi za zastavljene probleme. Omogočajo nam vpogled v otroško razumevanje dejavnosti in zastavljenih vprašanj ter so tako pomemben dejavnik za evalvacijo, kot tudi za načrtovanje našega dela. Njihovo zadovoljstvo, komentarji in odzivi, njihovi vtisi in izrazi nam sporočajo, ali smo dejavnosti dobro načrtovali in izpeljali.

Prvo srečanje z lutko Ro je bil poseben trenutek, ki bo zagotovo ostal v spominu. Naše igrišče je postalo prostor za brezmejnost, v katerem se nahaja tista skrivnostna čarobnost, ki je prav v vsakemu izmed nas. Kot očarani smo obstali in le presenečeno opazovali, kako se je nekaj mehkega, okroglega in ljubkega približevalo k nam. Neverbalna govornica je sporočala več kot 1000 besed. Skozi tišino, čudenje, izraze, čustva, mimiko je bilo čutiti in zaznati nenavadno vznemirjenje, radovednost in presenečenje.

Že ob prvem stiku z lutko, se je med vsemi nami pričela spletati nevidna, prijateljska vez, ki smo jo bogatili in plemenitili skozi celo leto. Ro je lutka, ki vzbudi posebno zanimanje. Še posebej **najmlajšim otrokom** je ponujala vrsto možnosti za izražanje, doživljanje čustev, čutenje sebe in drugih ter bogatila medsebojne prijateljske odnose. S svojo pojavo, razigranostjo in dobro voljo jih je navduševala, s svojo vsebino pa jim ponujala raznolike priložnosti za raziskovanje in odkrivanje ter poimenovanje geometrijskih likov, barv, oblik, velikosti; v povezavi z različnimi področji kurikula (jezik, družba, gibanje, narava, umetnost). Ob

vsakokratnem obisku skupine, načrtovanem ali spontanem, so se je otroci razveselili, ob slovesu pa ji sporočali, naj se čim prej vrne.

Starejši otroci so z Ro aktivno komunicirali, ji pripovedovali svoje vsakdanje stvari od doma in jo spraševali o njenem življenju. Izražanje sočutja ob Rojini žalosti in domotožju je bilo videti kot glavno gibalno njihove notranje motivacije; ta pa je bila podkrepljena z veličastnim vstopom lutke v vrtec. Nekatere otroke je zgodba takoj prevzela, drugim je bila bolj kot njena zgodba pomembna ona sama, ki je bila prijetna tako na pogled kot na otip, kar je pomemben dejavnik pri vzpostavitvi čustvenih vezi med likom in otroki. Zanimalo jih je samo dogajanje, tok zgodbe, pomoč pri reševanju njenih izzivov idr.

Pri načrtovanju, analizi in evalvaciji pred etape smo **strokovni delavci** še posebej poglobljeno razmišljali o tem, kako pri otrocih doseči očaranje, čudenje, kako jim ponuditi čustveno doživete in čutno raznolike dejavnosti, ki bodo omogočale varno in sproščeno bivanje v skupini, jih spodbujale k naravnemu vzpostavljanju socialnih stikov in interakcij, tako z odraslimi kot s sovrstniki, zadovoljevale njihove individualne in razvojne potrebe ter kako uresničiti posamezne cilje, ki smo si jih zastavili. Poglobljali smo se v dileme kot so: kako bodo otroci novo lutko sprejeli, jo vzljubili, na kakšen način bodo iskali rešitve, kako/s čim in na kakšen način/ jih bomo spodbujali, jih vodili skozi proces raziskovanja ... pri tem smo si bili v medsebojno pomoč, se medsebojno spodbujali in skupaj iskali različne rešitve.

Starši so nam sporočali, da opazijo in razumejo, kako pomembno je, da se otroci s pomočjo zgodbe in lutke dobro počutijo, odkrivajo, raziskujejo, osvajajo nova znanja in pridobivajo veliko novih izkušenj. Veseli jih, da nam lahko v procesu tudi sami pomagajo, da so soustvarjalci zgodbe. Prinašali so materiale, nam pomagali pri izvedbi, z nami sodelovali tako, da so nam predstavili svoja znanja, izkušnje ter nam pomagali na poti odkrivanja in razreševanja izzivov. Prišli so v igralnice in z nami ustvarjali, raziskovali, gradili, kuhali. Svoje zadovoljstvo so izražali s pohvalami, včasih ustno, včasih pa tudi preko elektronske pošte na Googlovih skupinah, kot npr:

 Pa se imate res vrhunsko! Takole s slikovno podporo pa je še toliko bolj fino brati. Neja je zjutraj bodrila Niko, ki ni hotela vstati za v šolo... "Nika, vstani no, jaz komaj čakam, da grem v vrtec." Najlepša hvala za ves trud, ker otroci res uživajo v vaši družbi :).

*Vse lepo,
Helena*

✚ *Hvala za tako bogat, slikovit opis dogajanja. Zame ostaja to še vedno najljubše branje :).*

Lep preostanek tedna!

Lp, Živa

PRVA ETAPA

»RO JE OSTALA BREZ OMIKRONA« (PRVI ZAPLET)

V pred etapi je Ro otroke pogosto obiskovala, se tako spoznavali in pričeli prijateljevati. Nekega dne, ko so jo otroci objemali, božali in ljubkovali in ji kot običajno hiteli razlagati, kaj vse so počeli medtem ko je ni bilo, so opazili, da Ro ni več tako razpoložena kot je bila. Govorila je počasneje, bila je bolj tiha, otožna, nerazpoložena in ne več tako poskočna. Sporočali so, da jih sprememba njenega razpoloženja skrbi: »Kaj se dogaja, zakaj drugače govori, zakaj nič več ne skače...«? Zaskrbljenim otrokom je Ro pojasnila, da jo skrbi, ker je **ostala brez svojega Omikrona**, ki jo je napajal z energijo in jo osrečeval. Z njim je lahko potovala, spoznavala različne dežele in ljudi. Spraševali so jo, kako ji lahko pomagajo, kaj je Omikron in kako zgleda, čemu je namenjen, iz česa je narejen in kako velik je.

Z željo in z namenom, da se bo Ro zopet napojila z energijo, da bo s pomočjo novega Omikrona spet zažarela in bo lahko odpotovala nazaj v mavrično deželo, smo vstopili v prvo etapo. Začeli smo raziskovati papir, ki je predstavljal delček uničenega Omikrona. Tega so otroci našli na igrišču; tam, kjer so nekaj dni prej reševali Ro.

IZVAJANJE UČNIH CILJEV IN DEJAVNOSTI/AKTIVNOSTI

Kaj in kako smo delali, kako je potekalo učenje in kako smo etapo zaključili?

Vsaka skupina se je izziva, raziskovanja in odkrivanja uničenega delčka Omikrona lotila na drugačen, svoj način. Najmlajši otroci so pričeli z raziskovanjem in odkrivanjem šele, ko so se ob Ro sprostili in se ob njej počutili varne. Takrat jim je Ro ob vključevanju v njihovo igro pričela postopoma prinašati koščke papirja, ki so se med seboj razlikovali po strukturi, barvi, obliki in jih spodbujala k odkrivanju njegovih lastnosti, podobnosti in razlik. Skupaj so ugotavljali, kateri papir je bolj in manj mehak, kateri je najprijetnejši – tako prijeten, da ga z veseljem prislonimo k licu, si vanj obrišemo nosek ... Z veseljem so ga mečkali, ga trgali, primerjali in preizkušali njegovo vpojnost, prepustnost, strukturo in njegovo debelino. Rolice papirja so odvijali, da so se kotalile naokrog in se z njimi neumorno igrali. Hote pa tudi nehote so se zavijali in zapletali vanj, metali odvit papir v zrak, ga spravljali na kup, posamezne trakove dvigovali in opazovali njihovo dolžino, ga trgali na drobne koščke ... in ob tem spoznavali odnos med vzrokom in posledico. Preverjali so, kaj se zgodi, če damo v vodo krep papir

različnih barv. V kozarčke z vodo so natrgali papir, pomešali in opazovali, kaj se je v njih dogajalo. Med dejavnostmi je Ro otroke opazovala in jih spodbujala naj barve med seboj tudi zmešajo ... rumeno z modro in rdečo z rumeno. Ko je opazila svoje najljubše barve, je otroke prosila, da ji pokažejo in jo naučijo, kako to čudo nastane. Nadvse zanimive so bile tudi škatle, ki so jih uporabili za skrivanje, kot prevozna sredstva pa tudi kot ropotulje, boben, klavir, s katerimi so ustvarjali različne ritme ter različne glasnosti. Posebej zanimiva je bila didaktična škatla, ki jo je otrokom za zabavo prinesla Ro. V njej in na njej so bili skozi stranice speljani tulci različnih dolžin, premera, trdote, ki so služili kot potujoči kanali – tuneli za kotaleče predmete, druge predmete in tudi kot daljnogledi. Poleg je bila škatla in plastične posode, v katerih je bil toaletni papir, iz njega je bilo treba ustvariti kompaktne kroglice, da bi lahko potovale po kanalih. S papirjem so si otroci znali popestrili tudi svoje plesne dejavnosti – izdelali so raznobarvne pripomočke kot so rumeni, modri, rdeči papirnati cofki, pisani trakovi ipd., z njimi poplesavali, se gibali, razvijali koordinacijo in skladnost giba ter utrjevali motorične spretnosti.

Starejši otroci so ugotavljali, kateri izdelki so narejeni iz papirja, spoznavali so različne vrste papirja in njegove lastnosti, papir razvrščali po skupnih lastnostih, izdelovali papirnato kašo in opazovali, kaj se zgodi, če v zmes dodamo barvilo. Preverjali so, kako se iz papirja naredi krogla, krog ipd. Posebej zanimivo je bilo, ko so raziskovali in odkrivali zgodovino papirja; kako so ljudje risali in si zapisovali v starih časih. Odgovore so iskali v različnih gradivih, pri starših, v okolici. Da bi otroci lahko tudi preizkusili, kako so včasih zapisovali in risali na različne podlage, z različnimi pripomočki oz. »pisali«, jim je Ro prinesla posebne škatle, v katerih so bili različni pripomočki in podlage za pisanje in risanje. Priložila je tudi pismo v obliki rokopisa z navodili, po katerih so ugotavljali, kateri načini zapisovanja so primernejši – obstojnejši in katera vrsta pisal je najprimernejša za posamezne podlage.

Pri raziskovanju in odkrivanju papirja je vsaka skupina iskala lastno pot, svoje rešitve je primerjala z ostalimi otroki in se z njimi o ugotovitvah tudi posvetovala. Izkušnje in znanja, ki so jih otroci pridobili, so s pridom uporabili pri načrtu in izdelavi čarobnega stroja – Omikrona. V njem se bo Ro lahko ponovno podala na vsa potovanja, kamorkoli si bo želela.

PRIMERI DEJAVNOSTI POSAMEZNIH SKUPIN

Skupni cilj prve etape v vseh skupinah je bil ugotoviti, kaj pravzaprav Omikron je in kako lahko naredimo novega.

Cilj so otroci uresničevali na različne, unikatne in svoje načine:

Oddelek, starost otrok: Rožice, 1 - 2 leti

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ro nam je prinesla košaro s koščki različnega papirja. Ugotavljamo, kateri je mehek, prijeten, če ga prislonimo k licu in nas nič ne popraska pod nosom, če nam teče iz njega in ga moramo obrisat? Morda ta? Ali ta?

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kateri papir je mehek, prijeten?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

MATEMATIKA: otrok rabi izraze za opis površine papirja (mehko/ trdo).

NARAVA: otrok odkriva in preizkuša lastnosti in uporabnost različnega papirja.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- Aktivnost z vidika otroka: Otrok išče mehek papir, razmišlja, preizkuša, tipa, mečka, trga, primerja.
- Aktivnost z vidika vsebine: Poudarek na različnosti papirjev, njihovih lastnostih in raznolikosti njihove uporabe.
- Aktivnost z vidika metod: igra, aktivno sodelovanje, raziskovanje.

Oddelek, starost otrok: Miškolini, 2–3 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ro je vedno bolj utrujena, tiha, umirjena in zelo si želi postati živahna, razigrana, nasmejana, poskočna in vesela, kot je bila nekoč. Tudi mi si tega zelo želimo. Ro potrebuje Omikron. Odkrili, raziskali in poizvedeli bomo, kaj Omikron je, iz česa je, kakšne oblike in velikosti je. Ustvarili bomo več »Omikrončkov« (tako so jih poimenovali Miškolini), ki nam nudijo posebne didaktične izzive in naloge.

Ker eden izmed Omikronov – strojev (kot ga je poimenoval otrok) potrebuje veliko kroglic, zato jih bomo izdelali še mi. Takšne prave kotaleče kroglice iz papirja, da jih bo veliko.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako narediti kroglice iz papirja?
- Za kaj lahko uporabimo papir?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

→ *VSA PODROČJA KURIKULUMA* v povezavi z drugimi področji.

Cilji:

- Otrok spozna odnos med vzrokom in posledico.
- Otrok išče, zaznava, odkriva in uporablja možnosti rešitve problema.
- Otrok rabi izraze za opis površine papirja (mehko/ trdo).
- Otrok odkriva in preizkuša lastnosti in uporabnost različnega papirja.
- Otrok ima možnost razvijati sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z otroki (reševanje problemov, dogovarjanje, razumevanje in sprejemanje stališč in občutij drugih).
- Otrok odkriva in spozna lastnosti papirja.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *Potovanje kotalečih kroglic in izdelava kroglic iz papirja.*

Otroci se igrajo s strojem, Omikronom – didaktično škatlo (velika kartonska škatla, kjer so skozi stranice in premikajoče pokrivne dele speljani tulci različnih dolžin, premera, trdote, ki služijo kot potujoči kanali – tuneli, za kotaleče predmete, druge predmete tudi kot daljnogledi). Ro jim pomaga tako, da jim ponudi premični voziček s plastičnimi posodami in škatlo, v kateri je toaletni papir. Skupaj z Ro začnejo trgati papir na manjše koščke. Otroci nadaljujejo, med dejavnostjo trganja papirja jim ponudiva še vodo in lesno lepilo ter jih prepustiva ustvarjanju, manipulaciji in odkrivanju materiala. Vzporedno imajo na razpolago: didaktično škatlo in žico.

Zaključek: Z otroki pogledamo, kaj smo ustvarili in z besedami in gibi (bibarija) ponovimo proces oz. postopek. Otroci so ves čas dejavnosti aktivni. Opazujejo, zaznavajo gibanje kotalečih predmetov, sodelujejo s sovrstniki, z lutko, se igrajo, ustvarjajo in se učijo.

Kaj smo delali / naredili?

- ✚ Otroci: Trgali, stisnili, kroglice, male žogice smo delali.
- ✚ M.: Vodo smo potrebovali.
- ✚ M.: Pomešali (pokaže z roko). Je nastalo.
- ✚ R.: Pod vodo je šla žogica, bo kašljala.

Kam bomo dali kroglice – žogice?

- ✚ I: V omaro.
- ✚ P.: Daj jih v mojo omaro.
- ✚ B.: Ne v mojo.
- ✚ R.: Tukaj jih bomo dali pokaže na polico v omari.

Oddelek, starost otrok: Metuljčki, 2–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Izhodišče dejavnosti je bilo iskanje Omikrona.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj je Omikron?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

Globalni cilj: spodbujanje jezikovne zmožnosti (artikulacija, besednjak, besedila, komunikacija itn.)

JEZIK:

- Otrok v vsakdanji komunikaciji posluša jezik in je vključen v komunikacijske procese z otroki in odraslimi (neverbalna in verbalna komunikacija, kultura komunikacije, stili komunikacije, vljudnost).
- Otrok doživlja in spozna verbalno komunikacijo kot vir ugodja, zabave in reševanja problemov.
- Spodbujanje otrok k samostojnem pripovedovanju, razmišljanju, vedoželjnosti bogatenje besedišča, poslušanje sebe in drugega, navajanje na strpnost, premagovanje treme, urjenje spomina.

UMETNOST:

- Uporaba in razvijanje spretnosti; spoznavanje, raziskovanje, eksperimentiranje z umetniškimi sredstvi (materiali, predmeti) in njihovimi izraznimi lastnostmi, spodbujanje splošne ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev in prostora.

**AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)**

- *VIDIK OTROKA*: otroci na zastavljeno vprašanje postavljajo ideje, hipoteze, zamisli.
- *VIDIK VSEBINE*: otroci urijo spomin, domišljijo, besedišče, poslušajo sebe in drugega, se učijo strpnosti, bogatijo kognitivni razvoj, besedni zaklad.
- *VIDIK METODE*: Metoda pogovora, pripovedovanja, lastne aktivnosti.

Danes smo se skupaj z našimi dobrimi prijatelji Mehurčki odločili, da bomo poiskali Omikron za Ro. Najprej smo hodili skupaj, nato pa smo se dogovorili, da OMIKRON iščemo ločeno, saj ga bomo tako lažje našli. Hodili smo po igrišču in ga iskali ... po grmovju, v hiškah, pod kozolcem, v peskovniku...

✚ H.: »Kje pa je?«

✚ A.: »Glej, mogoče pa je veter odnesel Omikron v ventilator.«

Na igrišču ga nismo našli. Odšli smo v igralnico in v njej nadaljevali z iskanjem. Šli smo še v pralnico k perici Miri, ki jo A. vpraša: »Omikron iščemo, a veš kje je?«

✚ Mira: »Ne vem.«

✚ A.: »A gremo pogledat, če je v pralnem stroju.«

✚ H.: »Tud jest mam stroj, veš.«

✚ E.: »Jest tud.«

Preiskali smo pralnico, a ga tudi tam nismo našli. Pogledat smo šli še v zbornico, pa ga tudi tam ni bilo.

N. reče:

✚ »Zdaj ga bo pa Ro kar sama našla.«

Ker delčka Omikrona nikakor nismo mogli najti, smo sklenili, da bomo z iskanjem nadaljevali še jutri.

Oddelek, starost otrok: Sovice, 2–3 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Material – papir, rokovanje s papirjem.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj se zgodi, če damo v vodo rdeč krep papir?
- Kaj se zgodi, če damo v vodo toaletni papir?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *Matematika*
- *Jezik*
- *Umetnost*

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *Eksperiment z vodo*

Vsak otrok je dobil steklen oz. plastičen kozarec, kamor smo nalili vodo. Otroci so natrgali rdeč krep papir, ga pomočili v vodo ter pomešali. Opazovali smo, kaj se zgodi. Voda se je obarvala rdeče. Postopek smo ponovili z rumenim in modrim krep papirjem. Dobili smo rumeno in modro vodo.

Kaj pa se zgodi, če v vodo pomočimo toaletni papir? Kakšne barve postane voda?

Otrok odgovori: Bele.

Ugotovili smo, da se nič ne vidi. Voda je ostala nespremenjena.

Med eksperimentom nas je obiskala Ro. Radovedno je opazovala, kaj delajo otroci. Opazila je svoje najljubše barve. "Kako ste pa dobili te lepe barve?" Otroci so ji pokazali: "To daš noter." Povabili smo jo, naj kar sama poskusi. Pripravili smo ji kozarec z vodo in rdeč krep papir.

Ro je predlagala naj barve med seboj zmešamo in bomo videli, kakšne barve bodo nastale.

Zmešali smo rumeno in modro barvo in dobili zeleno barvo. Zmešali smo rdečo in rumeno barvo in dobili še oranžno.

Oddelek, starost otrok: Metuljčki, 2–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

- Izhodišče za današnjo dejavnost je bilo nadaljevanje izdelovanja papirja. Sledila je faza mletja in odcejanja.

Predno smo se lotili dela, smo z gibalno igro prikazali postopek izdelave papirja. V nadaljevanju smo pričeli z mešanjem mase, ki smo jo dobili po dvodnevem namakanju. Maso smo mleli z električnim mešalnikom, vodo čim bolj odcedili, pri tem uporabili cedilo, kasneje pa še lastne pesti. Dobljeno snov smo razporedili po papirju in jo zvaljali. Tam kjer je bilo predebelo smo malo stanjšali, dodali bleščice in pokrili s časopisom in krpo. Vse skupaj smo dali sušit na radiator. V naslednjih dneh bomo opazovali, kaj se bo z maso zgodilo.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako naredimo papir in kakšen bo naš Omikron?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

GLOBALNI CILJ: razvijanje ustvarjalnosti in specifičnih umetniških sposobnosti.

- *UMETNOST*: uporaba in razvijanje spretnosti; spoznavanje, raziskovanje, eksperimentiranje z umetniškimi sredstvi (telesom, glasom, materiali, predmeti, instrumenti, tehnikami in tehnologijami) in njihovimi izraznimi lastnostmi, spodbujanje splošne ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev in prostora.
- *GIBANJE*: razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike, razvijanje moči, natančnosti, vztrajnosti.
- *JEZIK*: otrok v vsakdanji komunikaciji posluša jezik in je vključen v komunikacijske procese z otroki in odraslimi (neverbalna in verbalna komunikacija, kultura komunikacije, stili komunikacije, vljudnost). Otrok doživlja in spoznava verbalno komunikacijo kot vir ugodja, zabave in reševanja problemov.
- *NARAVA*: otrok odkriva in spoznava lastnosti vode in papirja (zmesi) in jih med seboj primerja. Otrok odkriva in spoznava, kako se snovi mešajo in kako se pri tem spreminjajo lastnosti.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- **VIDIK OTROKA**: Otroci so predlagali iz česa bo Omikron narejen.
- **VIDIK VSEBINE**: Tretja faza izdelave papirja.
- **VIDIK METODE**: Demonstracija, lastna aktivnost.

- VIDIK VIROV: Velika kartonka in različne vrste papirja.

Oddelek, starost otrok: Zvezdice, 2–3 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Rojine geometrijske like otroci razvrščajo in prirejajo z liki, ki so nalepljeni na tleh igralnice. Uporabimo tudi like iz didaktične jelke.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Ro ima enake oblike likov?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *Matematika*
- *Narava*
- *Gibanje*

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *VIDIK OTROKA*: otrok razvršča po enem kriteriju: barvi.
- *VIDIK VSEBINE*: z vidika vsebine pokriva matematično kurikularno področje, dejavnost za utrjevanje, poimenovanje likov in barve ter razvrščanje 1:1.

– *METODA*: igre, lastne aktivnosti, opazovanja, zaznavanja.

Oddelek, starost otrok: Želvice, 3–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Z otroki smo spoznavali različne vrste papirja. Preizkušali smo njegovo vpojnost, prosojnost, spoznavali različne strukture in debelino. Različne vrste odpadnega papirja smo trgali na koščke in ga prelili z vodo. Pustili smo ga čez noč.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako lahko sami naredimo papir?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

JEZIK: otrok razvija sposobnosti rabe jezika v povezavi z mišljenjem in komunikacijskimi procesi pri postopku izdelave papirja.

MATEMATIKA: otrok spoznava, opazuje in izkuša zaporedje postopkov izdelave.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Naslednji dan smo izpeljali postopek izdelave papirja iz papirne kaše. Otroci so opazili rahlo obarvanost papirne kaše in ugotavljali njen izvor. Kašo smo razdelili v dve posodi in vsaki dodali še nekaj kapljic barve. Pripravljeno zmes smo dobro zgnetli. En primer kaše smo zmleli s paličnim mešalnikom in opazovali razliko. Papirno kašo smo dobro oželi in jo polagali na veliko mrežo. Tanek sloj kaše smo enakomerno razvrstili po celem situ in pripravili prostor za sušenje na zraku. Proces sušenja smo vsakodnevno opazovali.

Naš končni izdelek in postopek ročne izdelave papirja smo na ogled razstavili v garderobi.

Oddelek, starost otrok: Metuljčki, 2–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Izhodišče je bila priprava na zaključek prve raziskovalne etape. Vse skupine smo se zbrale v zbornici.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kakšen je naš Omikron? Bo deloval?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

GLOBALNI CILJ: spodbujanje jezikovne zmožnosti (artikulacija, besednjak, besedila, komunikacija itn).

KURIKULARNO PODROČJE: Jezik

MEDPODROČNO POVEZOVANJE:

- *JEZIK*: Otrok razvija jezik na vseh jezikovnih ravneh (od glasoslovne in oblikoslovne do skladenjske in pomenoslovne). Otrok doživlja in spozna verbalno komunikacijo kot vir ugodja, zabave in reševanja problemov.
- *UMETNOST*: uporaba in razvijanje spretnosti; spoznavanje, raziskovanje, eksperimentiranje z umetniškimi sredstvi (telesom, glasom, materiali, predmeti, instrumenti, tehnikami in tehnologijami) in njihovimi izraznimi lastnostmi. Spodbujanje splošne ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev in prostora.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *VIDIK OTROKA*: Podajanje idej o Omikronu (končni izdelek).
- *VIDIK VSEBINE*: Zaključek prve etape.
- *VIDIK METODE*: Pogovor, igra, lastna aktivnost.
- *VIDIK VIROV*: Kartonka, škatlice, papir, Omikron.

ANEKDOTSKI ZAPIS:

- + M.:« Je dost velik, samo noge še nima.«
- + A.:« Omikron je velik, nič mu ne manjka.«
- + H.:« Za RO je.«
- + E.:« Ima tudi dimnik.«
- + M.:« Mislim, da ji bo všeč.«
- + Z.:« Jaz tudi mislim.«
- + H.:« Ro bo vzela Omikron.«
- + Jaz:« Mislim, da je naš Omikron zelo lep, velik, upajmo, da bo deloval in bo Ro lahko šla z njim domov.«

Vsi smo se strinjali, da smo na noge pozabili, zato smo dodali še zadnje stvari, noge, ki so bile identične najdenim. Ponosni smo bili na naš izdelek.

Oddelek, starost otrok: Žabice, 4–5 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Na podlagi raziskovalnega vprašanja bomo sledili hipotezam, ki bodo smernice za izvedbo dejavnosti.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako bi iz papirja naredili kroglo?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *MATEMATIKA*: otrok spoznava razliko med krogom in kroglo. Iskanje lastne poti pri reševanju problemov
- *GIBANJE*: razvijanje prstne spretnosti: fine motorike

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *Na podlagi raziskovalnega vprašanja so otroci postavili nekaj hipotez, ki so bile smernice za izvedbo dejavnosti.*

Otroci so imeli na razpolago material in pripomočke, ki so si jih sami izbrali. Nekateri so si vzeli le papir; drugi pa še škarje, lepilo, selotejp, pisala in šablone za risanje krogov. Vsak je iskal lastno pot za rešitev problema. Nekateri so risali kroge in jih izrezovali, drugi so mečkali papir v majhne kroglice in večje krogle (nekateri so zmečkan papir oblepili še s selotejpom), tretji so izrezane kroge polagali drug na drugega z lepljenjem.

Ko so otroci izdelali svoje krogle, so se usedli na tla v obliko kroga, s svojimi izdelki pred seboj. Hitro so opazili razlike med svojimi izdelki in se začeli pregovarjati o pravilnosti rešitve problema. Da bi sami ugotovili, katera rešitev je pravilna, jim je bilo dano navodilo: »Ker se krogle kotalijo, jih zakotalite svojemu prijatelju!«

Nastal je konflikt na kognitivnem nivoju, kar je bilo močno razvidno iz izrazov na otroških obrazih.

Tisti, ki so izdelali krogle, niso imeli večjih težav (odvisno od velikosti krogel; manjše kroglice so si začeli podajati, večje so kotalili). Otroci, ki so izdelali kroge, pa so naleteli na dodatno težavo, nastal je konflikt, njihovi krogi se niso hoteli kotaliti. Da bi jih spravili v gibanje, so jih začeli pihati ali z roko podrsavati proti prijatelju. Z opazovanjem in lastno aktivnostjo – igro so ugotovili, da imajo nekateri krogle, drugi pa kroge. Po navodilu so razvrstili krogle v eno skupino, kroge pa v drugo. Iz svojih krogov ali krogel na tleh so oblikovali krog.

Z metodo igre, pogovora in lastne aktivnosti so otroci sami našli pravilno rešitev na zastavljeno vprašanje. Skozi dejavnost sva dajali poudarek na poimenovanju krogle in kroga ter njunih razlikah. Na koncu dejavnosti smo poskusili narediti kroglo še iz velikega lista papirja, kar seveda ni bilo izvedljivo, zato sva jim predstavili še izdelavo krogle s kaširanjem, ki je bil uvod v naslednjo dejavnost.

Oddelek, starost otrok: Bibe, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Rojin Omikron se je razletel v bližini vrtca. Ro prosi otroke, naj poiščejo delce Omikrona. Pove jim, kako približno je izgledal njen Omikron, otroci pa z njeno pomočjo pričnejo z izdelavo Omikrona.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj je Omikron?

- Kako lahko pomagamo Ro?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

JEZIK: doživljanje in spoznavanje verbalne komunikacije kot vir ugodja, zabave in reševanja problema.

DRUŽBA: spoznavanje, da morajo vsi vrstniki v skupini sodelovati, pomagati, da bi lahko vzajemno delovali ter omogočili čim hitreje doseganje cilja.

MATEMATIKA: oblikovanje in odčitavanje grafičnih prikazov. Spoznavanje prostora, njegove meje, zunanost, notranost.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *Ko je bila Ro žalostna, počasna, so otroci ugotavljali:*

- ✚ Ro je pa danes malo čudna.
- ✚ Enkrat je bila vesela, zdaj je pa žalostna. Morda bi šla rada ven, že dolgo ni bila zunaj.
- ✚ Mogoče ima buško, ker se je udarila. Ali pa pogreša svoje prijatelje.

Ro je otrokom povedala celotno zgodbo, da se je Omikron razletel in da je to njena velika težava, saj ne žari več in ne more potovati. Kaj pa je Omikron? Otroci odgovarjajo:

- ✚ *Uno k je prvič prišla v vrtec, uno letalo.*
- ✚ *Tisto, ko je letela v njem, ki se je razletel na koščke.*

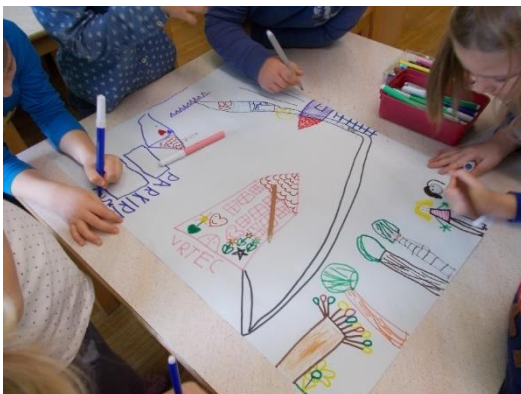
Uporabljena je bila metoda lastne aktivnosti, ugibanja, razgovora.

Anekdotski zapis: na vprašanje, kako naj pomagamo Ro, da bo prišla do Omikrona?

- ✚ Najdlji bomo delčke.
- ✚ In jih bomo zalepili v Omikron.
- ✚ Bomo šli tja iskat, kjer je obtičala. Pod drevesom.
- ✚ Pri hišah se slabo vidi, ker je senca, gremo iskat stran od hiš.
- ✚ Gremo tja, kjer se je Omikron razletel.
- ✚ Vsak na eni strani, eni tja, drugi drugam, v dve skupini. Eni z Majo, drugi s Petro.

Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo, šolsko leto 2014/2015

Otroci so razdeljeni v dve skupini. S pomočnico Majo sodelujejo deklice, z vzgojiteljico dečki. Naloga otrok je, da na velik format po predhodnem dogovoru narišejo smer poti, kjer bodo iskali delčke Omikrona. Ro pred tem otrokom namigne, da se spominja, da je gledala vrtove predno se je Omikron razletel. Deček se je spomnil, da so vrtovi ob Riharjevi cesti. Več vrst papirja sem zalepila skupaj in dva delčka »nastavila« na vidna mesta na bližnjih vrtovih že dan prej. Moja skupina je na vrtu, ki je v bližini vrtca, našla dva delčka Omikrona. Oba dela smo si podrobno ogledali v igralnici. Ugotovili smo, da sta oba dela sestavljena, zlepljena iz različnih vrst papirja.

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Če želimo Ro pomagati narediti nov Omikron, moramo najprej ugotoviti, iz katerega materiala ga moramo izdelati – iz katerega materiala je bil prvotni Omikron.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- »Iz česa (katerega materiala) je bil Omikron (iz česa je najdeni delček)?«

Hipoteze otrok:

- iz folije
- iz papirja
- iz plastike
- iz lesa

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA: spoznavanje papirja, njegovih lastnosti, različnih vrst in možnosti uporabe.

MATEMATIKA: otrok klasificira in razvršča.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- **OTROK**: aktivno sodeluje v pogovoru z razmišljanjem, podajanjem idej, odgovarjanjem na vprašanja, logično sklepa, uporablja svoje dosedanje izkušnje in vedenje ter jih/ga nadgrajuje z novim(-i); raziskuje papir, ga razvršča, zbira različne vrste, jih primerja med seboj, ugotavlja lastnosti, podobnosti in razlike, različne vrste in možnosti uporabe.
- **METODE**: pogovor, raziskovanje oz. manipuliranje s papirjem, zbiranje različnih vrst papirja, izdelava plakata.
- **VSEBINA**: po novem letu smo se z otroki vendarle lotili raziskovanja, iz česa je delček Omikrona, ki smo ga našli ob šoli že v decembru. Otroci so ta košček razstavili, razslojili, »secirali«. Bilo je več različnih plasti (različnih barv, različnih na pogled in po otipu), a na koncu so si bili otroci enotni: iskani material je PAPIR. Omikron je bil narejen iz različnih vrst papirja! Ni nam preostalo drugega kot da se lotimo raziskovanja

in zbiranja najrazličnejših vrst papirja. Spoznavali smo njegove lastnosti in uporabo, v kakšne namene vse ga lahko uporabljamo, kje vse oz. v kakšnih oblikah ga najdemo, v čem se vse razlikujejo med seboj ... gledali, tipali, trgali, rezali, lepili smo ga ... Naredili smo tudi svojo zbirko vzorcev vseh različnih vrst papirja, ki smo jih našli in zbrali.

ANEKDOTSKI ZAPISI:

Pogovor z Ro, iz česa je Omikron:

- ✚ N.: »Nismo potem več iskali (Omikrona).« (na vpr. Ro, če so že naredili nov Omikron oz. našli še kakšen delček);
- ✚ F.: »Omikron mi je prinesla babica. Ta pravega. Ko lučko ugasneš, se notri zasveti. Mal mejhen je. Bom prinesel v vrtec jutri.«

Pogovor o delčku Omikrona, ki smo ga našli (ali smo že ugotovili, iz česa je):

- + A.: »Trdo je.«
- + R.: »To je hrana notri.«
- + F.: »Mogla bi ga slikat, ko je še bil, potem bi pa lahko novega sestavili (da bi gledali po sliki).«
- + A.: »To (delček Omikrona, ki smo ga našli) je pas, da se pripneš.«
- + F.: »Moj Omikron je iz lesa.«

Po odhodu Ro iz skupine raziskujemo, iz česa je del Omikrona:

- + M.: »Cigaret.«
- + F.: »Cevi od gasilcev.«
- + T.: »Roža iz listkov.«
- + A.: »Del lestve.«
- + K.: »It`s papir. Smeti.«
- + M.: »Papir.«
- + T.: »Iz papirja je.«
- + S.: »En listek.«
- + E.: »Iz folije je. Papir.«
- + R.: »Tuki not je papir, no. Bel.«
- + A.: »To je tak iz plastike papir.« (peki papir)
- + L.: »To je prtiček.«
- + G.: »To je od jajčka papir in od daril.«
- + E.: »Od papirčka papir.«
- + E.: »Različen papir/material rabimo.«
- + L.: »To je od kruha vrečka.«
- + F.: »To je od darila.«

Pogovor, iz česa je papir:

- + T.: "Iz lesa in ga kasneje omehčajo."
- + M.: "Iz lista."
- + J.: "Iz čopiča."

Kaj vse lahko delamo s papirjem, za kaj ga uporabljamo?

- ✚ lahko ga strgamo
- ✚ strižemo s škarjami
- ✚ rišemo gor
- ✚ naredimo palačinko iz njega (zvijemo)
- ✚ ga zlepimo skupaj
- ✚ ustvarjamo
- ✚ zmečkamo (nastane krogla)
- ✚ darila zavijemo

Otroci začnejo striči papir s škarjami in risati/barvati po njem z barvicami in flomastri.

M. istočasno striže papir in karton:

- ✚ »Ta je trši, ta pa bolj mehek. Ta je težji (za striženje), ta pa bolj mehek.«

Oddelek, starost otrok: Žogice, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Izhodišče: pomanjkanje energije, ki se je vedno bolj odražalo na počutju žogice, potem ko je ostala brez svojega Omikrona. Izziv: ugotoviti, kaj je to Omikron in ga izdelati.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

→ *s strani vzgojitelja:*

- načrtovanje in zasnova Omikrona: na kakšen način se bodo otroci lotili izdelave
- kje bodo otroci iskali in našli ideje in na kakšen način

→ *s strani otrok:*

- Kakšen mora biti Omikron?
- Kaj vse mora imeti Omikron, da bo Ro zadovoljna?
- Kako bomo naredili Omikron?
- Kaj potrebujemo za Omikron in kje se to dobi?
- Kdo bo izdeloval Omikron od zunaj in kdo od znotraj?

- Kakšne oblike bo Omikron in ali bo vse v njem iste oblike?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

MATEMATIKA:

- otrok spoznava prostor, njegove meje, zunanost, notranost
- otrok spoznava grafične prikaze, jih oblikuje in odčitava
- otrok rabi simbole, s simboli zapisuje dogodke in opisuje stanje
- razvijanje matematičnih spretnosti
- otrok se seznanja s strategijami merjenja dolžine, površine in prostornine z merili in enotami
- seznanjanje z matematiko v vsakdanjem življenju
- razvijanje matematičnega izražanja
- razvijanje matematičnega mišljenja
- otrok rabi imena za števila
- otrok išče, zaznava in uporablja različne možnosti rešitve problema
- otrok preverja smiselnost dobljene rešitve problema
- otrok rabi izraze za opisovanje položaja predmetov in se uči orientacije v prostoru

NARAVA:

- otrok spoznava, da ima urejanje prostora in lega predmetov določen namen
- spoznavanje tehničnih predmetov in razvijanje spretnosti na področju tehnike in tehnologije
- otrok spoznava, da imajo živa bitja, predmeti in snovi v domišljijem svetu tudi lastnosti, ki jih v naravi nimajo
- otrok odkriva in spoznava lastnosti teles (predmetov)
- otrok prepoznava in uporablja tehnične predmete in procese, spoznava njihov namen in pomen ter
- otrok spoznava delovni proces in razvija primeren odnos do dela in organizacijske sposobnosti.

JEZIK:

- jezik kot objekt igre
- spodbujanje ustvarjalnosti
- spoznavanje simbolov pisnega jezika
- otrok doživlja in spoznava verbalno komunikacijo kot vir ugodja, zabave in reševanja problemov

- otrok spozna besedo, knjigo kot vir informacij
- otrok se uči samostojno pripovedovati
- otrok razvija sposobnost rabe jezika v povezavi z mišljenjem pri oblikovanju predpojmovnih struktur (število, količina, teža, prostor, čas), pri medosebnih odnosih
- otrok ob knjigi doživlja ugodje, veselje, zabavo, povezuje estetsko in fizično ugodje ter pridobiva pozitiven odnos do literature

UMETNOST:

- uporaba in razvijanje spretnosti; spoznavanje, raziskovanje, eksperimentiranje z umetniškimi sredstvi
- razvijanje sposobnosti umetniškega izražanja čutnega, čustvenega, miselnega, estetskega in vrednostnega doživljanja
- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo
- negovanje in razvijanje individualnih ustvarjalnih potencialov v fazah doživljanja, zamišljanja in izražanja
- razvijanje estetskega zaznavanja in umetniške predstavljalnosti

DRUŽBA:

- otrok spozna, kako je zgrajena družba, in se seznanja z različnimi funkcijami bližnjega družbenega okolja, s poklici, delovnimi, kulturnimi okolji itn.
- otrok spozna, da morajo vsi ljudje v določeni družbi pomagati in sodelovati, da bi lahko ta delovala ter omogočila preživetje, dobro počutje in udobje
- otrok ima možnost kritičnega vrednotenja komercialnih vplivov, modnih trendov itn. in se seznanja z možnostmi kritičnega vedenja
- razvijanje sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z otroki, z lutko (reševanje problemov, dogovarjanje, razumevanje in sprejemanje stališč, vedenja in občutij drugih, vljudnost pri komunikaciji,...)

GIBANJE:

- razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike
- spoznavanje zimskih dejavnosti
- spoznavanje osnovnih varnostnih ukrepov, ki so potrebni pri izvajanju gibalnih dejavnosti
- spoznavanje različnih položajev in odnosov med deli lastnega telesa, med predmeti in ljudmi, med ljudmi

- otrok razvija prstne spretnosti
- spoznavanje pomena sodelovanja ter spoštovanja in upoštevanja različnosti

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- Najdemo koščke Omikrona.
- Narišemo načrt.
- Gradimo Omikron.
- Pogledamo pod pokrov Ibize.
- Presenetimo Ro.

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Raziskati moramo različne vrste papirja in spoznati njihove lastnosti, da bomo ugotovili, katere vrste papirja so najboljše (najbolj primerne) za izdelavo Omikrona.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Katere vrste papirja hitreje razpadejo v vodi (se strgajo, uničijo ...) in katere hitreje zgorijo, katere pa so bolj odporne na vodo in ogenj?
- Kaj se zgodi s papirjem v vodi in kaj v ognju?

HIPOTEZE OTROK:

- v vodi se bo papir zmočil in spremenil barvo
- v ognju se bo spremenil v »plevel« (pepel)

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA: spoznavanje lastnosti papirja

MATEMATIKA: otrok predvideva – postavlja hipoteze in jih preverja

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- OTROK: postavlja hipoteze, logično sklepa, preverja svoje hipoteze z aktivnim delovanjem, sodeluje z drugimi, raziskuje in se igra.
- METODE: predvidevanje in napovedovanje rezultatov, preizkušanje (eksperimentiranje).
- VSEBINA: delali smo različne poskuse s papirjem, vse z namenom, da bi spoznali, katere vrste so bolj trpežne, katere se hitreje strgajo ali razmočijo, katere hitreje zgorijo ... mečkali, trgali, prepogibali, močili z vodo in celo zažigali smo ga.

ANEKDOTSKI ZAPISI:

Papir in voda, ugotovitve otrok – kaj se zgodi s papirjem:

- + mehek rata
- + strga se (prtiček, robček ...)
- + zvije se (peki papir)
- + spusti barvo (krep papir, barvni papir)

- ✚ kapljice gor ostanejo, se vidijo (lepenka)
- ✚ vidi se skozi
- ✚ spremeni barvo (postane temnejši)

Papir in ogenj, ugotovitve:

- ✚ eni goriyo hitreje (tanjši/mehkejši), drugi pa počasneje (debelejši/trši)
- ✚ postane črn
- ✚ spremeni se v pepel
- ✚ smrdi
- ✚ moker papir ne gori (otroci so to pravilno napovedali), edino peki papir je gorel, čeprav je bil malo moker

Kakšen papir torej potrebujemo za Omikron:

- ✚ različen papir
- ✚ tak, ki se ne strga/uniči
- ✚ lepenko in karton

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Če želimo izdelati nov Omikron za Ro, moramo vedeti, kakšen bo, katere dele bo vseboval, kakšne barve bo ... najprej potrebujemo načrt.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj je to načrt in kako izgleda? Kaj vse se nariše v načrt? Kakšen bo načrt za Omikron?

HIPOTEZE OTROK - Kakšen mora biti omikron in kaj vse mora vsebovati:

- ✚ okrogel mora biti
- ✚ velik toliko, da gre Ro lahko noter – tako velik, kot je Ro velika, in še malo večji

- ✚ pobarvali ga bomo
- ✚ spodaj mora imeti propelerje, da odpiha veter
- ✚ vrata, da gre lahko ven in noter; še kljuko od vrat in ključ, da lahko odklene in zaklene
- ✚ okno
- ✚ piškote in vodo, da ne bo lačna in žejna
- ✚ mizo in stol – sedež
- ✚ motor (spredaj)
- ✚ oči, da gleda, da se ne zaleti
- ✚ iz papirja mora biti
- ✚ noter igrače
- ✚ luči, da ponoči vidi (lučke gor)
- ✚ posteljo, hladilnik
- ✚ cevi za elektriko in kurjavo
- ✚ gumbe
- ✚ pas za pripet

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA – TEHNIKA: otrok spozna in uporablja tehnični proces, spozna njegov namen in pomen; spozna namen in uporabo načrtov.

MATEMATIKA: otrok spozna prostor, njegove meje, zunanost, notranost; otrok spozna in uporablja predloge za opisovanje položaja (levo, desno, znotraj, zunaj, gor, dol ...).

UMETNOST: otrok se uri v risanju načrtov ter razvija tehnično ustvarjalnost in natančnost; razvijanje umetniške predstavljenosti in domišljije z zamišljanjem in ustvarjanjem; negovanje in razvijanje individualnih ustvarjalnih potencialov v fazah zamišljanja, izražanja, komuniciranja in uveljavljanja na področju umetniških dejavnosti; odkrivanje in negovanje specifičnih umetniških sposobnosti in nadarjenosti; razvijanje prostorskih in vizualnih predstav.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- OTROK: opazuje, posluša, samostojno raziskuje, upodablja svoje ideje, sodeluje z drugimi in se z njimi dogovarja, usklajuje, si medsebojno pomagajo in skupaj ustvarjajo
- METODE: pogovor, pregledovanje materiala, risanje, medsebojno sodelovanje
- VSEBINA: Poleg natančnega raziskovanja papirja, smo se morali lotiti tudi izdelave novega Omikrona. A kako? Kakšen mora biti? Kaj vse mora vsebovati? Na kaj ne smemo pozabiti? Brez dobrega načrta seveda ni šlo. Kaj pa je sploh to načrt? Kako se ga lotiti? Najprej smo si ogledali različne načrte, nato pa se še sami lotili risanja načrta za Omikron. Najprej po manjših skupinah, da so imeli otroci hkrati še priložnost sodelovati med seboj, usklajevati mnenja in se dogovoriti glede končne odločitve. Kdo bo kaj narisal, kje, kako ... Naše delo je ves čas spremljala in z nami sodelovala Ro. Otroci so ji z navdušenjem kazali svoje načrte in Ro je bila v nestrpnem pričakovanju. Ker pa smo morali narediti le en Omikron, smo strnili glave, pregledali vse skupinske načrte in upoštevali vse ideje otrok, kaj vse mora imeti Omikron. S skupnimi močmi smo narisali en skupni načrt za Omikron, ki je po mnenju otrok vseboval vse najpomembnejše dele.

ANEKDOTSKI ZAPISI: otroci opisujejo, kakšen mora biti Omikron in kaj vse mora vsebovati načrt zanj (glej zgoraj hipoteze otrok);

- + tak mora biti, da se bo Ro lahko prežarčila in bo šla lahko domov
- + dilema med otroki: tako mora biti, da leti / Omikron ne leti, ampak kar izgine in se pojavi (prežarčenje), kot pri Star wars
- + druga dilema: čelado mora imeti Ro, da se ne zaleti v glavo / ne, čelade ne, ker je premajhna in Ro ne bo prav / rabi tako čelado, da ima luknje za laske / roza čelado, na kateri piše Ro
- + tretja dilema: rabi tudi pas za pripet / samo, če je pas, potem ne moreš izginit / ne, to je tak poseben pas, ki ima tako energijo, da te prežarči
- + tako mora bit: pride skozi vrata (Ro), zapre, se usede na sedež, pripne s pasom, zapre oči, zaspi in potem je to tak pas ... (glej prejšnjo alinejo)
- + to je tako, kot smo mi tako delali (pokaže in opiše meditacijo) in smo energijo dobili

Kaj ljudje potrebujemo, da se napolnimo z energijo?

- + R.: zelenjavo, jabolka ...

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

S papirjem lahko tudi telovadimo in v gibanje vključimo tudi matematiko.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako lahko s papirjem drsamo/hodimo/tečemo/se žogamo ...?
- Kako z gibanjem in telesom prikazati matematične pojme?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

GIBANJE

- sproščeno izvajanje naravnih oblik gibanja (hoja, tek, skoki, poskoki, valjanje, plezanje, plazenje itn.)
- spoznavanje in izvajanje različnih elementarnih gibalnih iger
- uvajanje otrok v igre, kjer je treba upoštevati pravila
- usvajanje osnovnih gibalnih konceptov: zavedanje prostora (kje se telo giblje), načina (kako se telo giblje), spoznavanje različnih položajev in odnosov med deli lastnega telesa in med ljudmi
- iskanje lastne poti pri reševanju gibalnih problemov
- spoznavanje različnih športnih orodij in pripomočkov, njihovega poimenovanja in uporabe
- spoznavanje pomena sodelovanja v igralni skupini, medsebojne pomoči in "športnega obnašanja"
- razvijanje koordinacije (koordinacija gibanja celega telesa, rok in nog)
- razvijanje natančnosti in vztrajnosti

MATEMATIKA

- otrok spoznava in utrjuje nasprotja
- otrok išče, zaznava in uporablja različne možnosti rešitve problema
- otrok preverja smiselnost dobljene rešitve problema
- otrok spoznava in vadi zaporedje ter oblikuje vzorce

DRUŽBA

- otrok sodeluje z vrstniki, se z njimi dogovarja in usklajuje

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- OTROK: se igra, sledi navodilom, upošteva pravila, je gibalno aktiven, išče lastne poti/rešitve gibalnih izzivov, sodeluje z drugimi in se dogovarja z njimi, pomaga pri pripravi (postavitvi) in pospravljanju prostora in pripomočkov
- METODE: igra, razgibavanje, gibalno ponazarjanje, razvrščanje, različne gibalne vaje in naloge

Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo, šolsko leto 2014/2015

- VSEBINA: matematiko in papir smo vključili tudi v telovadbo in oboje povezali z gibanjem. Telovadili smo dvakrat tedensko – enkrat v vrtcu z Metko (SD Novinar) in drugič v telovadnici ŠD Trnovo.

Izvajali smo naslednje gibalne dejavnosti s papirjem:

- drsanje po papirju
- tek s papirjem (upor)
- igre/vaje s papirnatimi kroglicami
- nošenje papirja v parih z različnimi deli telesa
- hoja s papirjem med nogami

Matematiko smo v gibanje vključili na naslednje načine:

- različni liki pomenijo različna gibanja
- igrice »Tečna vzgojiteljica« - nasprotja (otroci morajo narediti ravno nasprotno od navodila)
- liki v gibanju - risanje likov po tleh s hojo/tekom/skakanjem ..., ponazarjanje likov s telesi leže na tleh – več otrok skupaj, ponazarjanje likov s telesom – v mirovanju (poza) ali gibanju
- nadaljevanje zaporedja iz različnih športnih rekvizitov

ZAKLJUČEK PRVE ETAPE

Otrokom je skupaj z RO, strokovnimi delavci in starši uspelo rešiti prvo nalogo in izdelati ogrodje Omikrona. Ko si je Ro na zaključku prve etape, ki smo jo izvedli po posameznih traktih, natančno ogledala razstavo načrtov in ogrodja vseh Omikronov, jo je močno zanimalo, ali bo kateri deloval, se bo lahko v katerem ožarčila? Otroci so jo vodili od prvega do zadnjega Omikrona, ji povedali, iz katere skupine je kateri, ji pokazali kje je vhod, predstavili mašinerijo in ostalo. Ro se ni in ni mogla načuditi vsej domišljiji in ustvarjalnosti otrok. Vstopila je v vsakega posebej in pri vsakem preizkusu stopnjevala našo napetost. Žal, niti eden od Omikronov ni deloval. Ker se Ro v nobenem ni zmogla ožarčiti, se Ro v naslednji etapi spopade z novim izzivom – razmisliti, raziskati in odkriti moramo, kako Omikron osvetliti – mu dodati energijo, da bo deloval. Da bo Ro spet tako vesela kot je bila ob začetku oziroma ob našem prvem srečanju in bo lahko odpotovala.

EVALVACIJA, REFLEKSIJA PRVE ETAPE

Skupno izhodišče vseh skupin pri odkrivanju in raziskovanju izdelave Omikrona je bilo vprašanje, zakaj je papir za ljudi ključnega pomena. Želeli smo, da bi otroci dobili uvid v pomembnost in uporabnost papirja, v način njegove obdelave in da bi te izkušnje in znanja, lahko kasneje v življenju koristno uporabili in jih nadgradili. Dejavnosti se je vsaka skupina, skladno s skupnim ciljem in zastavljenimi izzivi, lotila na svoj način, prilagojeno starosti otrok. Otroci so skozi proces raziskovanja in odkrivanja izdelave Omikrona rokovali z različnimi vrstami materiala, ga spoznavali, razvijali nove strategije, že osvojena znanja in izkušnje pa povezovali z novimi. **Najmlajši otroci** (prvo starostno obdobje) so se s papirjem predvsem veliko igrali, ga skozi igro spoznavali ter ob manipuliranju z njim razvijali potrpežljivost, vztrajnost in natančnost. Izdelovali in preizkušali so različne papirnate izdelke, utrjevali in spoznavali barve in oblike ter ob ogledovanju izdelkov in fotografij narejenih iz papirja razvijali zanimivo verbalno in neverbalno komunikacijo. Ugotovili so, da z različnim papirjem lahko počnejo različne stvari: se z njim igrajo, ga trgajo, mečkajo, z njim drsajo, telovadijo, se kepajo, smučajo, naredijo skledice, kroglice, naredijo lutke, zaigrajo predstavo, izdelajo Ro, naredijo sestavljanke in sestavijo različne dele v celoto. S papirjem se lahko tudi igrajo in proizvajajo zvoke, ga kuhajo (juho, čaj, polento), besedno ustvarjajo in ga prikažejo v obliki bibarije. Veliko veselja so jim nudile škatle iz papirja, v katere so se lahko uspešno skrili, v njih spali, jih spremenili v avto, hiško, omaro ali si iz majhnih škatlic naredili ropotulje, z njimi bobnali,

proizvajali različne zvoke, lahko pa so z njimi tudi zaplesali, si izdelali podobe Rojine družine ali pa si naredili igrače. Naučili so se papir razvrstiti po velikosti, barvi, strukturi in osvojena znanja nadgrajevati z vprašanji: Kaj lahko iz papirja še naredimo? Kako papir naredimo? Kako lahko papir razvrščamo, urejamo? Kje vse najdemo papir?

Medtem ko so se mlajši otroci predvsem seznanjali z različnimi vrstami, oblikami papirja, spoznavali njegove lastnosti in uporabo, so ga **starejši otroci** (drugo starostno obdobje) preizkušali z različnimi eksperimenti. Igralnice so spremenili v prave "laboratorije" in v njih proučevali barvo papirja, strukturo, velikost, obliko, prepustnost, taktilnost, prožnost, topnost, gorljivost, zvok. Delali in opazovali so spremembe, npr. osnovne funkcije papirja ali izdelkov iz papirja so spreminjali v druge funkcije (npr. škatla v funkciji tunela ali inštrumenta). Ugotavljali so za kaj vse se papir lahko uporabi: za risanje, za brisanje nosu, za pogrinjek – prtiček, kot toaletni papir, za fotografijo, denar, nalepke, petarde, vstopnice, zdravniški recept, parkirni listek idr. Seznanili so se s postopkom proizvodnje papirja in njegovim izvorom. Poseben izziv jim je predstavljal vpogled v zgodovino komunikacije; od hieroglifov do papirja. Ugotavljali in spoznavali so, kako je iznajdba papirja pozitivno vplivala na človeško civilizacijo, kako se je z njegovo iznajdbo poenostavila komunikacija, kako so se informacije lažje razširjale, kakšen je pomen tiskovin, knjige ... Pri igri in odkrivanju so uporabljali vsa čutila (vid, tip, voh, sluh, okus), pridobili so nove izkušnje, znanja, spretnosti, sposobnosti, širili in poglobljali socialne vezi, čustvovali in sočustvovali z Ro, si bogatili besedni zaklad ter bili nenehno vključeni v družbo, soustvarjanje in igro s sovrstniki. Izkušnje, ki so jih prinašali v vrtec od doma (npr. »Moja mami ima tudi tako knjigo – reklamni papir«) in izkušnje, ki so jih pridobili v vrtcu, so prenašali iz enega okolja v drugega.

Velik izziv so otrokom predstavljali načrti za čarobni stroj, pa tudi nastajanje njegovega ogrodja. Zanimivo jih je bilo opazovati, kako se je med njimi prepletala želja po funkcionalnosti in vzporedno po estetskemu videzu. Nekateri so si vzeli veliko časa, da so ohišje Omikrona do potankosti okrasili, medtem ko so drugi razmišljali, kako bi stvar čim bolj delovala. Ro, s katero so otroci že v pred etapi spletni močno čustveno vez, je imela skozi celo etapo pomembno vlogo pri spodbujanju in motiviranju, pri načrtovanju, raziskovanju, razlagi o tem, zakaj so se odločili za določen postopek, ozaveščanju in smotni razvrstitvi zaporedja postopkov, ki so jih izbrali.

Strokovni delavci smo v tej etapi svojo pozornost še posebej usmerjali v ustvarjanje spodbudnega učnega okolja in v ozaveščanje, kakšna vedenja in izkušnje o materialu imajo otroci - kakšne so njihove predhodne izkušnje in sposobnosti glede na starost. Želeli smo, da

otroci ob igrah s papirjem ozavestijo spoznanje, kakšne spremembe je papir prinesel v naša življenja in za kaj vse je uporaben. S tem namenom smo otrokom ponudili veliko raznovrstnega materiala (papirja), ki je nudil široko paleto možnosti za raziskovanje in ustvarjanje - še zlasti na področju matematike, tehnike in likovne umetnosti. Ob igri z njim so otroci spoznavali njegove lastnosti, razvijali svojo domišljijo, ustvarjalnost, razmišljanje ipd. Zaznali smo, da so bile pri najmlajših še posebej privlačne škatle, ki so predstavljale osnovo za končni produkt: Omikron. Uporabljali so jih tudi za skrivanje, vlečenje, potiskanje, gradnjo, podiranje, služile so kot sredstvo za gibanje, konstruiranje idr. Pri starejših otrocih, ki so bili usmerjeni bolj v končni izdelek (Omikron) pa smo opazili, kako skozi igro privzgajajo svoje delovne navade ter oblikujejo pozitiven odnos in spoštovanje do miselnega in fizičnega truda; ta je naposled pripeljal do zelenega cilja. Prav tako smo opazili, kako se je skozi etapo razvijal občutek pripadnosti in trud otrok za skupno dobro ter uresničevanje kreativnih idej.

Starši so naše projektno delo oz. proces ter nastajanje našega dela spremljali skozi ves čas: na Googlovih skupinah, oglasnih deskah, prek PPT prezentacij. Starši so zbirali material, gradivo, podajali ideje idr. Sporočali so nam, da se naša zgodba, ki jo razvijamo v vrtcu, izraža tudi doma, skozi otrokovo kreativno delo ter pozitivno vpliva tako na dozorevanje kot na razvijanje otrokove samostojnosti pri različnih osnovnih opravilih (npr. odnos do intelektualne lastnine, občutek za pravičnost, pripravljenost pomagati, sodelovanje, sprejemanje in spoštovanje različnih pristopov k reševanju izzivov, razvijanje delovne etike ipd.).

DRUGA ETAPA

»OMIKRON POTREBUJE SVETLOBO« (DRUGI ZAPLET)

Z zaključkom prve etape - razstavo Omikronov vseh skupin - smo vstopili v drugo etapo. Ko je Ro v zbornici želela preizkusiti delovanje Omikronov, je ugotovila, da v njih nekaj manjka! Nekaj, kar je bilo v njenem Omikronu, v tistem, ki se je ob njenem prihodu razletel in katerega delčke smo našli na igrišču. Le kaj bi to lahko bilo? Ro nam je sicer skušala pojasniti, a se ni in ni mogla spomniti, kako se tej stvari reče. Skušali smo razvozlati voz, idej je bilo veliko, vendar se je zdelo, da nobena ni tista čisto prava, zato smo si ogledali kratek film o nastanku papirja. Morda pa bomo odgovor našli v njem. In res. Ko je bilo filma konec, se je zgodilo. V zatemnjenem prostoru se je na platnu iznenada pojavilo nekaj zelenega, nekakšen snop žarkov. Na stenah so se izrisovale zelene pike, ki so se premikale sem in tja. Ko je Ro opazila svetlobo, je začela skakati in vriskati, nato pa brez besed švignila skozi vrata.

Kaj se je zgodilo? Kaj je bilo to? Od kod ta svetloba? Zakaj je Ro tako poskočila? Kam je odšla? Je odhitela za svetlobo? Je morda svetloba tisto, kar Ro potrebuje?

V zraku je obviselo mnogo vprašanj. Kakor kaže pa je pred nami nov izziv – le od kod se je svetloba prikazala, kaj se je zgodilo, kaj je nenadoma osvetlilo/zažarelo?

IZVAJANJE UČNIH CILJEV IN DEJAVNOSTI/AKTIVNOSTI

Kaj in kako smo delali, kako je potekalo učenje in kako smo etapo zaključili?

Izziva smo se lotili tako, da smo preverili domneve otrok, kaj se je zgodilo, zakaj je Ro nenadoma veselo poskočila. Otroci so razmišljali, podajali različne odgovore in ugotovili, da so bili žarki tisti, ki so dali Ro takšno energijo, da je spet veselo poskočila in živahno odvihrala. S to ugotovitvijo smo pričeli raziskovati novo področje – svetlobo.

S starejšimi otroki smo pričeli raziskovati, kaj sploh je svetloba, od kod prihaja, zakaj jo potrebujemo. Izhajali smo iz teme; v igralnicah smo ustvarili »laboratorije«, kjer so otroci s svetilkami odkrivali zatemnjene prostore. S svetilkami, baterijami in drugimi viri svetlobe, ki so jih prinašali od doma, so neumorno svetili pod mizami in stoli, usmerjali snop svetlobe v stene in strope ter ugotavljali, kaj se s svetlobo/temo dogaja. Igrali so se »slepe miši« in v temi prepoznavali svoje sovrstnike. Ugotavljali so, kako se velikost odboja svetlobe od ovire

spreminja glede na pozicijo svetila. Odboj svetlobe so opazovali v sestavljenih zrcalih, si izdelovali kalejdoskope in opazovali nastale vzorce. Ob sončnem dnevu so na igrišču in v okolici opazovali svoje sence, sence dreves, hiš in drugih predmetov. Ugotavljali so, kako lahko naredimo majhno/kratko ali veliko/dolgo senco, kdaj sence ni in kaj senca rabi, da nastane. S svetlobo in senco so se poigrali tudi, ko so z namenom, da bodo drug drugemu priredili predstavo, ustvarili senčno gledališče in senčne lutke. Po sencah, ki so se izrisovale na paravanu, so nadalje ugotavljali, kdo se skriva za njim in kateremu predmetu pripada določena senca. Kako pomembna je svetloba za naše življenje, so ugotavljali pri opazovanju rasti posajenih fižolčkov ali drugih rastlin. V lončke z zemljo so posadili sadike, jih zalili in postavili na različna mesta. En lonček so položili v zaprto kartonsko škatlo, drug lonček v škatlo z izrezanim majhnim krogom, ostale pa na okensko polico. Sadike so »posejali« tudi na mokro vato, v zemljo brez vode idr. Opazovali so, katera semena vzklijejo prej, katera kasneje, kako uspevajo ob različnih pogojih. V nekaterih skupinah so otroci svetlobo oz. svetlobni snop izkoristili tudi za demonstracijo vrtenja Zemlje. Na maketi Zemlje, ki so jo izdelali sami, so ponazarjali dan in noč, delni sončni mrk, ki so si ga ob uporabi zaščitnih očal ogledali še na »pravem« nebu.

Prav tako so bili nad raziskovanjem svetlobe navdušeni **mlajši otroci**. Še posebej, ko smo igralnico, hodnik ali jedilnico zatemnili in vanj spustili snop svetlobe, ki je osvetljeval geometrijske like, narejene iz različnih materialov (blago različne prosojnosti, plastika, prozorna in alu folija, odsevniki, paus papir, barvni celofan, odpadna embalaža). Ob stiku z materiali so opazovali potovanje svetlobe in predmete tudi sami osvetljevali. Opazovali in občudovali so njihovo prosojnost, odboj, senco, širjenje svetlobe in odkrivali lastnosti naravnega ter umetnega vira svetlobe. V svetlečih predmetih, kot so žlice, kovinski krožniki in skodelice, so opazovali svoj odsev in se v njih z zanimanjem ogledovali. Preizkušali so, kako se voda obarva, ko v vročo vodo dodamo čaj v filter vrečki, ter opazovali, kako se barva spremeni, če kozarec osvetlimo s svetilko. Ko je Ro v igralnice prinesla svetlobno mizo, so skozi svetlobo lahko opazovali različne predmete, s prstki risali v pesek, ki je bil potresen po osvetljeni površini in ustvarjali zanimive risbice. Svetlobo so odkrivali tudi prek pesmic in zgodbic ter njihovo vsebino gibalno uprizarjali.

Medtem ko je Ro spremljala vse dejavnosti povezane s svetlobo in se aktivno vključevala v igro, pa je postajala vse bolj in bolj vesela, poskočna in polna energije.

PRIMERI DEJAVNOSTI POSAMEZNIH SKUPIN

Skupni cilj druge etape v vseh skupinah je bil raziskati in odkriti kako svetloba naredi, da lahko nekaj osvetli/zažari ...

Cilj so otroci uresničevali na različne, unikatne in svoje načine:

Oddelek, starost otrok: Rožice, 1–2 leti

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Nekaj dni zatem, ko smo se vrnil z obiska v sosednji skupini, nas je pričakalo presenečenje: na hodniku je bila tema, v jedilnici je bila tema, v igralnici pa je le en soj svetlobe iz baterijske svetilke.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Svetloba. Kako se lahko poigramo z njo?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA: Otrok spozna in odkriva lastnosti svetlobe: širjenje, odbijanje, sence, barve in izvor svetlobe.

MATEMATIKA: Otrok spozna odnos med vzrokom in posledico.

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Soj baterijske svetilke je osvetljeval prostor in različne like z najrazličnejšimi materiali:

- v različne smeri obešeni (proti stropu, steni, tlom) izrezani različni liki iz kartona, v njih nalepljeni različni materiali (blago različne prosojnosti, plastika, prozorna in alu folija, odsevniki, paus papir, barvni celofan, odpadna embalaža ...)
- zaprte kartonske škatle z luknjo in luknjico, notri svetleči materiali
- škatla – tunel z zrcalno folijo in svetlečimi materiali

Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo, šolsko leto 2014/2015

- *Aktivnost z vidika otroka:* otrok se igra in raziskuje umetno svetlobo, opazuje potovanje svetlobe ob stiku z najrazličnejšim materialom – prosojnost, odboj, sence, širjenje svetlobe.
- *Aktivnost z vidika vsebine:* otrok preko svojih lastnih izkušenj odkriva in spoznava lastnosti svetlobe.
- *Aktivnost z vidika metod:* aktivno sodelovanje, igra.

Oddelek, starost otrok: Miškolini, 2–3 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ponujen novi material.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj narediti, da bo svetloba iz svetlobne mize spremenila oblike, barve?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *Matematika*
- *Družba*
- *Likovna umetnost*

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Otrok rokuje s ponujenimi materiali, jih sam prinaša, opazuje, razmišlja, ugotavlja, sprašuje, komentira, se igra.

Vloga odraslega je, da pripravi določene materiale, pripravi prostor in didaktični pripomoček – svetlobno mizo. Otroka z materiali spodbuja, da razmišlja, komentira in da se aktivno vključi v igro s sovrstniki.

Oddelek, starost otrok: Zvezdice, 2–3 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Posijalo je sonce in lahko tudi zunaj opazujemo sence.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj se dogaja s senco?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *NARAVA*
- *DRUŽBA*

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *Vidik otroka:* Otrok s pomočjo odraslega opazi svojo senco.
- *Vidik vsebine:* Opazovanje senc in oblik.
- *Metoda:* spodbujanja, opazovanja, aktivnega sodelovanja.

Oddelek, starost otrok: Mehurčki, 3–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

S temo senc želimo preiti na širjenje svetlobe – pot žarka v ravni liniji. Če je ta pot prekinjena, nastane senca.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj moramo narediti/dati v Omikron, da bo v njem svetilo/zatemnilo?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

→ *Narava*: otrok odkriva in spoznava lastnosti svetlobe: širjenje, sence

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Roko položim na pot žarka in ustvarim senco roke na steni.

Sledi igra s sencami – senčne uganke. Za sonček uporabimo luč – reflektor. Razdelimo se v dve skupini. Ena ustvarja sence s svojimi telesi za paravanom, druga uganjuje, kdo je ustvaril senco. Otroci so vse sence uganili, zato smo nalogo malo otežili, in sicer tako, da smo si natakneli različne pustne maske.

Zapis pogovora:

Renata: Kaj potrebuje svetilka, da lahko sveti?

✚ R: žarnico

Otroci potipajo žarnico. Iz česa pa je žarnica?

✚ E: iz lesa

✚ R: iz žarnice

✚ J: mrzla je

Renata: Če bi jo prižgali, ne bi bila več mrzla. Svetilka potrebuje žarnico, da sveti. A še kaj potrebuje? Vzamem baterijo iz svetilke in prižgem svetilko. Ne sveti.

✚ R: elektriko rabi

Skupaj ugotovimo, da svetilka potrebuje energijo – elektriko, ki je v bateriji.

Renata: Kaj pa Ro potrebuje, da bo spet imela energijo?

✚ J: lučke rabi

Pokrijemo si eno oko, kasneje še drugo in nazadnje obe očesi.

Renata: Ali vidimo kaj?

✚ J: ne, ker je temno

Renata: Ampak v igralnici je svetlo.

✚ R: ne vidimo, ker je tema v učkih

Renata: Kako pa pride svetloba v oči?

✚ T: takole (pokaže s prstom proti očesu) sssssssss

Opazujemo sence od žaluzij na steni.

✚ E: sonček je črtice narisal

Renata: S čim pa sonček riše te črtice. S svinčnikom?

✚ J: ne, z žarki

Ugotovili smo, da Ro v svojem Omikronu potrebuje svetlobo. Kakšno, kako jo dobiti, kaj moramo narediti/dati v Omikron, da bo svetilo? Svetlobo in njene lastnosti najlažje spoznamo z različnimi poskusi.

Oddelek, starost otrok: Mehurčki, 3–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Nadaljevanje teme o svetlobi/senci...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Zakaj je podnevi svetlo in ponoči temno?
- Kakšno svetlobo oddaja Sonce in kakšno zvezde?
- Katera barva odbija/vsrka več svetlobe - črna ali bela?
- Kako nastane mavrica?
- Zakaj ob sončnem zahodu vidimo oranžno svetlobo?
- Kako deluje svetilka/luč?
- Kako svetloba vpliva na rast?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA:

- otrok spozna gibanje Zemlje in Sonca
- spoznava naravne svetlobne pojave
- spozna pomen svetlobe za rast
- seznaneni se z delovanjem svetilke/luči (kako potuje elektrika od stikala po žici do žarnice)

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *OTROK:* se igra in raziskuje dani material, eksperimentira in ob tem spoznava nove stvari, opazuje in aktivno sodeluje v pogovoru.

Izvedbeni kurikulum Vrtca Trnovo, šolsko leto 2014/2015

- *METODE*: igra, poskusi – preizkušanje, pogovor.
- *VSEBINA*: delali smo različne poskuse s svetlobo: ponazoritev dneva in noči (gibanja Zemlje in Sonca), kako svetijo sonce in zvezde, odboj svetlobe na črni in beli podlagi, ustvarjanje mavrice in sončnega zahoda, ogled delovanja preproste (doma narejene) svetilke, zakaj je svetloba pomembna za rast (povezava svetlobe in rasti – poskus z vodno krešo).

Oddelek, starost otrok: Pikapolonice, 3–5 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Nenadoma skozi prostor »švigne« čudna, nenavadna, nam neznana svetloba. Dolg, poseben soj svetlobe osvetli cel prostor. Otroke preplavi čudenje, Ro zavriska in steče iz sobe. Le kaj je bilo to?

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako bi osvetlili Omikron, da bi v njem Ro zopet žarela?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

Področje:

- *JEZIK*
- *MATEMATIKA*
- *NARAVA*

Cilji:

- seznanjanje z matematiko, fiziko v vsakdanjem življenju
- otrok odkriva in spoznava lastnosti svetlobe, njegovo nastajanje in potovanje
- otrok opazuje pojave na nebu (sonce, luna, zvezda, mavrica, sončev mrk)
- otrok spoznava prostor, njegove meje, zunanost in notranost
- otrok se seznanja z verjetnostjo dogodkov ter rabi izraze za opisovanje verjetnosti dogodkov
- otrok išče, zaznava in uporablja različne možnosti za rešitev problema

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Snop svetlobe je pri otrocih vzbudil čudenje in radovednost. Kaj se je zgodilo, zakaj se je Ro tako ustrašila? Ugotavljali, odkrivali in raziskovali smo naslednje vsebine:

- Igra z baterijami v igralnici - prosto
- Igra vesolje

- Dan - noč (poskus)
- Deklamacija dan - noč
- Svetloba nekoč
- Ugotavljanje prosojnosti skozi barvno folijo
- Ugotavljanje prosojnosti skozi prizmo in stekleni podstavki
- Naredimo mavrico (poizkus)
- Senčne lutke (naredimo le-te in zaigramo)
- Ogled dveh predstav s senčnimi lutkami
- Igra Ugani kdo se skriva (sence otrok)
- Odsev svetlobe (naša telesa v reki, na tleh)
- Igra sence (senčenje z rokami - z rokami ustvarimo volka, metulja..)
- Poglejmo si sončni mrk
- Poizkus v vodi (prosojnost skozi steno posode)
- Poizkusa: lom svetlobe - iz enega gumba začarajmo tri, zlomljena slamica
- Izdelajmo kalejdoskop (vsak otrok)
- Igra sonce in led
- Narišimo predstavo z senčnimi lutkami v zvezek

Otroci so od doma prinesli baterije, z njimi smo najprej raziskovali prostor igralnice. Zatamnili sva sobo in opazovali otroke. Vsak posameznik se je z baterijo zabaval - ta mu je bila izziv za raziskovanje prostora. Odkrivali so prostor pod mizo, pod stoli, v kotih igralnice, na stropu in steni, pod posteljami itd. Z navdušenjem so se plazili po tleh, svetili z baterijo, jo usmerili v strop in se čudili obliki ter velikosti svetlobe. Kmalu so ugotovili, da če približaš baterijo k steni je odsev snopa večji in če se oddaljiš od nje, je le-ta manjši.

Igro smo nadgradili s svetlobno/disco kroglo in diaprojektorjem. Zatamnili smo prostor in diaprojektor usmerili v kroglo. Na stenah so se prikazali drobni kvadratki, ki so jih otroci poimenovali zvezdice. Steno smo oblekli v temno modro barvo, ki je ponazarjala vesolje, in snop svetlobe projicirali na zvezdno nebo, na katero so otroci predhodno narisali oz. nalepili zvezde in luno. Z navdušenjem so spremljali svetlobo, ki jo je povzročala svetlobna/disco krogla in ustvarjala pravo »vesolje«. Z baterijami so ustvarili še navidezne zvezde in izvedli demonstracijo dneva in noči. Z osvetlitvijo dela zemlje (krogla, ki je ponazarjala zemljo) so ponazarjali sonce. Dan je ponazarjal osvetljeni del, noč pa zatemnjeni del.

Ogledali smo si dve predstavi s senčnimi lutkami. Najprej so nas povabili Mački Muriji. Vzgojiteljici sta nas razveselili z predstavo - To je moje! Otroci so se prvič soočili s senčnimi lutkami in se preizkusili v vlogi lutkarja.

Deklica K. je v vrtec na pobudo mame prinesla neonske palčke, ki se svetijo v temi. Z njimi so se otroci igrali v zatemnjenem prostoru - naredili so si posebna očala, svetniški sij idr.

S temo svetlobe smo nadaljevali tako, da so otroci ugotavljali prosojnost barvnih folij. Le-te so bile različnih oblik - povezava s prejšnjo etapo. Svetlobo so projicirali na mizo, steno in zraven komentirali. Navdušeno so opazovali različne like, ki so bile tudi različnih velikosti.

Svetlobo smo odkrivali tudi v naravnem okolju. Narava se je začela prebujati in dnevi so postajali vse lepši in daljši. Lepo spomladansko dopoldne smo izkoristili za sprehod v Botanični vrt. Na sprehodu smo opazovali sence naših teles. Prišli smo do prulskega mostu in v Ljubljani zagledali odsev ljudi, ki so se sprehajali ob reki. V Botaničnem vrtu smo opazovali naravo in sončne žarke, ki so osvetljevali cvetlice, mlako, drevesa.

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ro preizkusi izdelan Omikron, a ta ne deluje. Zakaj? Kaj je narobe? Kaj manjka? Nenadoma posveti močan svetlobni žarek skozi okno in Ro je naenkrat polna energije, skače, vzklika »Ja, to je to, to je to!« in odhiti za nenavadnim žarkom.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Zakaj Omikron ne deluje? Kaj še potrebuje, da bi deloval?

HIPOTEZE OTROK:

- svetlobo, lučke, gumbе
- elektriko
- energijo

DRUŽBA

- vživljanje otroka v lutko
- razvijanje občutka za drugega, medsebojne pomoči in sočutja (želimo pomagati Ro)
- motivacija za nadaljnje delo in raziskovanje

JEZIK

- otrok v vsakdanji komunikaciji posluša jezik in je vključen v komunikacijske procese z otroki in odraslimi
- otrok razvija jezikovno zmožnost v različnih funkcijah in položajih ob vsakodnevnih dejavnostih in v različnih socialnih situacijah
- otrok doživlja in spoznava verbalno komunikacijo kot vir reševanja problemov

MATEMATIKA

- otrok išče in preverja nove ideje, rešitve problema
- spodbujanje logičnega mišljenja in domišljije

ATIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- OTROK: se vživlja v lutko, komunicira z njo, podaja ideje (postavlja hipoteze) in jih preverja, daje predloge, aktivno sodeluje v pogovoru
- METODE: lutkovna animacija, pogovor – komunikacija otrok z lutko, iskanje rešitev (postavljanje hipotez)
- VSEBINA:
Pogovor o tem, kaj se je zgodilo, ko se je v sobi nenadoma pojavilo nekaj svetlečega -
Kaj je bilo to? Zakaj je bila Ro tako vesela? Kam je odšla in zakaj?

- ✚ P.: »Vzgojiteljica je svetila s fotoaparatom.«
- ✚ G.: »Ne, z lučko!«
- ✚ E.: »Ustrašila se je strička na računalniku (Ro).«
- ✚ L.: »Lučke so svetile.«
- ✚ R.: »Zelena lučka je bila. Zelen strahec.«
- ✚ N.: »Sončni žarek.«
- ✚ N.: »Zelene črtice.«
- ✚ G.: »Hitro je šlo mimo, kot tiger ali mačka.«
- ✚ P.: »Verjetno so sosedje kaj delali, pa je šla svetloba skozi steno.«
- ✚ M.: »Lučka je bila, imela jo je učiteljica.«
- ✚ N.: »Take črte so bile, sem in tja.«
- ✚ J.: »Pošast je bila.«
- ✚ P.: »Da se vrti, samo od sebe, je iskala.«
- ✚ G.: »Mogoče je iskala čelado.«
- ✚ M.: »Ali pa energijo, ker jo nismo dali v Omikron.«
- ✚ F.: »Samo to mora biti posebna energija. Iz kje bo pa prišla?«
- ✚ G.: »Lučke smo pozabili dati v omikron.«
- ✚ N.: »Ključev za Omikron ni bilo, da bi si ga vključila.«
- ✚ M.: »Ustrašila se je teme.«
- ✚ P.: »Konec videa so bile zelene pike. Mogoče je bilo kaj narobe z njim.«
- ✚ G.: »Mogoče so bile črte na računalniku.«
- ✚ M.: »Očitno se je ustrašila svetlobe, ker je »zaštekalo« na računalniku.«

- ✚ M.: »Jaz sem hotela izvedeti, kako kljunaš ujame plen, ne da bi vonjal, videl in slišal. Sem drugo razmišljala, zato nisem nič opazila Ro.«

Ponovni pogovor o isti temi teden kasneje: otroci razlagajo, kaj se je zgodilo, kako je bilo ...

- ✚ G.: »Lučke moramo dati v Omikron«
- ✚ jaz: »Kako?«
- ✚ E.: »Žarnico moramo dat notri.«
- ✚ P.: »Pa gumb, da pritisnemo in prižgemo žarnico.«
- ✚ E.: »Ro se je ustrašila, ker je zakričala.«
- ✚ M.: »Mogoče bi mogli Ro povedat, da je bila samo lučka.«
- ✚ M.: »Lučko je Ro potrebovala.«

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ob ugotavljanju, kaj moramo dati v Omikron, da bo deloval, smo se srečevali s pojmi svetloba, elektrika in energija. Ali je vse to isto? Ne. Ugotovili smo oz. otroci so že vedeli, da za svetlobo potrebujemo energijo oz. elektriko. Nekaj malega so o elektriki že vedeli, veliko pa še ne ...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj je elektrika?

HIPOTEZE OTROK:

- ✚ nekaj, kar potuje po žici in te lahko strese
- ✚ elektrika pomeni, da luč lahko sveti
- ✚ to je taka vrvica v steni

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA:

- otrok spoznava elektriko, njen nastanek in pomen

- seznanjeni se s pojmom statične elektrike
- spoznajo delovanje solarnega avtomobilčka

DRUŽBA:

- otrok spozna poklic električarja: njegovo delo in delovno opremo

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- OTROK: aktivno opazuje in posluša, aktivno sodeluje pri pogovoru in pri poskusu z balonom, preizkuša zaščitno delovno opremo električarja
- METODE: demonstracija, pogovor, poskus, igra
- VSEBINA: na pomoč pri raziskovanju in spoznavanju elektrike smo poklicali prijaznega električarja Pika, ki nam je razložil, kako je zdaj s to skrivnostno “gospo” ... Razložil nam je, kaj je to elektrika, kako nastane, kaj je delo električarjev, pokazal nam je, kakšno opremo uporabljajo pri svojem delu, s poskusom z balonom pokazal, kaj je to statična elektrika, demonstriral in pokazal nam je, kako deluje avto na sončno energijo in še kaj. Na koncu so se otroci lahko še malo poguncali na njegovem zaščitnem pasu, s katerim se električarji privežejo ob delu na višini.

ANEKDOTSKI ZAPISI:

»Kaj potrebujemo, da luč gori?«;

- + E.: »Žarnico.«
- + P.: »Elektriko. To je neki, kar potuje po žici in te lahko strese.«
- + J.: »Elektrika tudi pomeni, da luč lahko sveti.«

»Kako izgleda elektrika?«;

- + E.: »Taka vrstica.«
- + M.: »Ne, ni vrstica. Iz elektrike lahko tudi naredimo baterijo, zato to tudi veliko pomeni.«
- + M.: »Lahko si v »kinu« (zbornici) ogledamo, kako nastane luč. Lahko v steni pogledamo, kako elektrika zgleda, pa jo nekam ujamemo in damo noter (v omikron).«
- + P.: »Če imaš take posebne rokavice, te elektrika ne more stresti.«

Razlika/odnos elektrika - svetloba:

- + A.: »Astronavti naredijo elektriko za svetlobo.«
- + M.: »Elektrika ne sveti. To dela svetlobo, da luč sveti. Pa baterijo.«
- + P.: »Iz celic nastane elektrika, ta pa prižge luč. Luč pa rabimo, da vidimo.«
- + A.: »Svetloba se razdeli na aparatu velikem, ta pa da naprej hišam in razdeli.«

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Pogovor o tem, kako so si v temi pomagali včasih, ko še niso imeli baterij in luči ...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- »Kako so se viri svetlobe razvijali skozi zgodovino?«

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

DRUŽBA: otrok spozna razvoj umetne svetlobe skozi zgodovino

OTROK: opazuje, si ogleduje in rokuje z danim materialom ter aktivno sodeluje v pogovor

METODE: ogledovanje filmčkov in slik ter konkretnih predmetov, pogovor, demonstracija, opazovanje

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

VSEBINA:

Razvoj virov (umetne) svetlobe smo spoznavali z gledanjem različnih video posnetkov in fotografij ter z demonstracijo – hišnik Rok nam je prišel pokazat, kako deluje plinska svetilka in kako kresilni kamen. Otroci so prinesli še petrolejko in oljno svetilko od doma. Petrolejke sicer nismo preizkusili, smo si jo pa ogledali in povedali, kako deluje. Oljno svetilko in sveče smo uporabljali predvsem med počitkom. Ogledali smo si tudi različne žarnice (navadne, sijalke ...) in spoznali glavne vire svetlobe skozi zgodovino: sonce, ogenj, kresilni kamen, sveče, petrolejka, plinska svetilka, oljna svetilka, žarnice, sijalke ...

Oddelek, starost otrok: Bibe, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

- Današnja aktivnost je prva v okviru druge etape in je del naše zgodbe o Ro.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Komu pripada senca?
- Kater material prepušča svetlobo?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA: spoznavanje tehničnih predmetov in razvijanje spretnosti na področju spoznavanja svetlobe

MATEMATIKA: otrok klasificira in razvršča

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Prvi del: Igra – »Čigavo senco vidim?«

Otroke razdelim v dve skupini. Zatemnimo prostor. Pripravimo pregrado in prižgemo reflektor. Otroci prve skupine ugibajo, čigava senca se pojavi na pregradi iz papirja. Otroci druge skupine pa so skriti za pregrado. Prva skupina otrok bo morala po senci prepoznati vrstnike iz druge skupine. Skupini se nato zamenjata.

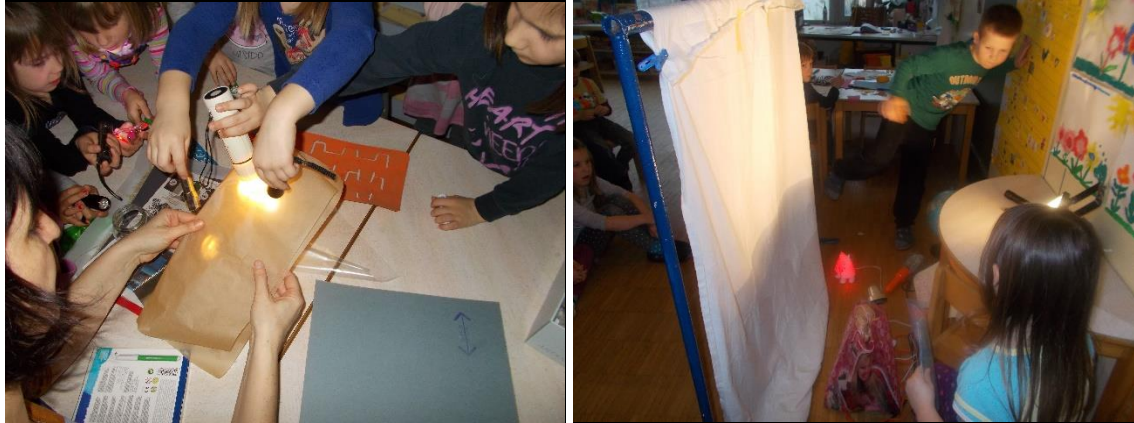
Drugi del: »Spoznavanje svetilk«

Otroke povabim, da se usedejo tako, da oblikujejo krog. V vreči imam skritih veliko različnih svetilk. Ko kažem posamezne svetilke, opisujemo njihove zunanje lastnosti/posebnosti, zanimive značilnosti, svetilke tudi aktiviramo, prižgemo, ugotavljamo njihov namen, kje, za kaj se uporabljajo.

Tretji del: »Prepustnost svetlobe«

- a) Razdelimo se v dve skupini in se usedemo za mize, ki so v parih razporejene v igralnici.
- b) Posamezna skupina otrok ima na svoji mizi škatlo, v kateri je več vrst papirja in drugih materialov, tudi predmetov. Na mizah je tudi več vrst svetilk.

- c) Skupinama dam navodila - njihova naloga je, da s svetilkami preverijo, ali določen predmet prepušča svetlobo.
- d) Ugotovitve vsaka skupina prikaže na tabeli, ki jo nariše sama.
- e) Končne rezultate skupini preverita, če se ujemajo.

Oddelek, starost otrok: Žogice, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Izhodišče je raziskovanje in spoznavanje svetlobe, njenega izvora, oblik in uporabe. Otroke želim usmeriti k raziskovanju svetlobe na zabaven način ter otrokom omogočiti čim konkretnjšo izkušnjo s svetlobo skozi nazorno povezovanje njihove predstavljenosti in izkušenj odraslih iz vsakdanjega življenja.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

HIPOTEZE S STRANI VZGOJITELJA:

- otroci bodo aktivno raziskovali pojav svetlobe s pomočjo materialov in poskusov
- pri raziskovanju bodo skozi posebljenje naravnih pojavov vzpostavili pozitiven odnos do vremenskih pojavov in se seznanili z osnovami astronomije in vpliva gibanja nebesnih teles na letne čase ter naravo
- izkušnje iz vsakdanjega življenja bodo otroci uporabili pri reševanju naloge osvetljevanja Omikrona

RAZISKOVALNA VPRAŠANJA S STRANI OTROK:

- Kje se dobi čarobni svetlobni prah?
- Kam gre sonce spat?
- Zakaj sonce ne sije v trgovini namesto lučk?
- Kako od sonca dobiti za Ro nekaj žarkov, da bi ji stalno svetili v Omikronu?
- Zakaj pa Helios ne pelje Omikron na svojem sončnem vozu?
- Kako bi dobili svetlobo za Omikron?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

MATEMATIKA:

- razvijanje matematičnih spretnosti
- otrok se seznanja s strategijami merjenja dolžine, površine in prostornine z merili in enotami
- seznanjanje z matematiko v vsakdanjem življenju
- razvijanje matematičnega izražanja
- razvijanje matematičnega mišljenja
- otrok rabi imena za števila
- otrok išče, zaznava in uporablja različne možnosti rešitve problema
- otrok preverja smiselnost dobljene rešitve problema
- otrok rabi izraze za opisovanje položaja predmetov in se uči orientacije v prostoru
- otrok klasificira in razvršča
- otrok spoznava prostor, njegove meje, zunanost, notranost

NARAVA:

- spoznavanje snovi, prostora, časa, zvoka in svetlobe
- otrok odkriva in spoznava lastnosti svetlobe: širjenje, odbijanje, sence, barve in izvor svetlobe
- spoznavanje tehničnih predmetov in razvijanje spretnosti na področju tehnike in tehnologije
- otrok spoznava, da imajo živa bitja, predmeti in snovi v domišljijskem svetu tudi lastnosti, ki jih v naravi nimajo
- otrok odkriva in spoznava pojave na nebu ter spoznava vremenske pojave

- otrok prepozna in uporablja tehnične predmete in procese, spozna njihov namen in pomen ter
- otrok doživlja čas kot trajanje neke dejavnosti in spozna merjenje časa

JEZIK:

- zavedanje obstoja lastnega in drugih jezikov ter lastne in drugih kultur
- otrok se ustvarjalno izraža v jeziku
- otrok spozna besedo, knjigo kot vir informacij
- otrok se uči samostojno pripovedovati
- otrok razvija sposobnost rabe jezika v povezavi z mišljenjem pri oblikovanju predpojmovnih struktur (število, količina, teža, prostor, čas), pri medosebnih odnosih
- otrok ob knjigi doživlja ugodje, veselje, zabavo, povezuje estetsko in fizično ugodje ter pridobiva pozitiven odnos do literature

UMETNOST:

- spodbujanje splošne ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev in prostora
- uporaba in razvijanje spretnosti; spoznavanje, raziskovanje, eksperimentiranje z umetniškimi sredstvi
- razvijanje sposobnosti umetniškega izražanja čutnega, čustvenega, miselnega, estetskega in vrednostnega doživljanja
- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo
- negovanje in razvijanje individualnih ustvarjalnih potencialov v fazah doživljanja, zamišljanja in izražanja

DRUŽBA:

- spoznavanje ožjega in širšega družbenega in kulturnega okolja ter spoznavanje medkulturnih in drugih razlik
- možnost seznanjanja z raznimi kulturami in tradicijami
- otrok dojema trajanje časa in pridobivajo izkušnje o hitrosti spreminjanja in zgodovinskih spremembah.
- otrok spozna značilnosti okolja, ki so pomembne za lokalno skupnost, npr. reka ali gora v bližini, pokrajinski muzej, arheološke izkopanine

- razvijanje sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z otroki, z lutko (reševanje problemov, dogovarjanje, razumevanje in sprejemanje stališč, vedenja in občutij drugih, vpljudnost pri komunikaciji,...)

- otrok se postopoma seznanja s širšo družbo in kulturo

GIBANJE:

- razvijanje moči, natančnosti, hitrosti in gibljivosti, vztrajnosti
- razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike
- spoznavanje osnovnih varnostnih ukrepov, ki so potrebni pri izvajanju gibalnih dejavnosti
- spoznavanje vloge narave in čistega okolja v povezavi z gibanjem v naravi
- otrok razvija prstne spretnosti
- povezovanje gibanja z elementi časa, prostora in ritma

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

---

1. *Arhitekturna ljubljanska dediščina: krašenje Heliovega gradu.*

2. *Kako pomembna je svetloba za rastline?*

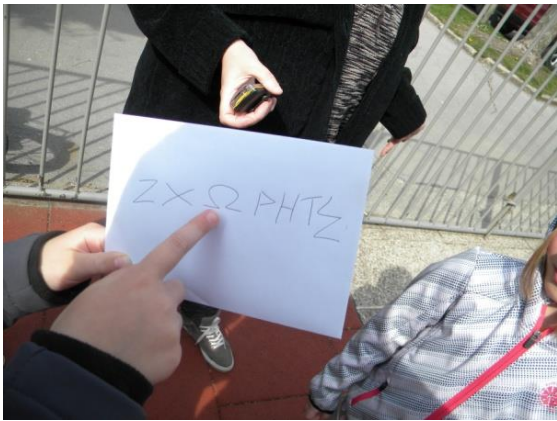
3. *Igre senc: ugani, kdo stoji za zaveso?*

4. *Igra zaupanja: kako pomemben je za nas naš vid.*

5. *Izdelovanje sončnih celic in akumuliranje Heliosove energije.*

ZAKLJUČEK DRUGE ETAPE

Drugo etapo smo zaključili z osvetlitvijo Omikronov - vsaka skupina je svoj Omikron osvetlila na svojstven način. Zadovoljni s svojim delom smo Ro povabili na preizkušnjo. Ko si je ogledovala in občudovala osvetljene Omikrone, se ni in ni mogla načuditi temu, kaj vse lahko otroci izumijo. Še posebej polna idej in nenavadnih rešitev je bila njihova zunanost, poudarjena z različnimi svetlobnimi in odbojnimi efekti - odsevniki, kresničke, ki odbijajo svetlobo, samolepljiva alu-folija, ki odbija svetlobo in v kateri se lahko Ro vidi, periskop, skozi katerega lahko opazuje dogajanje nad Omikronom itn. Prav tako je bilo veliko otroške domišljije opaziti v notranjosti - osvetljevale so jih led luči, ki delujejo na baterijske vložke, ogledala idr.

Ro je bila prepričana, da bo tokrat v Omikronih toliko zbrane energije, da se bo z njihovo energijo lahko napojila in odpotovala. V velikem pričakovanju smo bili tudi mi, stiskali smo pesti in čisto tiho čakali, kaj se bo zgodilo. Vstopila je v vsakega posebej ... pričela pritiskati na gumb ... a nič. Kljub temu, da je bil Omikron osvetljen, se ni premaknil niti za ped, kaj šele, da bi Ro v njem energetsko zažarela. Kaj pa zdaj?! Otroke je poprosila, naj ji pomagajo s tem, da še sami prispevajo svoje žarenje in energijo.

Bo Ro s pomočjo otrok končno uspelo ... ?

EVALVACIJA, REFLEKSIJA DRUGE ETAPE

V drugo etapo smo vstopili z namenom, da bi otroci razumeli in dojeli vpliv svetlobe na naše vsakdanje življenje. Cilj druge etape je bila osvetlitev Omikron, zato so otroci raziskovali predvsem sončno svetlobo, ki po njihovem mnenju daje energijo, ki jo Ro potrebuje. Ker je svetloba že sama po sebi zanimiva, imaginarna, skrivnostna, je njeno raziskovanje med otroki vzbudilo veliko zanimanja in vznemirjenja.

Starejši otroci so k odkrivanju, kako osvetliti Omikron, pristopali inovativno. Svetlobo in žarenje so odkrivali na različne načine, z različnih vidikov – tako v fizikalnem, konkretnem kot tudi psihološkem, prenesenem smislu. Soočali so se s konkretno svetlobo, se posvečali »žarenju« v prenesenem pomenu besede – odkrivali so, kaj pomeni, če »žari« človek oz. živo bitje, učili so se o vplivu sončne in lunine svetlobe, ozvezdju, raziskovali so različna svetila, odboj in lom svetlobe. Svetlobo so raziskovali tam, kjer je najbolj očitna, v igralnicah, zunaj, na nebu pa tudi skozi zgodovinski čas in prostor ter pravljice in mite. V eni od skupin (katere vzgojiteljica je po izobrazbi zgodovinarica) so v proces raziskovanja vpletli različna mitološka bitja. Pri spoznavanju pomembnosti svetlobe za rast rastlin so se npr. seznanili z zgodbo o Faetonu, dečku, ki je želel vrstnikom dokazati, da je njegov oče res sončni bog (Helios). Zgodbo je vzgojiteljica uporabila, da bi otroci lažje dojeli smeri neba, potovanje nebesnih teles in vrtenje zemlje v sončnem sistemu. Ob tem otroci niso odkrivali le pomen sončnega boga, sončnih celic ipd., s povezovanjem domišljjskega sveta z realnim so se spoznavali tudi z moralnim podukom (obljubo je treba držati, saj se neupoštevanje starševskih svaril lahko slabo konča).

Materialni rezultat druge etape je bila v vseh skupinah osvetlitev Omikrona, skupni imenovalec pa velik nabor konkretnih predmetov in konkretizacija samih pojmov svetlobe skozi praktične poskuse. V Omikron so otroci želeli namestiti vse, kar prepušča svetlobo - namestili so različna ogledalca iz folije, mini »teleskope«, sončne celice za primer slabega vremena ipd. Pri ustvarjanju je do izraza prihajala njihova dojemljivost za razvijanje tehničnih spretnosti in logičnega razmišljanja oz. širjenje njihovega obzorja na področju svetlobne energije. Kako so iskali rešitve za določeno dilemo, je bil dober pokazatelj tega, kako dobro poznajo svet okoli sebe in kakšen je njihov transfer znanih stvari in pojmov v nove situacije - nadgrajevanje in širjenje obstoječega znanja. Zanimivo je bilo opazovati tudi njihovo medsebojno sodelovanje (v parih, starejši – mlajši, med skupinami). Ker ni bilo dovolj svetilk (za vsakega otroka svoja), so si jih morali med seboj deliti, se medsebojno dogovarjati, usklajevati ...

Mlajši otroci so drugo etapo projekta pričeli z raziskovanjem izvira svetlobe - kaj je zmotilo Ro, česa se je tako razveselila, da je nenadoma zapustila zeleno sobo, od kod sploh prihaja (dnevna svetloba, umetna svetloba s svetilkami, nočna svetloba s pomočjo zvezdic na nebu). Ker je svetloba po svoji zahtevnosti abstraktna in v momentu nerazložljiva, je pri raziskovanju njenega vira dobro služil različen material. Npr. baterijske svetilke in različni svetlobni efekti so otroke spodbujali k različnim igram s svetlobo, k iskanju rešitev za osvetlitev določene igrače, predmeta, k njihovi uporabi, kje in kako si z njimi lahko pomagamo, kako je potrebno biti z njimi pazljiv ipd.

Ob koncu etape **strokovni delavci** ugotavljamo, da je bil čas posvečen svetlobi, iskanju in izvajanju novih idej z otroki zelo prijeten in sproščen. V veselje in zabavo nam je bilo, ko smo opazovali reakcije otrok, njihove široko odprte oči in njihovo navdušenost nad gibalnimi in svetlobnimi efekti. Smotrna uporaba tehnike je več kot očitno postala nepogrešljiva podpora pri ohranjanju domišljjskega otroškega sveta. Ker je svetloba zelo specifična in ima svoje zakonitosti, smo se morali strokovni delavci o svetlobi in njenih zakonitostih dodatno podučiti, pregledovali smo literaturo ter se medsebojno posvetovali oz. se učili drug od drugega. Rešitve smo iskali skupaj z otroki, predvsem iz svojih izkušenj vsakdanjega življenja, iskali smo pomoč pri starših in v širši okolici ter reševali izzive/probleme tako na izkustveni kot domišljjski ravni. Skozi raziskovalno dejavnost smo tako odrasli kot otroci pridobili nove informacije in nove vpoglede, pri tem pa ugotavljali, kako pestra in različna znanja ter izkušnje imamo o lastnostih svetlobe. To smo s pridom uporabili tudi pri prehajanju med igralnicami, s čimer smo razširili možnost izbire dejavnosti, možnost izbire odraslega ter možnost izbire sovrstnikov pri dejavnostih - glede na lastni interes, želje in potrebe otrok. Med prehajanjem iz igralnice v igralnico so se otroci seznanjali z novimi pristopi, drugačnim načinom dela, raznovrstnimi interakcijami in različnostjo komunikacijskih stilov. Takšen način prehajanja zahteva drugačno, načrtovano reorganizacijo časa, prostora, vsebin ... pa tudi nadgradnjo učenja drug od drugega - ko strokovni delavci svojo dejavnost, skupaj z ostalimi kolegi, snujemo ne le v matičnem pač pa tudi v drugih oddelkih, z drugimi otroki.

Starši vedno bolj kažejo svojo naklonjenost in zanimanje za to kar počnemo. Dejavnosti in ažurni so bili skozi celotno etapo; prinašali so materiale, različno literaturo, ustvarjali izdelke povezane z našo zgodbo, še posebej radi so se udeležili delavnic, se odzivali sproščenim, neformalnim druženjem ter si z nami ogledali posamezne predstave in razstave.

TRETJA ETAPA

»SKRIVNOSTNI GLAS IN NAMIG, KAKO SPRAVITI OMIKRON V POGON?«

(TRETJI ZAPLET)

S skupnim raziskovanjem svetlobe, z dobrimi idejami in veliko ustvarjalnosti nam je v drugi etapi uspelo osvetliti Omikron. Ko so otroci okoli osvetljenega Omikrona sklenili krog in skupaj z Ro ustvarjali energijo, je nenadoma zazvonil telefon. Pa prav zdaj, smo si mislili! Na telefonu se je izpisala skrita številka. Javili smo se, a nismo povsem dobro slišali, zato smo vključili zvočnik in napeli ušesa.

Presenetil nas je skrivnostni glas, ki nam je sporočil: *»Zelo ste blizu rešitve, a poslušajte me dobro! Če hočeš Ro žareti in odpotovati, morajo otroci vrtljivo stvar izbrati. Kajti, ko se bo naprava tresla in vrtela, boš lahko spet potovala in žarela!«*

Le kdo je bil to? Kakšno sporočilo smo dobili? Kakšno vrtljivo stvar moramo izbrati?

IZVAJANJE UČNIH CILJEV IN DEJAVNOSTI/AKTIVNOSTI

Kaj in kako smo delali, kako je potekalo učenje in kako smo etapo zaključili?

Z iskanjem odgovorov na vprašanja: Kaj vse se vrti? Kako? Kaj je vrtljivo? smo vstopili v tretjo in hkrati zadnjo etapo naše akcijsko raziskovalne zgodbe. Z vso resnostjo in v želji, da pomagamo Ro, smo se lotili raziskovanja vrtljivosti in vrtljivih stvari, s ciljem Omikron spraviti v pogon. Ta se mora tresti in vrteti, da bo Ro zopet zažarela in odpotovala.

Z namenom in v ž želji, da otroci spoznajo, da vrtenje pri stvareh povzročita določena sila in energija, smo proces odkrivanja vrtljivosti pričeli z ugotavljanjem otrokovih dosedanjih izkušenj in vedenj o vrtenju. Ugotavljali smo, kaj vse se vrti, iskali različne vrtljive predmete v igralnici, jih prinašali od doma, jih opisovali, si ogledovali njihov namen, raziskovali njihove posebnosti in podobnosti, jih preizkušali in ugotavljali, zakaj se vrtijo. Pripravili smo razstavo različnih vrtečih predmetov, ki so jih otroci uporabili pri snovanju domišljajske zgodbe in dramski uprizoritvi. Vrtenje so doživljali tudi prek gibanja lastnega telesa, ko so se kotalili, vrteli, plesali. Ustvarjali so raznobarvne vrtavke in vetrnice ter jih vrteli in opazovali njihove barve, vzorce, ki so se izrisovali ob vrtenju izdelkov in še veliko več ...

PRIMERI DEJAVNOSTI POSAMEZNIH SKUPIN

Skupni cilj tretje etape v vseh skupinah je bil raziskati in odkriti, kako spraviti Omikron v pogon...

Cilj so otroci uresničevali na različne, unikatne in svoje načine:

Oddelek, starost otrok: Gumbki, 1–2 leti

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Gibanje lastnega telesa.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako svoje telo spraviti v gibanje, vrtenje (ne le horizontalno, vertikalno)?
- Formacija krog - skupinsko, skupno!

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

- *GIBANJE Z NARAVO*
- *UMETNOST*
- *PLES Z GLASBO*

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Aktivnosti in vloga otroka: otrok preizkuša različna gibanja, posnema otroka, posnema odraslega, sodeluje z odraslim. Otrok spoznava razlike v gibanjih svojega lastnega telesa.

- Otroci so se kotalili kot »palačinke« ali pa se vrteli okoli svoje osi stoje. Nekateri niso odnehali tudi, ko se jim je že močno vrtelo v glavi, nekaj jih je imelo težave s koordinacijo, tudi z ravnotežjem.

Oddelek, starost otrok: Rožice, 1–2 leti

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Na CD-je, oblepljene z barvnim papirjem, so otroci lepili različne matematične like. Z uporabo zamaška iz plute smo okrašene CD-je spremenili v pisane barvne vrtavke.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj narediti, da se lahko vrtili?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA: otrok spoznava, kaj gibanje povzroči in kaj ga vzdržuje; odkriva različna gibanja glede na trajanje in hitrost

GIBANJE: razvijanje fine motorike

MATEMATIKA: otrok opazuje vzorce, ki se pojavljajo na vrtavkah ob različni hitrosti vrtenja, in razvija miselne operacije

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- Aktivnost z vidika otroka: lepi, ustvarja vzorce po lastni zamisli, preizkuša vrtenje, opazuje hitrost vrtenja, opazuje vzorce na vrtavki, pripoveduje.
- Aktivnost z vidika vsebine: vsebina dejavnosti je skupek prepletenih dejavnosti in ciljev z več področij, pomembnih za razvoj vsakega posameznega otroka.

- Aktivnost z vidika metod: igra, aktivno sodelovanje, pogovor.

Oddelek, starost otrok: Maček Muri, 2–3 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Ro je v Omikronu, z gibanjem in vrtenjem ji želimo pomagati, da bo zažarela.

PODROČJE: DRUŽBA ,GIBANJE, MATEMATIKA, NARAVA

Cilji: omogočiti otrokom, da spoznajo svoje gibalne sposobnosti.

Področje:

→ *GIBANJE*

→ *NARAVA*

- otrok spoznava kaj gibanje povzroči in kaj ga vzdržuje
- otrok spoznava gibanje teles po zraku, v vodi in na kopnem
- otrok odkriva in spoznava lastnosti teles in predmetov
- otrok prepoznava in uporablja tehnične predmete in procese, spoznava njihov namen in pomen ter v igri ponazarja njihovo delovanje

---

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj, kdo, kako se vrti? Je gibljivo?

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- *Preizkušanje mlinčkov na vodi – igra z vodo – kaj se v vodi vrti?* Otrok doživlja naravo v vsej njeni raznolikosti, povezanosti, odkriva različna gibanja glede na trajanje in hitrost, spoznava gibanje. S petjem, igranjem, poslušanjem glasbo doživlja, poustvarja, se z njo izraža in komunicira.
- *Izdelovanje vetrnic in gibalno uprizarjanje z rekviziti;* poslušanje zvokov vrtenja, uganke, gibalno uprizarjanje pralnega stroja. Kako opremiti Omikron, da bi se vrtel? Kakšne predmete potrebuje Omikron, da se bo vrtel?

Oddelek, starost otrok: Mehurčki, 3–4 leta

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Med materiali, ki smo jih zbrali v vrtcu, sta tudi vitalner (pripomoček za telovadbo in vrtljiv lesen krožnik). Ti dve stvari sta bili tudi največji izmed vrtljivih predmetov.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Ali bi vitalner in vrtljiv krožnik lahko uporabili za vrtenje Omikrona?

Hipoteze otrok:

- prevelik je, ne bo se vrtel.

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

NARAVA:

- otrok spoznava, kaj povzroči gibanje – vrtenje pri vitalnerju in vrtljivemu krožniku in kaj ga vzdržuje

- otrok preizkuša svoje hipoteze

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- Ogledamo si vitalner. Otroci predhodno niso vedeli, kaj je to in za kaj se uporablja.

Zapis pogovora:

- ✚ R: Kaj je to?
- ✚ J: Stojalo.
- ✚ T: Gor postavimo Omikron.
- ✚ T: Že vem. Tole se lahko vrti. To se lahko samo vrti včasih.

Sama grem na vitalner in ga začnem s telesom vrteti.

- ✚ R: O, to se vrti.
- ✚ R: To se uporablja za telovadbo.
- ✚ J: To je mlinček za mišice delat.

Otroci preizkusijo delovanje vitalnerja in vrtljivega krožnika. Na vprašanje, ali bi se lahko Omikron vrtel na vitalnerju, so bili otroci soglasni, da je Omikron prevelik, prav tako so odgovorili za vrtljiv krožnik. Omikron smo dali na oba predmeta in res se ga ni dalo zavrteti. Prevelik in pretežek je bil.

Oddelek, starost otrok: Sončki, 4–5 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Raziskujemo vrtljivost, vrtljive stvari. Začeli smo na lastnem telesu, da ugotovimo, na kakšne načine vse se lahko nekaj vrti ...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako vse (na kakšne načine) se lahko mi vrtimo?
- Katere dele telesa lahko vrtimo? Na kakšen način?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

GIBANJE:

- sproščeno izvajanje naravnih oblik gibanja (valjanje, kotaljenje, vrtenje ...)
- iskanje lastne poti pri reševanju gibalnih problemov
- razvijanje koordinacije oziroma skladnost gibanja (koordinacija gibanja celega telesa, rok in nog)

UMETNOST:

- doživljanje umetnosti kot del družabnega in kulturnega življenja
- razvijanje prostorskih, slušnih in telesnih predstav

- negovanje, spodbujanje in razvijanje čutnega doživljanja z usmerjanjem povečane pozornosti v občutenje telesa in poslušanje sebe

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

Otrok raziskuje gibanje in vrtenje na lastnem telesu, skozi igro in gibanje spoznava lastno telo, ponavlja in sledi navodilom, pleše in se ob tem zabava, sodeluje in se v plesu usklajuje z drugimi.

→ Vsebina:

- vrtenje na lastnem telesu na različne načine in z različnimi deli telesa, individualno, v parih in skupinsko
- za zaključek plesi, ki vsebujejo vrtenje (»Happy«, »Ob bistrem potoku je mlin«, »Čebelica maja«, »Ples likov« in »Ples moči in ljubezni«)

Oddelek, starost otrok: Ribice, 3–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Neznani glas nam je sporočil, da se mora naš Omikron vrteti in tresti, da bo lahko Ro ponovno potovala in žarela. Zdaj se sprašujemo, kaj vse se vrti.

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kaj vse se vrti?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

GIBANJE: otrok razvija fino motoriko (manipulacija s škarjami), otrok razvija ravnotežje, spoznavanje različnih položajev in odnosov med deli lastnega telesa

JEZIK: otrok postavlja hipoteze, vezane na zgodbo in predhodno znanje

UMETNOST: otrok ustvarja iz CD-jev in papirja ter razvija likovno ustvarjalnost

NARAVA: otrok odkriva vrtenje na različnih področjih (telo, predmeti, narava), otrok soustvarja vrtljive predmete in jih preizkuša, otrok razvija tehnično znanje, otrok opazuje način vrtenja kolesa, ga preizkuša in spoznava njegove lastnosti

MATEMATIKA: otrok išče slikovne zapise vrtenja, otrok razvršča slike v različne kategorije, otrok razvija orientacijo v prostoru

---

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

---

1. postavljanje hipotez : *Kaj vse se vrti?*

- ventilator
- vrtiljak
- vrtavka
- propeler
- bayblade
- glava, če migamo z njo
- gleženj
- zemlja
- motorna žaga

- ✚ globus
- ✚ Ro, če je vesela
- ✚ guma od avta
- ✚ kolo
- ✚ vrtinec v vodi
- ✚ stojalo za očala v trgovini
- ✚ gumbi na radiu
- ✚ vrtinec v zraku

2. *Iskanje fotografij v revijah in striženje le teh. Lepljenje in razvrščanje – vrtenje v naravi, vrtenje predmetov, lastnega telesa.*

3. *Izdelava plakata vrtljivosti* – otroci so razvrstili vrtljivost v naslednje kategorije:
- a. v naravi
  - b. predmeti
  - c. telo
  - d. planeti

4. *Vrtenje lastnega telesa: deli telesa in celo telo, vrtenje v paru, skupini.*

5. *Izdelovanje vrtavk iz CD-jev, plastičnih lončkov in vetrnic.*

6. Vrtenje kolesa.

7. Izdelava vodnega mlinčka.

8. Izdelava večje vrtljive naprave za igro s frnikolam.

Oddelek, starost otrok: Žabice, 4–5 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Po zavzetem odkrivanju sveta svetlobe in po napetem raziskovanju ter odkrivanju čarov svetlobe, ko se osvetli Omikron, se pojavi vprašanje ...

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, IZZIV CELOTNE ETAPE

- Kako lahko spravimo Omikron v pogon?
- Katere stvari se vrtijo? Zakaj se vrtijo?

PODROČJE KURIKULUMA/TČD, CILJI

GIBANJE: razvijanje prstne spretnosti - fine motorike, iskanje lastne poti pri reševanju gibalnih problemov

JEZIK: otrok doživlja in spozna verbalno komunikacijo kot vir ugodja, zabave in reševanja problemov

UMETNOST: likovno izražanje, spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti, umetnosti in različnosti; glasbeno izražanje, doživljanje petja kot prijetne izkušnje; ples, usvajanje gibanja ob petju pesmi

DRUŽBA: otrok ima možnost razvijati sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z enim ali več otroki

NARAVA: otrok spozna, kaj gibanje povzroči in kaj ga vzdržuje, otrok razvija tehnično ustvarjalnost

MATEMATIKA: otrok išče, zaznava in uporablja različne možnosti rešitve problema

---

**AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN
METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)**

Z otroki smo se po navodilu, ki nam ga je sporočil glas, da moramo izbrati vrtljivo stvar, najprej vprašali, katere stvari se vrtijo.

Viharjenje možganov otrok:

- ✚ helikopter, propeler, vrtiljak, avion, vrtavka, bayblade, kolesa, vrtinec, vrv, žoga, guma, globus, oči, glava, vihar, Sonce, Zemlja, zvezda, vremenska ura, veter; listi, če jih pihaš;

v kitari se nekaj vrti, da dela; vetrnica, vrteča ograja, gumbek, mlinček na vodo, sirena na gasilskem avtu, posoda za solato, obroč, leteči krožnik, mešalnik, pedala, v motorju koleščka, krogla, gumb od pečice, ožemalnik za limone, valjar, mlinček; roke, ko plešemo Happy, tekoča žaga, CD, brusilnik, mašina za vijake, bor mašina, garažna vrata, sveder.

1. *Opazovali smo lastno telo in ugotavljali, kako ga zavrtimo, kateri deli našega telesa so vrtljivi in to tudi praktično prikazali.*

Ugotovili smo, da svoje telo lahko zavrtimo tudi v plesnih koreografijah. Usvajali smo ples ob pesmi *Ob bistrem potoku*. Tudi doma so otroci skupaj s starši opazovali in iskali predmete, ki se vrtijo ter jih prinašali v vrtec, kjer so lahko vrtljivost najdenih predmetov tudi praktično prikazali.

2. *Vrtljive elemente smo iskali in opazovali na našem sprehodu po okolici vrtca.*

Otroci so opazili predmete, ki jih je napravil človek: avto, kolesa, vetrnice na balkonih, klimatske naprave, vrtljiva krogla na ograji, gume in vrtljiva semena v naravi: regrat in javor.

3. *Ogledali smo si vrtčevsko kuhinjo.* Prijazne kuharice so nam pokazale nekaj vrtljivih naprav, ki jim pomagajo pri delu v kuhinji. Na raziskovalni poti nas je spremljala tudi radovedna Ro, ki je bila tistega dne, kljub vsem težavam, precej dobro razpoložena.

4. *Ogledali smo si vodni vrtinec in vodni vrtinec s predmetom in barvo. Otroci so komentirali:*

✚ Poglej, kar izginilo je, »pozavgalo« ga je.

5. *Izkušnjo z vrtincem so otroci izrazili še v likovni tehniki s tempera barvami.*

6. *Naredili smo nekaj poskusov po načrtih.*

7. *Ro smo v povabili na ponoven preizkus polnjenja energije. Otroci so zaprli vrata in v velikem pričakovanju začeli vrteti propelerje in Omikron na vrteči plošči. Vrteli so vedno hitreje in hitreje, dokler se ni odlomil propeler, Ro pa je še vedno čepela v Omikronu. Kljub temu je bila navdušena, saj se je vse vrtelo, treslo in svetilo tako kot je bila vajena. Toda zakaj se ni uspela prežarčiti? Otroci so ugotovili, da bi potrebovala več energije. Toda kako? Globoko so razmislili ...*

L. se domisli:

- ✚ Vem, kje je dovolj energije. Omikron bomo odnesli ven, tam je veliko energije. Vse Omikrone bi morali priključit skupaj in bi bilo veliko svetlobe in energije. Prezali bi obe steni in prilepili vse skupaj, potem pa vse skupaj vrteli. Prižgali bi še vse svetleče stvari in bilo bi dovolj svetlobe in energije.

Da bi vsi dobro razumeli njegov načrt, se je L. v svojem lastnem navdušenju takoj lotil praktičnega prikaza. Pridružili so se mu še ostali otroci, ki so začeli risati njegovo zamisel.

Sledilo je usklajevanje idej z otroki ostalih oddelkov, v katerih so tudi prišli do podobnih rešitev. Vse Omikrone smo na vrtljivem odru na zunanjem igrišču zdužili v velik čarobni stroj - Omikron.

Oddelek, starost otrok: Sončki, 5–6 let

IZHODIŠČE/IZZIV/PROBLEM

Prav na koncu, preden smo zavrteli naš Omikron, je Ro prišla do spoznanja, da ji/nam bo uspelo usposobiti Omikron samo tako, da vsi skupaj združimo moči, se povežemo vse skupine in združimo vse naše Omikrone ... Vendar, kako???

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE, HIPOTEZE

- Kako, na kakšen način lahko združimo vse Omikrone, da bodo skupaj delovali kot eden?

PODROČJE KURIKULUMA, CILJI

DRUŽBA:

- spodbujanje medsebojnega sodelovanja in pomoči, skupnega razmišljanja in iskanja skupnih rešitev
- spodbujanje empatičnega razmišljanja in delovanja, medsebojne participacije

GIBANJE:

- povezovanje gibanja z elementi časa, ritma in prostora
- usvajanje osnovnih gibalnih konceptov: zavedanje načina (kako se telo giblje) in spoznavanje različnih položajev in odnosov med deli lastnega telesa, med predmeti in ljudmi ter med ljudmi
- razvijanje koordinacije oziroma skladnost gibanja (koordinacija gibanja celega telesa, rok in nog)
- spodbujanje veselja do in uživanja v plesu

MATEMATIKA:

- otrok sklepa in postavlja hipoteze, išče rešitve

AKTIVNOSTI RAZISKOVANJA IN USTVARJANJA Z VIDIKA OTROKA, VSEBINE IN METOD TER ANEKDOTSKI ZAPIS (PODKREPLJENO S FOTOGRAFIJAMI)

- **OTROK:** skupaj s prijatelji sodeluje in išče skupno rešitev, razmišlja o skupnem delu in medsebojni pomoči, v kontekstu – »samo s skupnimi močmi nam lahko uspe« – se empatično vživlja v drugega in mu želi pomagati; uživa v gibanju oz. plesu, se uči in

utrjuje plesne korake in koreografije; se uči nastopanja na odru pred publiko, premaguje strah in sramežljivost

- *METODE*: preizkušanje idej, ples, nastop
- *VSEBINA*:
  - a. Združitev vseh Omikronov v enega skupnega.
  - b. Plesne vaje za zaključno prireditev/nastop.
  - c. Zaključek/plesni nastopi/predstava (odhod Ro – prežarčenje z Omikronom).

ANEKDOTSKI ZAPISI:

- + M.: »Jaz mislim, da Omikron (ko smo ga že osvetlili) ne bo delal, ker notri ni čarovnije.«
- + M.: »Kaj pa, če se bo temu Omikronu (našemu) tudi to zgodilo (ga bo razneslo)?«
- + A.: »Jaz vem, kaj pomeni prežarčiti – to se najprej tako dvigne, potem potuje v drugo deželo in potem se tam spusti.«

Kako spraviti Omikron v gibanje?

- + P.: lahko bi ga dvignili in ga vrteli
- + T.: da bi mi zaplesali (bi se vrteli)
- + P.: potrebujemo ploščo, ki se vrtil oz. bi jo mi zavrteli; lahko pa tudi stojalo za rože, ki ima kolesčke
- + D.: da bi mi vrteli škatlo
- + P.: Omikron se mora vrtet
- + P.: s temi igračami bomo probal Omikron zavrtet
- + F.: kolesčka bomo dali na Omikron, da se bo vrtel
- + R.: un stric je rekel, da se mora naprava trest in vrtet
- + A.: če bi radi dali kolesa gor, moramo na nogice dat malo kovine

---

ZAKLJUČEK TRETJE ETAPE

Tretjo etapo smo zaključili v okviru zaključne prireditve, skupaj s praznovanjem 30 letnice Vrtca Trnovo. Prireditev je potekala v dveh delih - najmlajši otroci so imeli zaključno prireditev v sredo, 3. 6. 2015 ob 17.30 uri, starejši otroci pa v četrtek, 4. 6. 2015 ob 18. uri.

Rezultat zadnje etape in hkrati zaključek vseh etap naše zgodbe je narejen nov Omikron - čarobni stroj in odhod lutke Ro. Veseli in zadovoljni, da smo Ro pomagali rešiti njen problem/izziv, smo pripravili zaključno prireditev, ki jo je spremljala razstava. Igralnice, stopnišča, zbornico in igrišče smo okrasili s fotografijami in zanimivimi posnetki s celoletnega projekta. Prostore smo popestrili še z izdelki iz papirja, vrtljivimi in gibljivimi predmeti, ki so nastajali skozi etape. Slovo od Ro smo pripravili na igrišču, skupaj z razstavo Omikronov vseh skupin. Starši in povabljeni so si jih ogledali, jih primerjali in ugotavljali, koliko različnih možnosti nudi konstruiranje čarobnega stroja.

Naš celoletni projekt in zastavljen vrtčevski cilj je bil dosežen, ko se je Ro uspelo uspešno prežarčiti.

EVALVACIJA, REFLEKSIJA TRETJE ETAPE

V tretji etapi so se dejavnosti, izvedene z namenom spraviti Omikron v pogon, navezovale na raziskovanje vrtljivosti in vrtljivih stvari. Vrtljivi predmeti so ponujali različne tehnike aktiviranja, otroci, tako mlajši kot starejši, pa so jih uspešno povezovali z reševanjem zastavljenega problema. Rezultat je bil gibljiv, vrtljiv Omikron, ki se je na skupni predstaviti vrtel na veliki gibljivi ploščadi.

Starejši otroci so vrtljivost spoznavali skozi ozaveščanje njene prisotnosti v vsakdanjem življenju. Ugotavljali so, koliko vrtljivega je okoli nas: od pedal na kolesu, avtomobilskih gum, volana, verig od kolesa, ključa v vratih, ventilatorja, pa vse tja do urinih kazalcev, planetov in kartonastih rol toaletnega papirja. Na praktičnih primerih in v različnih situacijah so ugotavljali vpliv in pomen vrtenja za pridobivanje energije (telesne, sončne, električne idr.) ter spoznavali, da lahko človek pridobiva energijo ne le z izkoriščanjem svetlobe, temveč tudi drugih naravnih virov - kot npr. veter idr. V raziskovanju vrtljivih predmetov in pri raziskovanju vrtljivosti lastnega telesa je bila skozi celotno etapo opazna njihova inovativnost in sposobnost zaznavanja ter opazovanja sveta okoli sebe, njihova čustvena in vedenjska vpetost.

Prevladujoče področje v tej etapi je bilo gibanje ter plesno-glasbena umetnost, s katero smo projekt tudi zaključili. Rešitev Ro-jinega problema in njeno slovo sta predstavljala nepopisno navdušenje, ki se je pri otrocih izražalo tako na nebesedni kot besedni ravni.

Prav tako so vrtljive stvari in predmete okoli sebe in svoje okolice preizkušali **najmlajši otroci**; skozi celo etapo so jih opazovali, preizkušali, spoznavali, odkrivali, ugotavljali njihov način delovanja idr. Preizkušali in opazovali so vrtljivost okoli samega sebe, kako se vrtilo telo okoli svoje osi, kako se vrtijo predmeti, zakaj, na kakšen način, ugotavljali so, kaj morajo spremeniti, da se predmet zavrti. Preizkušali in sestavljali so komponente vrtljivih kock - v različnih položajih, na različnih podlagah in v različnih dimenzijah (ločijo že izraz vrtenje in kotaljenje). Vrtljive stvari so tudi izdelali; nastale so posebne vrtavke, vetrnice pa tudi mlinčki, ki so jih preizkušali na različne načine, se z njimi igrali in z njimi rokovali. Ko so preizkušali vrtenje predmetov, se je med njimi spontano, samodejno razvijala igra v parih, v manjših skupinah in skupni dialog, ki je med njimi tvoril sodelovanje, podajanje idej, predlogov ter skupno reševanje problemov pred novimi izzivi.

Strokovni delavci smo v zadnji etapi sledili ciljem, ki smo si jih zastavili na začetku etape. Uresničili smo tako zastavljene cilje kot cilje, ki so se pojavili vzporedno oz. spontano pri dejavnostih in raziskovalni igri otrok. Skrbeli smo za velik nabor različnega materiala, preko katerega so otroci lahko spoznavali vrtljivost, sledili svojim potrebam, interesom in idejam. Skupaj z njimi smo raziskovali, odkrivali, poimenovali, iskali, razvrščali, urejali, preizkušali, se igrali idr.

Starši so nam zaupali, da so otroci vrtljivost preizkušali tudi doma. Prav tako so doma vadili koreografije, pri čemer so se jim velikokrat pridružili tudi sami. Aktivno so sodelovali pri skrbi za material in snovanju Omikrona, posebej dobrodošla pa je bila njihova angažiranost pri pripravi zaključne prireditve. Ob zaključku etape so bili povabljeni na zaključni dogodek, kjer so si skupaj s svojimi otroki ogledali razstavo fotografij, anekdot, izdelkov in se poslovili od Ro.

ZAKLJUČNA PRODUKCIJA

Zaključni prikaz projekta: naša skupna umetniško- pedagoška kreacija.

»Potovanje s časovnim strojem v pravljичno deželo tisočerih oblik mavričnih barv«.

Po dolgotrajnem raziskovanju in rešitvi vseh izzivov, ki so nas spremljali skozi šolsko leto, smo se otroci in zaposleni poslovili od Ro. Zaključno prireditev smo priredili na igrišču vrtca in jo povezali s praznovanjem 30. letnice vrtca. Pričeli smo jo z opazovanjem in občudovanjem vseh nastalih Omikronov, združenih na veliki vrtljivi plošči. Vsi Omikroni so bili ustvarjeni z zares veliko domišljije ter še več spretnosti. Z željo, da bi jih spravili v pogon in hkrati pomagali Ro, da bi lahko ponovno odpotovala nazaj v svojo Pravljično deželo tisočerih barv in oblik, smo združili moč vseh prisotnih. Polni pričakovanj smo pognali vrtljivo ploščo v tek in močno stiskali pesti. Upali smo, da bodo Omikroni delovali in se bo Ro lahko vrnila. Nenadoma se je pojavila močna svetloba ... pričelo se je sukati in tresti ... zaslišal se je močan zvok in res ... **Ro se je uspelo prežarčiti v čarobno deželo!**

Lepo in zabavno je bilo opazovati vtise in izraze otrok, njihove reakcije, njihove široko odprte oči in navdušenje nad različnimi efekti, ki so spremljali slovo od Ro (gibalni in svetlobni efekti). Od navdušenja so skakali in vriskali ter stegovali roke v nebo. Mahali in pozdravljali so jo:

- ✚ »Poglej tam, gor je.«
- ✚ »Res je šla.«
- ✚ »To je njena dežela.«

Prav tako je bilo lepo opazovati zadovoljne starše, ki so bili nad zaključnim prikazom projekta, nad domiselnostjo otrok in barvitim izgledom samih naprav navdušeni, še posebej nad ogromno energijo in količino dela, ki so ga njihovi otroci vložili v končni produkt.

In še nekaj njihovih odzivov na zaključno predstavo:

- ✚ Najlepša hvala za čudovito predstavo. Navdušeni smo! Mia, Tjaša in Matic.
- ✚ Ma fantastični ste bili!! Pohvale, pohvale, same pohvale vsem udeležencem :))) Se priporočamo za kakšne fotke in filmčke :) lp, Kaja z družino.
- ✚ Super je bilo! Bravo vsem! Nina in Uroš in Črt.
- ✚ Tudi nam je bilo zelo všeč. Bravo vsem! :) Lep vikend Uroš in Adrijana.
- ✚ Tudi mi smo navdušeni ... super je bilo ... lp .... Ana Tia, Jaka, mami Barbara in ata Robert.

SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE IZVEDENEGA PROJEKTA (sumativna evalvacija)

Kaj so v projektu pridobili otroci, kaj vzgojitelji (spremljava samorazvoja) in kaj starši ter od česa so ti rezultati odvisni?

Na podlagi razmišljanj o nadaljnjem razvoju otrok, strokovnih delavcev in razvoju naše inovacije, smo v letošnjem letu rdečo nit našega celoletnega akcijsko-raziskovalnega projekta in osnovo otrokovega raziskovanja in odkrivanja, namenili področju »matematike«. Matematika je pomemben del izobraževanja, saj matematične izkušnje in znanja otrok uporablja pri vsakdanjih problemih. V zavedanju, kako pomemben del človeškega vsakdana je matematika, kako pomembno in nepogrešljivo vlogo ima pri razvoju otrokove osebnosti, smo se naravnali k matematičnemu načinu razmišljanja, k raziskovanju drugačnih in novih idej, v pridobivanje novih spretnosti in znanj. Matematiko smo kot rdečo nit prepletali skozi vse otrokove dejavnosti in jo z namenom celostnega dožemanja sveta povezovali z različnimi področji kurikulumuma (gibanje, družba, narava, umetnost), z integracijo različnih vrst, oblik in krajev učenja. Proces učenja smo vodili skozi faze oblikovanja raziskovalnega vprašanja, razčlenitve na raziskovalna vprašanja, postavljanja hipotez, zbiranja, obdelave in interpretiranja podatkov, akcije, spremljanja obstoječe prakse oziroma evalvacije ter izdelave končnega poročila o poteku načrtovanja, aktivnosti, analize ter poročanja. Kaj in kako smo načrtovali, izvajali in spremljali naše celoletno vzgojno-izobraževalno delo, je podrobno zapisano v naših zapisih; v didaktičnih zemljevidih posameznih oddelkov, v anekdotskih zapisih oz. zapisih otrokovih komentarjev, zapisih otrokovih odzivov, njihovih vtisov in doživljanj ter v pedagoških mapah oddelkov, ki so bile skozi celo leto na vpogled staršem in vsem zainteresiranim. V njih je zbrana dokumentacija, vezana na spremljanje razvoja procesa – so tudi zapisi, fotografije ter otroški izdelki, ki smo jih sproti, ob zaključku posameznih faz ali ob koncu projekta, prikazali kot razstavo.

Ko spremljamo in vrednotimo izvedeni celoletni projekt, so nam poleg poteka vzgojno-izobraževalnega procesa še posebej pomembni njegovi učinki izvajanja na otroke. Te smo opazovali in jih spremljali skozi intenziteto njihovega sodelovanja, njihovo odzivnost, vtise, izraze, reakcije, njihovo vedenje. Zanimalo nas je, kaj konkretno so otroci skozi projektno delo z lutko pridobili, kaj so se naučili, spoznali, katere izkušnje so pridobili, kako so sooblikovali kurikulum, kako so se odzivali v učnem okolju (ožjem, širšem), kako so razvijali veščine,

priložnosti za ustvarjalnost, inovativnost. Kakšne so bile njihove interakcije, kaj jim je bilo pomembno in zanimivo, o čem so spraševali in kako so iskali odgovore pri sebi in med seboj, kako so »uporabili« odraslega v procesu (samo)raziskovanja, kako in v katere dejavnosti so se najraje vključevali, kaj jih je bolj pritegnilo, zanimalo, katera področja so jim bila bližja in kaj so želeli raziskati ipd. Odgovore na vprašanja smo iskali pri sebi, na timskih sestankih, skupnih študijskih srečanjih, na podlagi skupnih refleksij in samorefleksij vzgojiteljic, pomočnic/kov vzgojiteljic, otrok in staršev.

Rezultati naših opazovanj in refleksij nam povedo, da je pedagoška lutka, tako mlajše kot starejše otroke, s svojo unikatno in celoletno zgodbo uspešno in učinkovito popeljala v pravljичno deželo mavričnih barv in tisočernih oblik; v svet matematičnih pojmov, v katerega so se otroci aktivno vključevali, ga odkrivali, raziskovali in razmišljali. V želji oz. motivaciji rešiti njen problem/izziv so skozi raznolike dejavnosti razvijali in se učili ustvarjalnosti, samostojnosti, iznajdljivosti, radovednosti, pridobivali so na pogumu, zbranosti, disciplini. K reševanju problemov/izzivov so pristopali radovedno, zavzeto pa tudi čustveno, saj jim je stiska žogice Ro zares segla do srca. Svoje zamisli in ideje so uresničevali skozi vsebine in na načine, ki so bili za njih pomembni, tako v svojih individualnih okvirjih kot v okviru skupine. Pozitivno so spreminjali odnos do drugih idej, pridobivali so boljšo samopodobo in dosegali boljše rezultate. Ob dejavnem učenju so skozi celoten proces raziskovanja in odkrivanja širili matematično znanje ter gradili temelje za nadaljnje učenje višjih matematičnih spretnosti. Še posebej dobrodošel izziv so jim bila miselna vprašanja in problemi, kjer so rešitev nekako slutili, ko je že bila nekje v zraku in dosegljiva, le še malo premisleka je bilo potrebnega ... in zmaga je bila njihova. Naučili so se prepoznavati različne probleme/izzive, postavljati možne hipoteze za njihovo razrešitev, preizkušati različne izide, jih vrednotiti in se odločati za izbiro njim najboljših rešitev. Opazna je bila njihova težnja k notranjemu redu, smiselni strukturi in logičnemu zaporedju dogodkov, k postavitvi neke osnove, na kateri so gradili naprej. Najlepše je bilo, ko so se jim zasvetile raziskovalne iskrice v očeh, ko so skupaj spoznali nekaj novega in se to učili opisati, razumeti, ponoviti opazovano in ne nazadnje, ko so svoja spoznanja širili naprej, svojim prijateljem, staršem in drugim.

Skupno soočanje z izzivi in skupno delo ter učenje so razvijali socialno učenje. Ko so otroci skupaj ugotavljali, kako deluje čarobni stroj, ko so ustvarjali uporabne kotičke - laboratorije v vrtcu (svetlobni kotiček, kotiček vrtljivosti in podobno), ko so se skupaj trudili za Ro, so razvijali sposobnost samostojnega in timskega dela, gradili sodelovalne odnose, pridobivali nove, drugačne izkušnje, se socializirali, sooblikovali skupne vrednote, bogatili in

senzibilizirali čustveni in socialni potencial in še mnogo več. Pomembna spodbuda in opora pri tem je bila Ro, ki je predstavljala njihovega prijatelja, motivatorja in tolažnika. Skozi svojo zgodbo jih je popeljala v svet odkrivanja in čudenja in jim skozi realni in domišljjski svet pomagala pri oblikovanju njihovega jaz-a, jih spodbujala k empatiji, skrbi za drugega, razumevanju z drugimi idr. Njen pomen se je kazal skozi zrcaljenje otrokovega spraševanja o lastnem jaz-u, kot npr.: »RO, ti delaš to. Kaj delam jaz?« in »RO čuti to, kaj čutim jaz?«, »RO naredi to tako. Kako to naredim jaz? Kako to lahko naredimo skupaj?«.

Strokovni delavci smo se skozi leto poglobljali v raziskovalno temo ter razmišljali in predvidevali, kako bodo otroci iskali rešitve, kako, s čim in na kakšen način jih bomo spodbujali, vodili skozi proces njihovega raziskovanja, kako bomo preverjali hipoteze, ki si jih bodo, ob spretnem spodbujanju odraslega, otroci postavili sami. Skozi integracijo in socializacijo lutke v posamezne skupine so se nam porajala vprašanja kot so: Kaj nam RO pomeni v skupini? Kako se seznaniti z njo, kako skupaj sodelovati, živeti? Kako prispevati k temu, da bodo skupine še bolj živele, se povezovale, sodelovale, se podpirale ... (socialni kurikulum). Sledili smo razvojnim lastnostim posameznega otroka, se osredotočali na pripravo spodbudnega učnega okolja in skrb za čustveno in socialno klimo, ki je otrokom omogočala varno in sproščeno bivanje v skupini, jih spodbujali k vzpostavljanju socialnih stikov in interakcij, tako z odraslimi kot s sovrstniki - za zadovoljevanje njihovih individualnih in razvojnih potreb. Raziskovalno temo in vprašanja smo prilagajali raziskovanju otrok, sproti smo evalvirali in analizirali odzive otrok ter bili posebej pozorni na načine, kako so otroci raziskovali in kako so prihajali do rešitev. Novi projekt in nova akcijsko-raziskovalna tema je od nas terjala nova znanja. Soočiti smo se morali z novo tehniko (vrtljivost, pogon, ipd.) preden smo jo ponudili otrokom, z animacijskimi spretnostmi, saj je nova lutka potrebovala drugačne tehnike animiranja, se spopasti z iskanjem kreativnih rešitev izdelave in funkcioniranja Omikrona, z izzivi pri izbiri in uporabi različnega orodja za realizacijo idej pri izbiri materiala ipd. Najboljše rešitve zadanim izzivom smo izmenjavali med seboj v celotnem timu vrtca, se (samo)izobraževali in v proces vnašali pozitivne spremembe in novosti ter izbirali in preizkušali nove strategije oz. inovacijske elemente. Pomemben delež uspešnega dela vidimo v dobri obveščenosti in tekoči ter kontinuirani pretočnosti informacij, idej, pobud, v dopolnjevanju in bogatenju naših znanj, učenju drug od drugega, nudenju podpore ter izmenjavi izkušenj in znanj, ki smo jih pridobili pri neposrednem delu z otroki v skupini - vse s ciljem in namenom, da bi nadgradili našo obstoječo prakso in da bi po enakih principih raziskovanja, kot jih predelamo odrasli, kakovostno vodili tudi otroke.

Vloga in participacija staršev je bila v projektu večplastna in dobrodošla. V želji, da tudi oni spoznajo lutko in se seznanijo z njeno zgodbo, da jo začutijo in živijo z njo celo leto, smo jih sprti obveščali o poteku zgodbe, jih seznanjali o odzivih, ugotovitvah in razvoju njihovih otrok, jih spodbudili, da so bili s svojimi sposobnostmi, talenti, poklici mnogokrat vir informacij, idej, navezav pri uresničevanju posamezne dejavnosti ali celotne etape. Vključevali smo jih v vse nivoje našega dela in prav vsak posameznik je bil dobrodošel pri reševanju naših izzivov. Njihovo angažiranost so še posebej spodbudili otroci s svojimi pripovedovanji, ko so jih doma zapletali v diskusije in razmišljanja glede sveta, iz katerega je Ro prihajala. Sporočali so nam, kako so njihovi otroci v domačem, vsakdanjem okolju, prepoznavali matematične pojme, posamezne like, jih pravilno poimenovali, urejali, jih razvrščali in jih konstruirali kot miselne tvorbe. V vseh etapah so veliko pripomogli z zbiranjem materiala za izdelavo in pogon Omikrona in bili v pomoč pri razreševanju oz. iskanju rešitev dejanskega problema, ki ga je lutka zastavila otrokom. Še posebno pomoč so izkazali na zaključni prireditvi, ko so kot eksperti v arhitekturi, elektriki, gradnji, konstrukciji, umetnosti pomagali zasnovati in oblikovati skupni Omikron ter ga z dodajanjem pozitivne energije pomagali spraviti v pogon.

VIRI

Izvedbeni kurikulumi oddelkov Vrtca Trnovo z vzgojiteljicami in pomočnicami/pomočnikom vzgojiteljic v šolskem letu 2014/2015:

1. **Oddelek Gumbki**, starost otrok 1-2 leti, Katarina Pečar, Mateja Gedei, Tatjana Strušnik
2. **Oddelek Palčki**, starost otrok 1-2 leti, Mateja Golorej, Gordana Panjić, Marija Cvetek
3. **Oddelek Copatki**, starost otrok 1-2 leti, Zdenka Ljubić, Magda Raguž Klemenšek, Mojca Zupan
4. **Oddelek Ježki**, starost otrok 1-2 leti, Ingrid Čandek, Tjaša Kamnar, Helena Ina Rupnik
5. **Oddelek Rožice**, starost otrok 1-2 let, Lara Pavšič, Mateja Tomelj
6. **Oddelek Zvezdice**, starost otrok 2-3 let, Alenka Klenovšek, Tanja Tarman, Aleksandra Tomasović
7. **Oddelek Sovice**, starost otrok 2-3 let, Klara Sobočan, Tina Dolenjšek
8. **Oddelek Miškolini**, starost otrok 2-3 let, Frančka Šostarič, Sabina Kržič, Ana Lepoša
9. **Oddelek Maček Muri**, starost otrok 2-3 let, Nina Zorko, Lili V. Glamočanin, Alenka Komljanc
10. **Oddelek Srčki**, starost otrok 3-4 let, Duša Stanič, Darja Turudija
11. **Oddelek Mehurčki**, starost otrok 3-4 leta, Renata Mrvar P., Edita Uršič
12. **Oddelek Metuljčki**, starost otrok 3-4 leta, Snežna Kužnik, Mojca Slabe
13. **Oddelek Pikapolonice**, starost otrok 3-5 let, Klara Velkovrh, Mateja Lavriša
14. **Oddelek Žabice**, starost otrok 3-5 let, Romana Jankovec, Bojana Adlešič
15. **Oddelek Ribice**, starost otrok 3-6 let, Teja Tomažič, Niko Klemenčič
16. **Oddelek Sončki**, starost otrok 4-5 let, Katja Leskovic, Maša Rebič
17. **Oddelek Žabice**, starost otrok 4-5 let, Elvira Laharnar, Katja Cerar
18. **Oddelek Mucke in Mucki**, starost otrok 5-6 let, Mojca M. Felicijan, Ana Lampič
19. **Oddelek Klobučki**, starost otrok 5-6 let, Lidija Pristavec, Karmen Cerar
20. **Oddelek Žogice**, starost otrok 5-6 let, Zorica Petrović, Nataša Ferčnik Milakovič
21. **Oddelek Bib**, starost otrok 5-6 let, Petra Arko, Maja Ješe

LITERATURA

- Antič, S. in drugi (2013). *Pedagoška inovacija. Didaktični zemljevid*. Vrtec Trnovo.
- Antič, S. in drugi (2015). *Pedagoška inovacija. Literarno-didaktična zgodba*. Vrtec Trnovo.
- Antič, S. in drugi (2015). *Priročnik: Pedagoški lutkar (PL)*. Vrtec trnovo.
- Antič, S. Garvas, M. Gobec, D. Kolar, M. (2007). *Vzgojna komponenta okoljske vzgoje v edukacijskem modelu vrtca Trnovo*, V: Fošnarič, S. (ur) 2. Mednarodno znanstveni posvet na temo: Ekologija za boljši jutri. Rakičan: RIS, str. 248-250.
- Ardley, N. (1993). *Spoznavajmo znanost: Energija*. Ljubljana: Slovenska knjiga d.o.o.
- Ardley, N. (1996). *Spoznavajmo znanost: Svetloba*. Ljubljana: Slovenska knjiga d.o.o
- Ardley, N. (1997). *Spoznavajmo znanost: Barve*. Ljubljana: Slovenska knjiga d.o.o.
- Batistič Zorec, M. (2003). *Razvojna psihologija in vzgoja v vrtcih*. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.
- Baker, W. in Haslam, A. (1999). *Poskusi sam: Električna*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
- Challoner, J. (1998). *Znanost za mularijo: Svetlo in temno*. Grosuplje: Založba Mondena.
- Challoner, J., (1995). *Svetlo in temno*. Mondena založba.
- Ferbar J., (1990). *Veselite se znanostjo. Svetloba*. Pomurska založba.
- Gobec, D. (2004-20099). *TMTU- Model temeljnega učenja v vrtcu Trnovo Temeljno učenje v vrtcu Trnovo: Interna gradiva raziskovalnega projekta*. Ljubljana – Vrtec Trnovo 2004-2009
- Gobec, D. (2008). *Elementi pedagogike skupnosti v Trnovskem modelu temeljnega učenja vrtca Trnovo*. Zaključno delo Pedagogike skupnosti in Agazzi metode, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, EDU educazioneunita , Vrtić Zraka sunca, Križevci.
- Golorej, M., Laharnar, E., Leskovic, K., Tomažič, T. (2014-2015). *Razvoj matematike*. Interni zapis.

Graham, J., Mellett, P., Challoner, J. in Angliss, S. (2002). *Prvi korak v znanost z več kot 150 vznemirljivimi poskusi*. Murska Sobota: Pomurska založba.

Marjanovič Umek, L. (2013). *Načrtovanje dejavnosti v vrtcu*. Ljubljana: Založba Forum Media d.o.o.

Marjanovič Umek in Fekonja Peklaj, U. (2008). *Sodoben vrtec: možnosti za otrokov razvoj in zgodnje učenje*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Ministrstvo za šolstvo in šport (1999): *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in ZRSŠ.

Morrison, V., (1991). *Deček in njegova senca*. Založba kres.

Searle-Barnes, B. (1996). *Ta čudovita svetloba*. Ljubljana: Jutro.

Štampe Žmavc, B. (1997). *Bajka o svetlobi*. Ljubljana: EPTA, Založba najlepših slikanic.

Vitez, G. (1980). *Zrcalce*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Walpole, B. (1989). *Veselje z znanostjo: Svetloba*. Murska Sobota: Pomurska založba.

Z nami lahko navežete stik:

Naslov: Vrtec Trnovo

Kolezijska ulica 11

1000 Ljubljana

Telefon: 01 4204 650, 01 4204 656

Spletni naslov: tajnistvo@vrtec-trnovo.si

Spletna stran: www.vrtectrnovo.si